

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**КОРОТКИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК
З ОСНОВ ПЕДАГОГІКИ І ПОЛКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ**

(для вчителів шкіл з навчанням мовами нацменшин)

Ужгород - 2018

УДК 37.011(73)

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор Поліщук В.А.

доктор педагогічних наук, професор Товканець Г. В.

доктор філософських наук, професор Шандор Ф.Ф.

Рекомендовано до друку вченою радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (протокол № 4 від 19.11.2018 р.)

Короткий термінологічний словник з основ педагогіки і полікультурної освіти (для вчителів шкіл з навчанням мовами нацменшин) / Т.Атрощенко, З.Ваколя, С.Васьків, І.Козубовська, З.Мигалина, І.Поп, Г.Розлуцька, Л.Сідун // за ред. І.Козубовської, Г.Розлуцької. – Ужгород: «АУТДОР-ШАРК», 2018. – 155 с.

ISBN

В словнику запропоновано тлумачення найбільш поширених термінів з основ педагогіки і полікультурної освіти українською, російською, угорською, німецькою, румунською і словацькою мовами.

Словник адресовано фахівцям, які працюють в поліетнічних регіонах.

Видано за підтримки Карпатського Фонду.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ПЕРЕДМОВА

Україна належить до багатонаціональних держав, де проживає понад 100 національностей, і питання міжетнічної толерантності завжди були в центрі уваги. У зв'язку з поліетнічною природою держави Україна серед найважливіших пріоритетів своєї національної політики визначає необхідність відновлення в усій повноті духовного життя етнічних спільнот. Ці засадничі ідеї відображені в низці визнаних в Україні міжнародних документів (Конвенція про права людини (1948 р.), Конвенція про права дитини (1989 р.), Декларація принципів толерантності (1995 р.), Декларація про права осіб, які належать до національних або етнічних, релігійних або мовних меншин (1992 р.) та ін.), а також державних законодавчих актів, зокрема: Конституції України (1996 р.), Законі України «Про національні меншини в Україні» (1992 р.) та ін., документах системи освіти України: Законах України «Про освіту» (2012 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.), Національній доктрині розвитку освіти (2002 р.), концепціях національного виховання (1995 р.), гуманітарної освіти України (1997 р.), громадянського виховання (2000 р.) та ін.

Регулювання етнонаціональних відносин, різноманітних процесів етносоціального розвитку є важливим напрямком соціальної політики України. В основі регулювання етнічних відносин лежить забезпечення умов для реалізації етнонаціонального потенціалу людини, етнічної індивідуальності, вільного розвитку всіх народів, формування міжетнічної єдності суспільства, недопущення будь-яких привілеїв чи обмежень за етнонаціональними ознаками, розпалювання міжетнічної ворожнечі та пропаганди національної переваги, гармонізація інтересів корінної нації з інтересами іноетнічного населення, національними меншинами, виявлення і вирішення міжетнічних суперечностей.

Ефективне регулювання етнонаціональних відносин передбачає створення умов для розвитку та збагачення духовних засад етнонаціонального життя, зокрема забезпечення умов для вільного саморозвитку національної культури. Державна політика має бути спрямована на формування цілісної, універсальної структури національної культури, яка б передбачала збереження історичних етнонаціональних культурних надбань і розвиток сучасних культурних цінностей.

Етнонаціональна політика повинна виходити з того, що цінності національної культури є діалектичною єдністю національного і загальнолюдського, загальнонаціонального та етноспецифічного, регіонального. Ціннісний зміст національної культури може виступати рушійною силою суспільного прогресу лише тоді, коли творчий потенціал такої культури ґрунтується на загальній системі цінностей, вироблених етнонаціональною спільністю, нацією, народом, людством упродовж своєї історії. Так, цінності національної культури, що формуються в нашій країні, в умовах нашої української дійсності, є результатом тривалого розвитку України, її регіонів, територій, етногеографічних районів, у кожного з яких своя особлива доля, яка зумовлена усім їх попереднім розвитком.

На жаль, сьогодні в країні спостерігається певне загострення міжнаціональних відносин, прояви ворожості до представників окремих етносів, мають місце міжетнічні конфлікти. Все це актуалізує проблему полікультурного виховання молоді.

Концепція національного виховання декларує: національне виховання поширюється як на українців, так і на представників інших народів, які живуть в Україні. Принцип етнізації виховного процесу передбачає надання широких можливостей представникам усіх етносів для пізнання своєї історії, традицій, звичаїв, мови, культури, формування власної національної гідності.

У Національній доктрині розвитку освіти наголошується на таких пріоритетних завданнях сучасної освіти: збереження та збагачення українських культурно-історичних традицій, виховання шанобливого ставлення до національних святинь, української мови, а також до історії та культури всіх корінних народів і національних меншин, які живуть в Україні; формування культури міжетнічних і міжособистісних стосунків; виховання людини демократичного світогляду, яка дотримується громадянських прав і свобод, з повагою ставиться до традицій, культури, віросповідання та мови спілкування народів світу.

Як один із провідних принципів виховання громадянина в «Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності» зазначається принцип полікультурності. Його реалізація означає, що в процесі громадянського виховання мають створюватись умови для формування особистості, вихованої в національній куль-

турі і водночас відкритої іншим культурам, ідеям і цінностям. Тільки така особистість здатна зберегти національну ідентичність, оскільки глибоко усвідомлює національну культуру як невід'ємну складову світової культури.

На думку українських науковців (К. Баханов, В. Венгерська, П. Вербицька, О.Гуренко, П. Кендзьор та ін.), ситуація, яка склалася, вимагає від освітньої системи України запровадження полікультурної освіти як наскрізного принципу, який має бути покладено в основу всієї виховної діяльності від дошкільних навчальних закладів до університетів, а також позашкільних освітніх установ. Він передбачає створення рівних можливостей для кожної особистості на освіту й культурний розвиток (незалежно від її культурної, релігійної та соціальної приналежності); сприяє формуванню відкритого демократичного суспільства; запобігає дискримінації за расовими і національними ознаками, усуваючи почуття зверхності однієї раси чи нації над іншою; підтримує повагу до людини, розвиваючи усвідомлення цінності кожної окремої особистості, здатність до емпатії; пропагує соціальну рівність.

Закарпаття належить до поліетнічних регіонів, де проживають українці, росіяни, угорці, румуни, словаки, німці, євреї, вірмени та інші національності. Найбільш численною є угорська етнічна спільнота. В області станом на 2017-2018 навчальний рік працює 118 шкіл з навчанням мовами національних меншин. Для меншин з незначною кількістю населення відкрито недільні школи (ромські, єврейські, русинські).

В Ужгородському національному університеті та інших вищих навчальних закладах Закарпаття здійснюється підготовка педагогічних кадрів для шкіл з навчанням мовами національних меншин. Велике значення надається полікультурному вихованню студентів, створенню полікультурного освітнього середовища вищого навчального закладу. Полікультурне виховання майбутніх фахівців забезпечується в процесі вивчення теоретичних курсів, проходження практики в школах, позашкільних закладах, літніх таборах, де навчаються чи проводять дозвілля представники етнічних меншин, і особливо, під час позааудиторної професійно спрямованої роботи.

З метою вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери до роботи в поліетнічному регіоні колективом авторів (Т.Атрощенко, З.Ваколя, С.Васьків, І.Козубовська, І.Поп,

Г.Розлуцька, Л.Сідун) підготовлений «Короткий термінологічний словник з основ педагогіки і полікультурної освіти». Терміни подані мовами, які найбільш поширені в навчальних закладах Закарпаття. Переклад здійснено: З.Ваколя (німецька), С.Васьків (угорська), І.Козубовська (російська), І.Поп (румунська), К.Нагорна (словацька). Загальна редакція проф. І.В. Козубовська, доц. Г. М. Розлуцька.

А

Авторитет (укр.) – вплив особистості, заснований на статусі, становищі, посаді, які вона обіймає, визнанні за нею права на прийняття відповідальних рішень.

Авторитет (рос.) – влияние личности, основанное на её статусе, положении, должности, которые она занимает, признании за ней права принятия ответственных решений.

Hatóság (угор.) – az egyén befolyása az általa elfoglalt helyzete, pozíciója, pozíciója alapján, felismerve a felelősségteljes döntések meghozatalához való jogot.

Autorität, die (нім.) – ist der Einfluss der Persönlichkeit, basiert auf ihrem Status, ihrer Stelle, der Anerkennung ihres Rechts die verantwortungsvollen Entscheidungen zu treffen.

Autoritate (рум.) – influența individului, bazată pe statutul, poziția, poziția pe care o cuprinde, recunoașterea dreptului ei de a lua decizii responsabile.

Autorita (слов.) – vplyv osoby na zaklade jej postavenia, miesta v spoločnosti, hodnosti, ktorý ona zaujíma, vyznanie jej práva na prijatie zodpovedných riešení.

Авторитарний стиль керівництва (укр.) – характеризується відсутністю демократичного прийняття рішень та процесів їх впровадження, рішення ухвалюються керівником з вимогою беззаперечного їх виконання.

Авторитарный стиль руководства (рос.) – характеризуется отсутствием демократичности принятия решений и процессов их внедрения, решения принимаются руководителем с требованием их обязательного выполнения.

Autoriter vezetés stílusa (угор.) – a demokratikus döntéshozatal hiánya és a végrehajtásuk folyamata jellemzi, döntéseit a fejléc végzi a kötelező végrehajtás követelményével

Autoritativer Stil der Anführung (нім.) – ist gekennzeichnet durch einen Mangel an demokratischen Entscheidungen und ihrer Umsetzung. Die Entscheidungen werden vom Leiter mit der Anforderung ihrer verbindlichen Umsetzung getroffen.

Autoritativný štýl riadenia (слов.) – charakterizovaný nedostatkom demokratického rozhodovania a procesov ich zavádzania, rozhodujú sa hlavou s požiadavkou ich povinného vykonania.

Агресивна поведінка (укр.) – ворожі дії, метою яких є заподіяння образи, шкоди, страждань іншим.

Агрессивное поведение (рос.) – недружелюбные действия, цель которых обидеть, нанести вред, заставить страдать других.

Agresszív viselkedés (угор.) – barátságtalan cselekvések, amelyek célja az, hogy megbántani, ártani, másokat szenvedni.

Aggressives Verhalten, das (нім.) – sind feindselige Handlungen, deren Zweck ist andere zu beleidigen, zu verletzen oder leiden zu lassen.

Stilul autoritar al managementului (рум.) – caracterizate prin lipsa procesului democratic de luare a deciziilor și a proceselor de implementare a acestora, deciziile sunt luate de lider cu cerința implementării lor necondiționate.

Агресівне справаніє (слов.) – nepriateľská činnosť, cieľom ktorej je uraziť, spôsobiť škodu, nutiť trpieť sa iných.

Адаптація етнічна (укр.) – пристосування окремих індивідів або групи до умов етнічного середовища.

Адаптация этническая (рос.) – приспособление отдельных индивидов или группы к условиям этнической среды.

Etnikai alkalmazkodás (угор.) – az egyéni egyének vagy csoportok adaptálása az etnikai környezet feltételeihez.

Ethnische Adaptation, die (нім.) – ist die Anpassung der einzelnen Personen oder Gruppe an die Bedingungen der ethnischen Umwelt.

Adaptare etnică (рум.) – adaptarea persoanelor fizice sau grupurilor individuale la condițiile mediului etnic.

Etnická adaptácia (слов.) – prispôsobenie jednotlivca alebo skupín k podmienkam etnického prostredia.

Адаптація професійна (укр.) – включення особистості у систему суспільної виробничої діяльності і пристосування до цієї діяльності.

Адаптация профессиональная (рос.) – включение личности в систему общественной производственной деятельности и приспособление к этой деятельности.

Alkalmazkodó szakember (угор.) – a személyiség beillesztése a társadalmi termelési tevékenységek rendszerébe és ennek a tevékenységnek az alkalmazkodása.

Professionelle Adaptation, die (нім.) – ist die Einbeziehung der Person ins System der öffentlichen Produktionstätigkeit und die Anpassung an diese Tätigkeit.

Adaptarea este profesională (рум.) – includere personalității în sistemul de activități de producție socială și adaptarea la această activitate.

Odborná adaptácia (слов.) - začlenenie jednotlivca systému výrobnéj činnosti a prispôsobenie k tejto činnosti.

Акселерація (укр.) – прискорений індивідуальний розвиток, за якого середньо фізичні та психофізіологічні показники дитини або підлітка випереджають оптимальні.

Акселерация (рос.) – ускоренное индивидуальное развитие, при котором средние физические и психологические показатели ребёнка или подростка выше оптимальных.

Gyorsulás (угор.) – gyorsított egyéni fejlődés, amelyben a gyermek vagy serdülő átlagos fizikai és pszichológiai mutatói jobbak, mint az optimálisak.

Akzeleration, die (нім.) – ist eine beschleunigte individuelle Entwicklung, bei der die durchschnittliche körperliche und psychologische Leistung eines Kindes oder eines Jugendlichen höher als die optimale ist.

Accelerare (рум.) – dezvoltarea individuală accelerată, în care caracteristicile fizice și psiho-fiziologice medii ale unui copil sau adolescent sunt înaintea opțiunilor optime

Akselerácia (слов.) – zrýchlený individuálny vývoj, pri ktorom priemerné fyzické a psychologické ukazovateľ a dieťaťa alebo teenagera sú vyššie ako optimálne.

Активність соціальна (укр.) – свідомо, цілеспрямована діяльність людини, орієнтована як на перетворення соціальних умов, так і на формування соціальних якостей власної особистості (активна життєва позиція).

Активность социальная (рос.) – сознательная, целенаправленная деятельность человека, ориентированная на преобразование социальных условий и на формирование социальных качеств личности (активная жизненная позиция).

Társadalmi tevékenység (угор.) – egy tudatos, céltudatos tevékenység, amely a társadalmi viszonyok átalakulásához és az egyén társadalmi tulajdonságainak kialakulásához (aktív élethelyzet) irányul.

Soziale Aktivität, die (нім.) – ist bewusste, zielgerichtete Tätigkeit eines Menschen, die auf die Transformation der sozialen Bedingungen und auf die Bildung der sozialen Qualitäten der Persönlichkeit (die aktive Lebensposition) konzentriert ist.

Activitatea socială (рум.) – o activitate umană conștientă și deliberată, orientată atât asupra transformării condițiilor sociale, cât și asupra formării calităților sociale ale propriei personalități (poziția activă a vieții).

Sociálna aktivita (слов.) – uvedomelá, zámerná ľudská činnosť, orientovaná na pretvorenie sociálnych podmienok a na formovanie sociálnych kvalít jednotlivca (aktívna životná poloha).

Акультурація (укр.) – процес засвоєння одним етносом певних форм культури іншого народу в результаті спілкування.

Акультурация (рос.) – процесс усвоения одним этносом определенных форм культуры другого народа в результате общения.

Acculturation (угор.) – a kommunikáció eredményeképpen egy másik nép kulturális formái egy nemzetiségi csoport általi asszimilációja.

Akkulturation, die (нім.) ist ein Aneignungsprozess von einer Ethnie der bestimmten Kulturformen von einem anderen Volk infolge der menschlichen Kommunikation.

Acculturation (рум.) – procesul de asimilare a unui grup etnic de anumite forme de cultură a unei alte națiuni ca rezultat al comunicării.

Akultúrácia (слов.) – proces vnímania jednej etnickej skupiny foriem kultúry iného národa výsledkom komunikácie.

Антропогенез (укр.) – вчення про походження людини.

Антропогенез (рос.) – учение о происхождении человека.

Antropogenezis (угор.) – az ember eredetének doktrínája.

Anthropogenese, die (нім.) – ist eine Lehre über die Herkunft des Menschen.

Evoluția omului (рум.) – doctrina originii omului.

Antropogenese (слов.) – učenie o pôvode človeka.

Апартеїд (укр.) – принцип окремого проживання представників різних етнорасових груп.

Апартеїд (рос.) – принцип отдельного проживания представителей разных этнических и расовых групп.

Megkülönböztetés (угор.) – a különbözõ etnikai és faji csoportok képviselőinek különálló lakóhelye.

Apartheid, die (нім.) – ist das Prinzip des getrennten Aufenthalts von den Vertretern der verschiedenen ethnischen und rassistischen Gruppen.

Apartheid (рум.) – principiul de ședere separată a reprezentanților diferitelor grupări etno-rasiale.

Apartheid (слов.) – princíp jednotlivého bývania predstaviteľov rôznych etnických a rasových skupín.

Архетип (укр.) – підсвідома базова схема уявлень, тенденція до утворення загальних для людей уявлень незалежно від їх етнічної приналежності, культурних традицій, мови, рівня психологічного розвитку.

Архетип (рос.) – подсознательная базовая схема представлений, тенденция к образованию общих для людей представлений независимо от их этнического происхождения, культурных традиций, языка, уровня психического развития.

Őstípus (угор.) – a tudattalan alapképzési rendszer, a közös elképzelések kialakulása az emberek számára az etnikai származásuktól, a kulturális hagyományoktól, a nyelvtől és a szellemi fejlődés szintjétől függetlenül.

Archetyp, der (нім.) – ist ein unbewusstes Grundschema der Vorstellungen, eine Tendenz zur Bildung der allgemeinen Vorstellungen über die Menschen unabhängig von ihrer ethnischen Herkunft, Kulturtraditionen,

Sprache und dem psychischen Entwicklungsstand.

Arhetip (рум.) – schema de bază a reprezentărilor subconștiente, tendința de a crea idei generale pentru oameni, indiferent de etnie, tradiții culturale, limbă, nivel de dezvoltare psihologică

Archetyp (слов.) - podvedomá základná schéma predstáv, tendencia k formovaniu spoločných predstáv pre ľudí bez ohľadu na ich etnický pôvod, kultúrne tradície, jazyka, úroveň duševného rozvoja.

Асиміляція (укр.) – тип етнічних процесів взаємодії етносів, в результаті яких один з них поглинається іншим і втрачає етнічну ідентичність. Може відбуватися природним або насильницьким шляхом.

Ассимиляция (рос.) – тип этнических процессов взаимодействия этносов, в результате которых один из них поглощается другим и теряет этническую идентичность. Может происходить естественным и насильственным путём.

Asszimiláció (угор.) – az etnikai csoportok etnikai folyamatainak típusa, melynek következtében az egyiket egy másik elnyeli és elveszíti etnikai identitását. Természetesen és erőszakosan történhet.

Assimilation, die (нім.) – ist eine Art der Prozesse des Zusammenwirkens von Ethnien, infolge derer einer von ihnen durch den anderen absorbiert wird und ethnische Identität verliert.

Asimilare (рум.) – tipul de procese etnice a interacțiunii grupurilor etnice, în care unul dintre ele este absorbit de alții și își pierde identitatea etnică. Poate să apară în mod natural sau violent.

Asimilácia (слов.) – typ etnických procesov vzajomného pôsobenia etnických skupín, v dôsledku ktorých jeden z nich absorbovaný iným a stráca etnickú identitu. Môžu sa stávať prirodzené alebo násilne.

Афронт (укр.) – навмисна демонстрація зневаги до співрозмовника.

Афронт (рос.) – преднамеренная демонстрация презрения к собеседнику.

Sértés (угор.) – a tárgyaló fél megvetésének szándékos bemutatása.

Affront, der (нім.) – bedeutet absichtliche Demonstration der Verachtung für den Gesprächspartner.

Ofensă (рум.) – demonstrarea deliberată a nerespectării interlocutorului.

Affront (слов.) – zámerná demonstrácia oporhovania k spolubesedníku.

Б

Безпека соціальна (укр.) – захищеність життєво важливих інтересів особи, соціальних і етнокультурних груп суспільства, яка забезпечується сукупністю правових, політичних, економічних, ідеологічних та організаційних заходів.

Безопасность социальная (рос.) – защита жизненно важных интересов личности, социальных и этнокультурных групп общества, которая обеспечивается совокупностью правовых, политических, экономических, идеологических и организационных мероприятий.

Társadalombiztosítás (угор.) – a társadalom egyéni, társadalmi és etno-kulturális csoportjainak létfontosságú érdekeinek védelme, amelyet jogi, politikai, gazdasági, ideológiai és szervezeti eseményeket.

Soziale Sicherheit, die (нім.) – ist der Schutz der lebenswichtigen Interessen der Persönlichkeit, der sozialen und ethnokulturellen Gruppen der Gesellschaft. Sie wird durch eine Kombination von rechtlichen, politischen, wirtschaftlichen, ideologischen und organisatorischen Maßnahmen gewährleistet.

Siguranța socială (рум.) – protecția intereselor vitale ale grupurilor individuale, sociale și etno-culturale ale societății, asigurată de o combinație de măsuri juridice, politice, economice, ideologice și organizatorice.

Sociálna bezpečnosť (слов.) – ochrana životne dôležitých záujmov jednotlivca, sociálnych a etnických skupín spoločnosti, ktorá sa zabezpečuje súborom právnych, politických, ekonomických, ideologických a organizačných opatrení.

Бесіда (укр.) – метод отримання інформації за допомогою спілкування з метою виявлення особливостей, які найбільш повно характеризують особистість. Бесіда також є методом навчання, що передбачає запитання-відповіді.

Беседа (рос.) – метод получения информации в процессе общения с

целью выявления особенностей, которые наиболее полно характеризуют личность. Беседа является также методом обучения, что предполагает вопросы-ответы.

Beszélgetés (угор.) – a kommunikációs folyamat információszerzésének módja annak érdekében, hogy azonosítani lehessen azokat a jellemzőket, amelyek leginkább jellemzik a személyiséget. A beszélgetés egyúttal a tanítás módszere is, amely magában foglalja a kérdéseket és a válaszokat.

Gespräch, das (нім.) – ist eine Methode des Informationsgewinns im Prozess der Kommunikation mit dem Ziel die Besonderheiten zu identifizieren, die die Persönlichkeit am meisten charakterisieren. Das Gespräch stellt auch eine Lernmethode dar, die Fragen-Antworten beinhaltet.

Conversație (рум.) – o metodă de obținere a informațiilor prin comunicare pentru a identifica caracteristicile care caracterizează cel mai mult persoana. Conversația este, de asemenea, o metodă de învățare care implică întrebări și răspunsuri.

Rozhovor (слов.) -spôsob získavania informácií prebiehom komunikácie s cieľom odhaľovania osobitostí, ktoré úplne charakterizujú jednotlivca. Rozhovor je taktiež metodom učenia, ktoré predpoklada otázky a odpovede.

Біженець (укр.) – особа, яка змушена емігрувати в іншу країну і отримати там певний статус.

Беженец (рос.) – личность, которая вынуждена иммигрировать в другую страну и получить там определённый статус.

Menekült (угор.) – olyan személy, aki kénytelen lesz bevándorolni egy másik országba és szerezni bizonyos státuszt ott.

Flüchtling, der (нім.) – ist eine Person, die gezwungen ist, in ein anderes Land einzuwandern und dort einen bestimmten Status zu erhalten.

Refugiat (рум.) – o persoană care este nevoită să emigreze într-o altă țară și să obțină un anumit statut acolo.

Утеčenec (слов.) – osoba, ktorá je nútená imigrovať do inej krajiny a získať tam určitý stav.

Білінгвальна освіта (укр.) – освіта, яка передбачає навчання представників етнічних меншин двома мовами (державною і рідною).

Билингвальное образование (рос.) – образование, предполагающее обучение этнических меньшинств на двух языках (государственный и родной).

Kétnyelvű oktatás (угор.) – amely az etnikai kisebbségek oktatását jelenti két nyelven (állami és anyanyelven).

Zweisprachige Bildung, die (нім.) – ist die Ausbildung ethnischer Minderheiten in zwei Sprachen (Staats- und Muttersprache).

Educație bilingvă (рум.) – educație care implică formarea reprezentanților minorităților etnice în două limbi (stat și nativ).

Dvojazyčné vzdelávanie (слов.) – vzdelávanie predpokladajúce učenie etnických menšín v dvoch jazykoch (štátny a rodný).

Білінгвізм (укр.) – функціонування двох мов в соціумі, передбачає можливість використання різних мов у різних життєвих ситуаціях.

Билингвизм (рос.) – функционирование в социуме двух языков, предполагает использование разных языков в разных жизненных условиях.

Kétnyelvűség (угор.) – amely a két nyelv társadalmában működik, magában foglalja a különböző nyelvek használatát a különböző életkörülmények között.

Bilinguismus, der oder Zweisprachigkeit, die (нім.) – ist die Benutzung von zwei Sprachen in der Gesellschaft in verschiedenen Lebensbedingungen.

Bilingvism (рум.) – unctiönarea celor două limbi în societate, prevede posibilitatea utilizării diferitelor limbi în diferite situații de viață.

Dvojazičnost' (слов.) – fungovanie v spoločnosti dvoch jazykov, predpoklada použitie rôznych jazykov v rôznych životných podmienkach.

В

Валеологія (укр.) – наука про збереження і зміцнення здоров'я, про здоровий спосіб життя.

Валеология (рос.) – наука о сохранении и укреплении здоровья, о здоровом способе жизни.

Valeology (угор.) – az egészség megőrzésének és erősítésének tudománya, egészséges életmódról.

Gesunde Lebensführung, die (нім.) – ist eine Wissenschaft über die Erhaltung und Stärkung der Gesundheit, über eine gesunde Art des Lebens.

Valeologiya (рум.) – știința conservării și consolidării sănătății, despre un stil de viață sănătos.

Valeologia (слов.) – veda o záchrane a upevňovaní zdraví , o zdravom spôsobe života.

Вербальне спілкування (укр.) – процес передавання інформації за допомогою мови.

Вербальное общение (рос.) – процесс передачи информации при помощи языка.

Szóbeli kommunikáció (угор.) – az információátvitel folyamata a nyelv használatával.

Verbale Kommunikation, die (нім.) – ist der Prozess der Informationsübertragung mit Hilfe der Sprache.

Comunicarea verbală (рум.) – procesul transmiterii informațiilor utilizând limba.

Verbálna komuikácia (слов.) – proces prenosu informacíí pomocí jazyka.

Відкрите суспільство (укр.) – суспільство, яке базується на запереченні одноосібної монополії на істину, визнає право людей на різні думки і погляди, передбачає верховенство права, демократично обрану владу, функціонування громадських організацій, захист прав меншин.

Открытое общество (рос.) – общество, которое базируется на отрицании единоличной монополии на истину, признаёт право людей на разные взгляды, предполагает господство права, демократически избранную власть, функционирование общественных организаций, защиту прав меньшинств.

Nyitott társadalom (угор.) – egy olyan társadalom, amely az igazságra vonatkozó egyéni monopólium megtagadásán alapul, felismeri az emberek különböző nézetekhez való jogát, feltételezi a jogállamiságot, a

demokratikusan megválasztott hatalmat, a közszervezetek működését, a kisebbségi jogok védelmét.

Offene Gesellschaft, die (нім.) – ist eine Gesellschaft, die auf der Verneinung eines einzigen Wahrheitsmonopols beruht, das Recht der Menschen auf unterschiedliche Ansichten anerkennt, Rechtsstaatlichkeit, demokratisch gewählte Macht, das Funktionieren öffentlicher Organisationen und den Schutz von Minderheitenrechten voraussetzt.

O societate deschisă (рум.) – o societate bazată pe negarea unui monopol unic asupra adevărului, recunoaște dreptul poporului la opinii și opinii diferite, prevede statul de drept, guvernul ales democratic, funcționarea organizațiilor civice, protecția drepturilor minorităților.

Otvorená spoločnosť (слов.) – spoločnosť, ktorá je založená na popieraní jediného monopolu o pravde, uznáva právo ľudí na rôzne názory, predpokladá nadvládu práva, demokratický vybranú moc, fungovanie verejných organizácií, ochranu práv menšín.

Вікова педагогіка (укр.) – наука, що вивчає закономірності навчання і виховання дітей різних вікових груп.

Возрастная педагогика (рос.) – наука, которая изучает закономерности обучения и воспитания детей разновозрастных групп.

Élet pedagógia (угор.) – olyan tudomány, amely tanulmányozza a különböző korú gyermekek oktatásának és nevelésének mintáit.

Alterspädagogik, die (нім.) – ist eine Wissenschaft, die die Muster der Ausbildung und Erziehung von Kindern von verschiedenen Altersgruppen studiert.

Epoca pedagogiei (рум.) – o știință care studiază modelele de educație și educare a copiilor de diferite grupe de vârstă.

Veková pedagogika (слов.) – veda, ktorá skúma zákonitosti učenia a výchovy detí rôznych vekových skupín.

Вікова періодизація (укр.) – поділ цілісного життєвого циклу людини на вікові періоди, певні відрізки часу (дошкільний вік, підлітковий вік і т.п.).

Возрастная периодизация (рос.) – деление целостного жизненного

цикла человека на возрастные периоды, определённые отрезки времени (дошкольный возраст, подростковый возраст).

Korszakosodás (угор.) – az élet teljes életsiklusának megoszlása korszakokra, meghatározott időközönként (óvodás kor, serdülőkorban).

Altersperiodität, die (нім.) – ist die Aufteilung des gesamten Lebenszyklus einer Person in Altersgruppen, bestimmte Zeitintervalle (Vorschulalter, Jugendalter).

Perioada de vârstă (рум.) – împărțirea ciclului de viață holistic al unei persoane de vârstă, anumite perioade de timp (vârsta preșcolară, vârsta adolescenței etc.).

Veková periodizácia (слов.) – delenie celostného cyklu osoby podľa veku, určité časové obdobia (predškovský vek, pubertálny vek).

Вправи (укр.) – багаторазове повторення певних дій або видів діяльності з метою кращого їх засвоєння.

Упражнения (рос.) – многократное повторение определённых действий или видов деятельности с целью их лучшего усвоения.

Gyakorlatok (угор.) – egyes tevékenységek vagy tevékenységek ismételt megismétlése abból a célból, hogy azok jobban illeszkedjenek egymáshoz.

Übungen, die (нім.) – sind Wiederholungen bestimmter Handlungen oder Aktivitäten mit dem Ziel sie besser zu beherrschen.

Exerciții (рум.) – repetări multiple ale anumitor acțiuni sau activități pentru a le asimila mai bine.

Cvičnia (слов.) – opakovanie určitých činností alebo druhov aktivít s účelom ich najlepšieho osvojenia.

Вимушена міграція (укр.) – переселення людей в межах або поза межами країни, зумовлене різними причинами (політичними, воєнними, екологічними).

Вынужденная миграция (рос.) – переселение людей в пределах страны или за её пределы, которое обусловлено разными причинами (политическими, военными, экологическими).

Kényszerített migráció (угор.) – az országon belüli vagy kívüli emberek

áttelepülése, ami különbözõ okokból (politikai, katonai, környezetvédelmi) következménye.

Zwangsmigration, die (нім.) – ist die Umsiedlung von Menschen innerhalb oder außerhalb des Landes, die aus verschiedenen Gründen (politisch, militärisch, ökologisch) bedingt ist.

Fortărea migrației (рум.) – relocarea persoanelor în interiorul sau în afara țării, din diverse motive (politice, militare, de mediu).

Nútená migrácia (слов.) – presťahovanie ľudí v rámci krajiny alebo za jej hranici, ktoré je podmienené rôznymi dôvodmi (politickými, vojenskými, ekologickými).

Вимушений переселенець (укр.) – особа, яка змушена через різні причини (іноді внаслідок загрози її життю) покинути постійне місце проживання.

Вынужденный переселенец (рос.) – личность, которая вследствие различных причин (иногда из-за угрозы её жизни) вынуждена покинуть постоянное место жительства.

Az önkéntelen bevándorló (угор.) – olyan személy, aki különbözõ okok miatt (néha életének veszélye miatt) kénytelen elhagyni állandó lakóhelyét.

Zwangsvertriebene, der (нім.) – ist eine Person, die aus verschiedenen Gründen (manchmal wegen der Lebensgefahr) gezwungen ist ihren dauerhaften Wohnsitz zu verlassen.

Fortat migrant (рум.) – o persoană care a fost obligată să își părăsească locul de reședință permanentă din diferite motive (uneori din cauza amenințării la adresa vieții sale).

Nútený prist'ahovalec (слов.) – jednotlivec, ktorý je nútený odísť z trvalého bydliska z rôznych dôvodov (niekedy z dôvodu hrozby života).

Виховання (укр.) – процес цілеспрямованого формування особистості.

Воспитание (рос.) – процесс целенаправленного формирования личности.

Oktatás (угор.) – a személyiség szándékos kialakulásának folyamata.

Erziehung, die (нім.) – ist der Prozess der zielgerichteten Persönlich-

keitsbildung.

Pregătire (рум.) – procesul de formare intenționată a personalității.

Výchova (слов.) – proces zámerného formovania osoby.

Виховний ідеал (укр.) – взірець для наслідування, до якого прагне суспільство і кожна окрема особистість, будучи недосяжним, він протиставляється дійсності та втілює образ майбутнього. Охоплює комплекс ціннісних орієнтацій та характеристик особистості, до формування яких варто прагнути.

Воспитательный идеал (рос.) – образец для подражания, к которому стремится общество и каждая отдельная личность. Будучи недосягаемым, он противопоставляется действительности и воплощает образ будущего. Охватывает комплекс ценностных ориентаций и характеристик личности, к формированию которых необходимо стремиться.

Az oktatási eszme (угор.) – olyan példamutató, amelyre a társadalom és minden egyes ember törekszik. Mivel elérhetetlen, ellenzi a valóságot és megtestesíti a jövő képét. Ez magában foglal egy sor értékorientációt és személyiségjellemzőket, amelyek kialakulásához törekedni kell.

Erzieherisches Leitbild, das (нім.) – ist eine Identifikationsfigur, an der sich die Gesellschaft und jede einzelne Persönlichkeit orientiert. Da sie un-nachahmlich ist, steht sie im Gegensatz zur Realität und verkörpert eine Zukunftsgestalt. Sie umfasst viele Wertorientierungen und Persönlichkeitsmerkmale nach deren Formierung man streben soll.

Ideal educativ (рум.) – este un model de imitație, pe care societatea și fiecare persoană fizică încearcă să-l atingă, fiind inaccesibil, se opune realității și întruchipează imaginea viitorului. Ideea educațională cuprinde un complex de orientări de valoare și caracteristici de personalitate, formarea cărora ar trebui căutată

Výchovný ideál (слов.) – je vzor na napodobenie, ku ktorému sa spoločnosť a každý človek usiluje blížiti'. Hoci je aj nedosažiteľný, ten ideál kontrastuje s realitou a stelesňuje obraz budúcnosti. Zahrňa komplex hodnotových orientácií a osobnostných charakteristík, k formovaniu ktorých by sme sa mali blížiti'.

Виховний ідеал (національний) (укр.) – комплекс ціннісних орієнтацій та характеристик особистості, що має національні ознаки. На його формування впливають історичні обставини, народна мораль, культура, звичаї, традиції, менталітет конкретного народу.

Воспитательный идеал (национальный) (рос.) – комплекс ценностных ориентаций и характеристик личности, имеющий национальные признаки. На его формирование влияют исторические условия, народная мораль, культура, обычаи, традиции конкретного народа.

Oktatási eszmény (nemzeti) (угор.) – az értékorientáltság és a személyiségjellemzők együttese, amely nemzeti jellemzőkkel bír. Formációját a történelmi körülmények, az emberek erkölce, kultúrája, szokásai, hagyományai befolyásolják.

Erzieherisches Leitbild (nationales), das (нім.) – ist ein Komplex von Wertorientierungen und Persönlichkeitseigenschaften mit nationalen Merkmalen. Seine Bildung wird durch historische Bedingungen, Volksmoral, Kultur, Bräuche, Traditionen eines bestimmten Volkes beeinflusst.

Ideal educațional (național) (рум.) – un complex de orientări de valoare și caracteristici de personalitate care au caracteristici naționale. Formarea sa este influențată de circumstanțele istorice, moralul popular, cultura, obiceiurile, tradițiile și mentalitatea unui anumit popor. Ideea modernă a educației ucrainene naționale este întruchipată în formula "Dumnezeu și Ucraina", combinând valorile absolute eterne și naționale.

Výchovný ideál (národný) (слов.) – komplex hodnotových orientácií a charakteristik jednotlivca, ktorý má národné príznaky. Jeho formovanie je ovplyvnené historickými podmienkami, ľudovými morálkami, kultúrou, zvykmi, tradíciami určitého národa.

Вміння (укр.) – використання знань для здійснення певних операцій; здатність на належному рівні виконувати певні дії.

Умения (рос.) – использование знаний для осуществления определённых операций; способность на должном уровне выполнять определённые действия.

Készségek (угор.) – a tudás felhasználása bizonyos műveletek elvégzéséhez; bizonyos cselekvések megfelelő szintű végrehajtására.

Kompetenz, die (нім.) – ist die Verwendung von Wissen, um bestimmte

Operationen durchzuführen sowie die Fähigkeit, bestimmte Aktionen auf der entsprechenden Ebene durchzuführen.

Abilitate (рум.) – utilizarea cunoștințelor pentru a efectua anumite operațiuni; capacitatea de a efectua anumite acțiuni la un nivel adecvat.

Schopnost' (слов.) – používanie vedomosti na vykonávanie určitých operácií; schopnost' vykonávat' určité činnosti na správné úrovni.

Г

Гарантії соціальні (укр.) – сукупність матеріальних і юридичних засобів, які забезпечують реалізацію конституційних соціально-економічних і політичних прав всіх членів суспільства.

Гарантии социальные (рос.) – совокупность материальных и юридических средств, которые обеспечивают реализацию конституционных социально-экономических и политических прав всех членов общества.

A társadalmi garanciák (угор.) – olyan anyagi és jogi eszközök, amelyek biztosítják a társadalom minden tagjának alkotmányos társadalmi-gazdasági és politikai jogait.

Soziale Garantien, die (нім.) – sind eine Kombination aus materiellen und rechtlichen Mitteln, die die Verwirklichung der verfassungsmäßigen sozioökonomischen und politischen Rechte aller Mitglieder der Gesellschaft gewährleisten.

Garanții sociale (рум.) – un set de mijloace materiale și legale care asigură implementarea drepturilor socio-economice și politice constituționale ale tuturor membrilor societății.

Sociálne záruky (слов.) – súhrn materiálnych a právnych prostriedkov, ktorý zabezpečujú realizáciu ústavných sociálno-ekonomických a politických práv všetkých členov spoločnosti.

Гармонія соціальна (укр.) – узгоджена, безконфліктна взаємодія всіх соціальних груп суспільства.

Гармония социальная (рос.) – согласованное, бесконфликтное взаимодействие всех социальных групп общества.

Harmónia társadalmi (угор.) – a társadalom minden társadalmi

csoportjának összehangolt, konfliktusmentes kölcsönhatása.

Soziale Harmonie, die (нім.) – ist eine koordinierte und konfliktfreie Interaktion aller sozialen Gruppen der Gesellschaft.

Armonia socială (рум.) – coordonată, non-conflictuală a tuturor grupurilor sociale ale societății.

Sociálna harmonia (слов.) – dohodnutie, bezkonfliktná spolupráca všetkých sociálnych skupín spoločnosti.

Гендер (укр.) – соціально-культурна ідентичність у межах усвідомлення статевої належності.

Гендер (рос.) – социально-культурная идентичность в пределах осознания половой принадлежности.

Nemek (угор.) – társadalmi-kulturális identitás a nemek tudatában.

Gender, das (нім.) – ist eine soziokulturelle Identität im Bewusstsein des Geschlechts.

Gen (рум.) – identitatea socio-culturală în limitele sensibilizării sexului.

Gender (слов.) – sociálno-kultúrna identita v rámci pohlavnej príslušnosti.

Гендерна субкультура (укр.) – система морально-етичних норм, правил поведінки і спілкування, ціннісних характеристик особистості, зумовлених статево-рольовими стереотипами.

Гендерная субкультура (рос.) – система морально-этических норм, правил поведения и общения, ценностных характеристик личности, обусловленных половыми и ролевыми стереотипами.

Nemi szubkultúra (угор.) – erkölcsi és etikai normák rendszere, magatartási és kommunikációs szabályok, személyiségjellemzők értékei, nemi és szerepjellemzői által feltételezett sztereotípiák.

Geschlechtsspezifische Subkultur, die (нім.) – ist ein System von moralischethischen Normen, Verhaltensregeln und Kommunikation, wichtigen persönlichen Eigenschaften, die durch Geschlechter- und Rollenstereotype verursacht wird.

Subcultură de gen (рум.) – un sistem de norme morale și etice, reguli de comportament și comunicare, valori de personalitate, datorită stereotipurilor

de rol de gen.

Genderná subkultúra (слов.) – systém morálno-etických noriem, pravidiel správania a komunikácie, celostných charakteristík osoby, podmienený pohlavnými a zvitkovými stereotypmi.

Генеалогія (укр.) – наука про родовід; вивчення походження роду, окремих осіб, їх родинних зв'язків.

Генеалогия (рос.) – наука о родословной; изучение происхождения рода, отдельных личностей, их родственных связей.

Genealógia tudománya (угор.) – a család eredetének, az egyéneknek, rokonságának tanulmányozása.

Genealogie, die (нім.) – ist die Wissenschaft über die Familiengeschichtsforschung, die einzelnen Persönlichkeiten und ihr verwandtschaftliches Verhältnis.

Genealogie (рум.) – știință despre genealogie; studiind originea familiei, indivizilor, legăturile de familie.

Genealógia (слов.) – veda o rodokmeňoch, učenie o pôvode roda, jednotlivých osobach, ich rodových vzťahoch.

Геноцид (укр.) – знищення окремих груп населення через расові, національні чи релігійні мотиви.

Геноцид (рос.) – уничтожение отдельных групп населения из-за расовых, национальных или религиозных мотивов.

Népiirtás (угор.) – a népesség külön csoportjainak megsemmisítése faji, nemzeti vagy vallási okok miatt.

Völkermord, der (нім.) – ist die Zerstörung einzelner Bevölkerungsgruppen aufgrund von rassistischen, nationalen oder religiösen Motiven.

Genocid (рум.) – distrugerea grupurilor individuale de oameni prin rasă, motive naționale sau religioase.

Genocída (слов.) – zničenie jednotlivých skupín spoločnosti kvôli rasovým, národným alebo náboženským motívom.

Геополітика (укр.) – наука про географічну детермінацію етнополітичних процесів в державі та міждержавні взаємовідносини.

Геополитика (рос.) – наука о географической детерминации этнополитических процессов в государстве и межгосударственных взаимоотношениях.

Geopolitika (угор.) – az etnopolitikai folyamatok földrajzi meghatározásának tudománya az állami és az államközi kapcsolatokban.

Geopolitik, die (нім.) – ist die Wissenschaft der geographischen Bestimmung ethnopolitischer Prozesse in den Staats- und zwischenstaatlichen Beziehungen.

Geopolitică (рум.) – știința determinării geografice a proceselor etnopolitice în relațiile de stat și interstatuale.

Geopolitika (слов.) – veda o grafickom určovaní etnopolitických procesov v štáte a medzištátnych vzajomných vzťahoch.

Гетерогенність (укр.) – неоднорідність етносу за складом населення.

Гетерогенность (рос.) – неоднородность этноса по составу населения.

Heterogenitás (угор.) – az etnikai csoport heterogenitása a népesség összetételében.

Heterogenität, die (нім.) – ist die Uneinheitlichkeit der ethnischen Gruppe in Bezug auf die Bevölkerungsstruktur.

Eterogenitate (рум.) – heterogenitatea grupului etnic pe populație.

Heterogennost' (слов.) – rôznorodosť etnického zloženia obyvateľstva.

Гетто (укр.) – район міста, де проживають певні етнічні меншини, які відчують дискримінацію.

Гетто (рос.) – район города, где проживают определённые этнические меньшинства, которые ощущают дискриминацию.

Gettó (угор.) – azon városrész, ahol bizonyos etnikai kisebbségek élnek, akik diszkriminációt tapasztalnak.

Ghetto, das (нім.) – ist ein Stadtteil, in den bestimmten ethnischen Minderheiten Leben, die die Diskriminierung spüren.

Ghetou (рум.) - un district al orașului în care trăiesc anumite minorități

etnice care sunt discriminate.

Ghetto (слов.) – oblast' mesta, kde žijú určité etnické menšiny, ktoré sa cítia diskriminované.

Гідність (укр.) – ставлення людини до себе, яке проявляється в усвідомленні власної цінності, рівності з іншими людьми.

Достоинство (рос.) – отношение человека к себе, которое проявляется в осознании собственной ценности, равенства с другими людьми.

Méltóság (угор.) – az egyén saját magatartása, amely a saját értékének tudatában nyilvánul meg, az egyenlőség más emberekkel.

Würde, die (нім.) – ist die Einstellung einer Person zu sich selbst, die sich im Bewusstsein ihres eigenen Wertes und der Gleichheit mit anderen Menschen manifestiert.

Demnitate (рум.) – atitudinea omului față de sine, manifestată în conștientizarea propriei valori, egalitatea cu ceilalți oameni.

Dôstojnosť' (слов.) – postoj človeka k sebe, ktorý sa prejavuje v uvedomení vlastných hodnôt, rovnosti s inými ľuďmi.

Гомогенність (укр.) – однорідність етносу.

Гомогенность (рос.) – однородность этноса.

Homogenitás (угор.) – az etnos homogenitása.

Homogenität, die (нім.) – sind Menschengruppen, die in bestimmten Bereichen dieselben Eigenschaften aufweisen.

Omogenitate (рум.) – omogenitatea grupului etnic.

Homogénnost' (слов.) – rovnorodost' etnických skupín.

Громада (укр.) – населення, розміщене на певній географічній території, об'єднане спільною належністю до конкретного етносу, релігії, культури.

Община (рос.) – население, которое размещено на определённой географической территории, объединённое общей принадлежностью к определённому этносу, религии, культуре.

Közösség (угор.) – olyan népeség, amely egy bizonyos földrajzi területen helyezkedik el, egyesített egy közös etnikai hovatartozással, vallással, kultúrával.

Gemeinde, die (нім.) – sind die Bewohner, die in einem bestimmten geografischen Gebiet untergebracht sind und durch die gemeinsame Zugehörigkeit zu einer bestimmten ethnischen, religiösen und kulturellen Einheit verbunden sind.

Comunitatea (рум.) – populație, situată pe un anumit teritoriu geografic, unită de o apartenență comună la un anumit grup etnic, religie, cultură.

Spoločnosť (слов.) – obyvateľstvo, ktoré je rozmiestnené v určitej geografickej oblasti, spojené spoločnou príslušnosťou k určitej etnickej skupine, náboženstvu, kultúre.

Громадянські права (укр.) – права і свободи, які визначають правовий статус громадянина держави щодо можливостей його участі у всіх сферах життя країни і суспільства; право громадян бути захищеними від будь-якої дискримінації.

Гражданские права (рос.) – права и свободы, которые определяют правовой статус гражданина государства относительно возможностей его участия во всех сферах жизни страны и общества; право граждан быть защищёнными от какой-либо дискриминации.

Polgárjogok (угор.) – jogok és szabadságok, amelyek meghatározzák az állampolgár jogállását az ország és a társadalom életének minden területén való részvételének lehetőségeiről; a polgároknak a hátrányos megkülönböztetés ellen védett joga.

Bürgerrechte, die (нім.) – sind Rechte und Freiheiten, die den rechtlichen Status eines Staatsbürgers in Bezug auf die Möglichkeiten seiner Teilnahme in allen Bereichen des Lebens des Landes und der Gesellschaft bestimmen; das Recht der Bürger vor jeder Diskriminierung geschützt zu sein.

Drepturile civile (рум.) – drepturile și libertățile care determină statutul juridic al unui cetățean al statului cu privire la posibilitățile de participare a acestuia la toate sferele vieții țării și societății; dreptul cetățenilor de a fi protejat de orice discriminare.

Občianske práva (слов.) – práva a slobody, ktoré určujú právne postavenie občana štátu, pokiaľ ide o možnosti jeho účasti vo všetkých

sférach života krajiny a spoločnosti; právo občanov byť chránený pred akoukoľvek diskrimáciou.

Група (укр.) – кількісне об'єднання індивідів на основі спільних інтересів, спільної мети діяльності.

Группа (рос.) – количественное объединение индивидов на основе общих интересов, общей цели деятельности.

Csoport (угор.) – az egyének mennyiségi egyesítése a közös érdekek alapján, a tevékenység általános célja.

Gruppe, die (нім.) – ist eine Vereinigung von Individuen auf der Grundlage von gemeinsamen Interessen und allgemeinem Zweck der Aktivität.

Grup (рум.) – asocierea cantitativă a indivizilor bazată pe interese comune, scopuri comune ale activității.

Skupina (слов.) – kvantitativne spojenie jednotlivcov založené na spoločných záujmoch, spoločnej ciele činnosti.

Групова навчальна діяльність (укр.) – форма організації навчання в загальноосвітніх школах і вищих навчальних закладах.

Групповая учебная деятельность (рос.) – форма организации обучения в общеобразовательных школах и высших учебных заведениях.

Csoportos oktatási tevékenység (угор.) – az általános iskolákban és felsőoktatási intézményekben szervezett képzés szervezése.

Gruppentätigkeit, die (нім.) – ist eine Form der Organisation der Ausbildung in allgemeinbildenden Schulen und Hochschulen.

Activități de formare în grup (рум.) – formarea organizării formării în școlile secundare și instituțiile de învățământ superior.

Skupinové študijné activity (слов.) – formy organizácie vzdelávania na stredných a vysokých školách.

Гуманізм (укр.) – визнання людини найвищою цінністю у світі, повага до гідності людини, визнання права на щастя, вільний прояв і розвиток здібностей.

Гуманизм (рос.) – признание человека наивысшей ценностью, ува-

жение к его достоинству, признание права быть счастливым, свободным, развивать свои способности.

A humanizmus (угор.) – a személy elismerése a legmagasabb értéknek, méltóságának tiszteletben tartása, a boldogság, szabadság, a szabadság, a képességek fejlesztése.

Humanismus, der (нім.) – ist die Anerkennung des Menschen als höchsten Wert, Respekt für seine Würde, Anerkennung des Rechts glücklich und frei zu sein, sowie seine Fähigkeiten zu entwickeln.

Umanism (рум.) – recunoașterea celei mai înalte valori în lume, respectul pentru demnitatea umană, recunoașterea dreptului la fericire, manifestarea liberă și dezvoltarea abilităților

Humanizmus (слов.) – priznanie, že človek je najvyššej hodnotou, úcta jeho dôstojnosti, priznanie práva byť šťastný, slobodný, rozvíjať svoje schopnosti.

Д

Девіації (укр.) – відхилення від норм поведінки, прийнятих у даному суспільстві.

Девииации (рос.) – отклонения от норм поведения, принятых в данном обществе.

Eltérések (угор.) - az adott társadalomban alkalmazott viselkedési normáktól való eltérések.

Deviation, die (нім.) bedeutet die Abweichung von den Moralvorstellungen, die in der konkreten Gesellschaft festgelegt sind.

Deviație (рум.) – abateri de la normele de comportament adoptate în această societate.

Deviácii (слов.) – odklonenie od noriem správania prijatých v danej v tejto spoločnosti.

Делікатність (укр.) - чуйне ставлення до людей, небажання завдати образи.

Деликатность (рос.) – отзывчивое отношение к людям, нежелание обидеть.

Delicat (угор.) - érzékeny hozzáállás az embereknek, nem hajlandó megbántani.

Diskretion, die (нім.) ist eine Fähigkeit auf die Gefühle anderer Personen eingehen zu können.

Delicatețe (рум.) – atitudine sensibilă față de oameni, refuzul de a provoca insulte.

Delikátnost' (слов.) – citlivý postoj k ľuďom, neochota uraziť.

Демократичний стиль керівництва (укр.) – передбачає постійну взаємодію, колегіальне прийняття рішень керівником і співробітниками.

Демократический стиль руководства (рос.) – предусматривает постоянное взаимодействие, коллегиальное принятие решений руководством и сотрудниками.

Demokrata vezetési stílus (угор.) - biztosítja a folyamatos interakciót, a kollegiális döntéshozatalt a menedzsment és a munkavállalók.

Demokratischer Führungsstil, der (нім.) setzt andauernde Zusammenarbeit und gemeinsame Entscheidungsfindung zwischen dem Leiter und den Mitarbeitern voraus.

Stil de conducere democratică (рум.) – implică o interacțiune constantă, decizii colegiale de către manager și personal.

Demokratický štýl riadenia (слов.) – předpokládá stálu súčinnosť, kolektívne rozhodovanie riaditeľstva a spolupracovníkov.

Депопуляція (укр.) – систематичне зменшення кількості населення.

Депопуляция (рос.) – систематическое уменьшение количества населения.

Elnéptelenedés (угор.) - az emberek számának szisztematikus csökkentése.

Bevölkerungsrückgang, der (нім.) bezeichnet systematische Abnahme der Bevölkerung.

Depopulare (рум.) – reducerea sistematică a populației.

Depopulácia (слов.) – systematické znižovanie počtu obyvateľstva.

Депортація (укр.) – насильницьке переміщення населення в межах країни або виселення окремої групи населення з країни.

Депортация (рос.) – насильственное перемещение населения в пределах страны или выселение какой-то группы населения из страны.

Kitoloncolás (угор.) - a lakosság erőszakos átadása az országon belül vagy a lakosság meghatározott csoportjának kilakoltatása az országból.

Deportation, die (нім.) bezeichnet die Zwangsverschickung innerhalb des Landes oder die Vertreibung einer Bevölkerungsgruppe aus dem Land.

Deportare (рум.) – Forțarea forțată a unei populații din țară sau evacuarea unei populații separate din țară.

Deportácia (слов.) – násilné premiestnenie obyvateľstva v rámci krajiny alebo vyst'ahovanie niektorých skupín obyvateľstva z krajiny.

Десегрегація (укр.) – відмова від політики поділу населення за расовими ознаками.

Десегрегация (рос.) – отказ от политики разделения населения по расовым признакам.

Desegregáció (угор.) - a népirtás politikájának elutasítása faji alapon.

Desegregation, die (нім.) bezeichnet die Aufhebung von der sogenannten Rassentrennung der Bevölkerung.

Desegregare (рум.) – respingerea politicii de separare a populației de rasă.

Desegregácia (слов.) – odmietnutie od politiky rozdeľovania obyvateľstva podľa rasy.

Деетнізація (укр.) – процес втрати етносом або його окремими представниками своїх етнічних рис, мови, етнічної самосвідомості.

Деэтнизация (рос.) – процесс потери этносом или его отдельными представителями своих этнических свойств, языка, этнического самосознания.

Deetnizatsiya (угор.) - az etnikum vagy az egyéni képviselők etnikai hovatartozásának, nyelvének, etnikai öntudatának elvesztésének folyamata.

De-Ethnisierung, die (нім.) ist der Prozess, bei dem die Ethnie oder ihre einzelne Vertretern ihre ethnische Eigenschaften, Sprache und Selbstbe-

wusstsein verlieren.

Deetnizatsiya (рум.) – procesul de pierdere a unui grup etnic sau a reprezentanților săi individuali de caracteristicile sale etnice, limbaj, identitate etnică.

Deetnizácia (слов.) – proces straty etnických skupín alebo jej jednotlivými členmi svoje etnické vlastností, jazyka, etnickej uvedomelosti.

Дефектологія (укр.) – наука, що досліджує різноманітні аспекти навчання і виховання дітей з проблемами фізичного і психічного розвитку.

Дефектология (рос.) – наука, которая исследует различные аспекты обучения и воспитания детей с проблемами физического и психического развития.

Defectologijo (угор.) - olyan tudomány, amely feltárja a fizikai és szellemi fejlődéssel küzdő gyermekek tanításának és nevelésének különböző aspektusait.

Sonderpädagogik/ Defektologie, die (нім.) ist die Wissenschaft, die sich mit verschiedenen Aspekten der Ausbildung und Erziehung der Kinder beschäftigt, die Probleme mit der physischen und psychischen Entwicklung aufweisen.

Defectologie (рум.) – o știință care explorează diferitele aspecte ale predării și educării copiilor cu probleme de dezvoltare fizică și mentală.

Defektológia (слов.) – nauka, ktorá skúma rôzne aspekty výučby a výchovy detí s problémami fyzického a psychického rozvoja.

Діаспора (укр.) – частина населення, яка проживає поза межами країни свого походження.

Диаспора (рос.) – часть населения, которая проживает за пределами страны своего происхождения.

Diaszpóra (угор.) - a lakosság azon része, amely a származási országon kívül él.

Diaspora, die (нім.) ist ein Bevölkerungsanteil, der außerhalb seines Herkunftslandes lebt.

Diaspora (рум.) – o parte din populația care locuiește în afara țării de origine.

Diaspóra (слов.) – část obyvateľstva, ktorá žije mimo krajiny svojho pôvodu.

Діяльність (укр.) – внутрішня і зовнішня активність людини, що регулюється усвідомленою метою і потребами.

Деятельность (рос.) – внутренняя и внешняя активность человека, которая регулируется осознанной целью и потребностями.

Tevékenység (угор.) - egy személy belső és külső aktivitása, amelyet tudatos cél és szükségletek szabnak meg.

Tätigkeit, die (нім.) bedeutet innere und äußere menschliche Aktivität, die durch das bewusste Ziel und Bedürfnisse reguliert wird.

Activitate (рум.) – activitatea internă și externă a unei persoane, reglementată de un scop și de nevoi conștiente.

Činnost' (слов.) – vnútorná a vonkajšia ľudská činnosť, ktorá sa riadi účelom a potrebami.

Дивергенція етнічна (укр.) – розпад етнічної системної цілісності із втратою відчуття компліментарності на даному рівні етнічної ієрархії.

Дивергенция этническая (рос.) – распад этнической системной целостности с потерей ощущения комплиментарности на данном уровне этнической иерархии.

Etnikai divergencia (угор.) - az etnikai szisztémás integritás szétesése az etnikai hierarchia adott szintjén a komplementaritás érzésének elvesztésével.

Ethnische Divergenz, die (нім.) bedeutet einen Zerfall der ethnischen Ganzheitlichkeit mit dem Verlust der Wahrnehmung der Komplementarität auf dem angegebenen Niveau der ethnischen Hierarchie.

Divergența etnică (рум.) – prăbușirea integrității sistemului etnic, cu pierderea sentimentului de complementaritate la un anumit nivel de ierarhie etnică.

Etnická divergencia (слов.) – rozpad etnickej systémovej celosti so stratou komplementarityna tejto úrovni enickej hierarchie.

Дидактика (укр.) – галузь педагогіки, яка розробляє теорію освіти, навчання і виховання в процесі навчання.

Дидактика (рос.) – отрасль педагогики, которая разрабатывает теорию образования, обучения и воспитания в процессе обучения.

Didaktika (угор.) - a pedagógiai ág, amely az oktatási, képzési és oktatási elméletet fejleszti a tanulási folyamatban.

Didaktik, die (нім.) ist ein Zweig der Pädagogik, die die Bildungstheorie, das Lehren und die Erziehung im Lehrprozess entwickelt.

Didactică (рум.) – ramura pedagogiei, care dezvoltă teoria educației, formării și educației în procesul de învățare.

Didaktika (слов.) – odvetvie pedagogiky, ktoré rozpracúva teóriu vzdelávania, štúdia a výchovy vo vzdelávacom procese.

Дидактична гра (укр.) – отримання знань учнями в ігровій формі, що підвищує інтерес до навчання.

Дидактическая игра (рос.) – получение знаний учащимися в игровой форме, что повышает интерес к обучению.

Didaktikus játék (угор.) - a diákok ismerete játékformában, ami növeli a tanulás iránti érdeklődést.

Didaktisches Spiel, das (нім.) bedeutet den Erwerb von den Kenntnissen, die die Schüler spielerisch erhalten und was das Interesse zum Lernprozess steigert.

Joc didactic (рум.) – obținerea de cunoștințe a studenților sub forma unui joc, ceea ce sporește interesul pentru învățare.

Didaktická hra (слов.) – získanie znalosti študentmi v hernej forme, čo zvyšuje záujem o učenie.

Динамічний етнос (укр.) – етнос, який швидко розвивається за рахунок підкорення природи.

Динамический этнос (рос.) – этнос, который быстро развивается за счёт покорения природы.

Dinamikus etnos (угор.) - egy ethnos, amely a természet meghódítása miatt gyorsan fejlődik.

Dynamische Ethnie, die (нім.) ist eine Ethnie, die sich schnell durch die Eroberung der Natur entwickelt.

Etica etnică (рум.) – etnos, care se dezvoltă rapid în detrimentul subju-

gării naturii.

Dynamická etnická skupina (слов.) – etnická skupina, ktorá sa rýchlo rozvíja kvôli dobytia prírody.

Дискримінація (укр.) – обмеження або позбавлення прав певної категорії громадян за расовими, національними, статевими, віковими ознаками, політичними або релігійними переконаннями.

Дискриминация (рос.) – ограничение или лишение прав определённой категории граждан по расовым, национальным, половым, возрастным признакам, политическим или религиозным убеждениям.

Diszkrimináció (угор.) - az állampolgárok bizonyos kategóriáinak faji, nemzeti, szexuális, kor, politikai vagy vallási meggyőződésének korlátozása vagy megfosztása.

Diskriminierung, die (нім.) bedeutet die Einschränkung oder den Entzug der Rechte bei der bestimmten Kategorie von Bürgern wegen rassischen, nationalen, geschlechtlichen, politischen oder religiösen Überzeugungen und Altersmerkmalen.

Descriminarea (рум.) – restricționarea sau privarea drepturilor unui anumit categorie de cetățeni pentru credințe rasiale, naționale, sexuale, vârstnice, politice sau religioase.

Diskriminácia (слов.) – obmedzenie alebo pozbavenie práv určitej kategórie občanov z rasových, národných, pohlavných, vekových príznakov, politických a náboženských presvedčeníí.

Диференційоване навчання (укр.) – організація навчально-виховного процесу з урахуванням індивідуальних особливостей учнів.

Дифференцированное обучение (рос.) – организация учебно-воспитательного процесса с учётом индивидуальных особенностей учащихся.

Differenciált oktatás (угор.) - az oktatási folyamat szervezése, figyelembe véve a diákok egyéni jellemzőit.

Differenzierte Ausbildung, die (нім.) bedeutet Organisation des Bildungs-und Erziehungsprozesses maßgeschneidert der Schüler.

Descriminarea (рум.) – restricționarea sau privarea drepturilor unui

anumit categorii de cetățeni pentru credințe rasiale, naționale, sexuale, vârstnice, politice sau religioase.

Diferencované učenie (слов.) – organizácia vzdelávacieho procesu pri zohľadnení individuálnych charakteristík študentov.

Дошкільний навчальний заклад (укр.) – навчально-виховний заклад для дітей до шести років, який здійснює догляд, навчання і виховання дітей.

Дошкольное учебное заведение (рос.) – учебно-воспитательное заведение для детей в возрасте до шести лет, которое осуществляет уход, обучение и воспитание детей.

Óvoda oktatási intézmény (yrop.) - a hat év alatti gyermekek oktatási intézménye, amely gyermekgondozást, nevelést és nevelést biztosít.

Vorschulische Bildungseinrichtung, die (нім.) ist eine Bildungs- und Erziehungseinrichtung für die Kinder im Alter bis zu sechs Jahren, in der die Pflege, Ausbildung und Erziehung ausgeübt werden.

Instituție de învățământ preșcolar (рум.) – Instituție educațională pentru copii sub șase ani care îngrijește și educă copiii.

Materská škola (слов.) – vzdelávacia unštitúcia pre deti do šiestich rokov, ktorá uskutočňuje starostlivosť, učenie a výchovu detí.

Дошкільна педагогіка (укр.) – наука про закономірності навчання і виховання дітей від народження до вступу в школу.

Дошкольная педагогика (рос.) – наука о закономерностях обучения и воспитания детей от рождения до поступления в школу.

Óvodai pedagógia (yrop.) - a születésről és az iskolába való felvételre való nevelés és nevelés törvényei.

Vorschulpädagogik/Frühpädagogik, die (нім.) ist eine Fachrichtung der Pädagogik über die Gesetzmäßigkeiten der Ausbildung und Erziehung der Kinder von Geburt bis zum Schulanfang.

Presa pedagogică (рум.) – știința regulilor educației și educării copiilor de la naștere până la admiterea la școală.

Predškolská pedagogika (слов.) – veda o zákonitostiach štúdia a výchovy detí od narodenia do vstupu do školy.

Духовність (укр.) - внутрішня енергетична сила особистості, стрижень життя, ієрархія загальнолюдських, національних цінностей, одночасно процес та новоутворення.

Духовность (рос.) – внутренняя энергетическая сила личности, стержень жизни, иерархия общечеловеческих, национальных ценностей, одновременно процесс и новообразование.

Spiritualitás (угор.) - a személyiség belső ereje, az élet magja, az egyetemes emberi értékek hierarchiája, egyidejűleg egy folyamat és egy új formáció.

Geistigkeit/Spiritualität, die (нім.) bedeutet innere Energiekraft der Persönlichkeit, der Kern des Lebens, die Hierarchie der universellen menschlichen und nationalen Werte und gleichzeitig der Prozess und die Neubildung.

Spiritualitate (рум.) – forța energetică internă a personalității, miezul vieții, ierarhia valorilor umane și naționale, atât procesul și neoplasme. Ca un proces dinamic real, sub influența influențelor externe și interne oferă aplicații de producție de viață individuale de sistem ideologic, ierarhie de viață mai mari obiective, valori, idealuri și afirmare în societate. Ca neoplasm individual este o tranziție cantitativă și calitativă a cunoștințelor, aspirații, obiective, cercetarea creativă în credințe specifice, valori, costuri, obiective, standarde de calitate de comportament și activități care îndeplinesc ideile individuale de perfecțiune și scopul omului.

Duchovnost' (слов.) – vnútorná energetická síla jednotlivca, jádro života, hierarchie ľudských, národných hodnôt, a takže proces a novotvar.

Духовна культура (укр.) - інтегративна якість особистості, що відображає наявність розвитку в неї сукупності культур (інтелектуальної, моральної, естетичної, екологічної, економічної, політичної, правової, фізичної, культури міжетнічних відносин, культури почуттів, культури праці), високий рівень рефлексивної свідомості, гуманістичний світогляд, перетворюючи активність і соціокультурну поведінку.

Духовная культура (рос.) – интегративное качество личности, которое отображает наличие развития у неё совокупности культур (интеллектуальной, нравственной, эстетической, экономической, политической, правовой, физической, культуры межатнических отношений,

чувств, культуры труда), высокий уровень рефлексивного сознания, гуманистическое мировоззрение, созидательную активность, социокультурное поведение.

Lelki kultúra (угор.) - a személyiség integratív minősége, amely tükrözi a kultúrák (intellektuális, erkölcsi, esztétikai, gazdasági, politikai, jogi, fizikai, etnikai kapcsolatok, érzelmek, munkaügyi kultúra) fejlődését, magas szintű reflektív tudatot, humanista a világgép, a kreatív tevékenység, a szociokulturális viselkedés.

Geistige Kultur, (нім.) bedeutet die integrative Qualität der Persönlichkeit, die die Entwicklung eine Reihe von Kulturen (d.h. intellektuelle, sittliche, ästhetische, ökonomische, politische, rechtliche, physische und Arbeitskultur, die Kultur der interethnischen Beziehungen usw.), hohes Maß an reflexivem Bewusstseins, humanistische Weltanschauung, schöpferische Werte und soziokulturelles Verhalten widerspiegelt.

Cultura spiritual (рум.) – calitatea integrativă a individului, care reflectă existența unui set de culturi (intelectual, moral, artistic, estetic, ecologic, economic, politic, juridic, fizic, cultură a relațiilor interetnice, cultura sentimentelor, cultura muncii), nivel înalt de conștiință reflectivă, activitatea de transformare și comportamentul socio-cultural). Ca produs al dezvoltării sociale, care creează o lume specială a valorilor, formează și satisface nevoile intelectuale și emoționale ale omului, produce conștiința.

Duchovná kultúra (слов.) – integrálna kvalita jednotlivca, ktorá zobrazuje prítomnosť vývoja v jej súhrne kultúr (intelektuálnej, pravnej, fyzickej, kultúry medzietnických vzťahov, pocitov, pracovnej kultúry), vysoký úroveň reflexného vedomia, humanistický svetonázor, tvorivú činnosť sociálno-kultúrne správanie.

Духовний розвиток (укр.) – процес зміни світоглядних позицій особистості, набуття ціннісних людських якостей, освоєння й привласнення духовних цінностей. Визначається особливостями просування особистості по ієрархії ціннісних смислів і опануванням духовної культури. Характеристиками духовності й духовного розвитку є духовні інтереси, духовні цінності, світогляд, творча діяльність.

Духовное развитие (рос.) – процесс изменения мировоззренческих позиций личности, приобретение ценностных человеческих качеств,

освоение духовных ценностей. Определяется особенностями передвижения личности по иерархии ценностных смыслов и овладения духовной культурой. Характеристиками духовности и духовного развития являются духовные интересы, духовные ценности, мировоззрение, творческая деятельность.

Lelki fejlődés (уґрор.) - az egyén ideológiai helyzetének megváltoztatása, értékes emberi tulajdonságok megszerzése, a lelki értékek fejlődése. Ezt a személyiség mozgásának sajátosságai határozzák meg az érték jelentések hierarchiája és a szellemi kultúra mesterei mentén. A szellemiség és a szellemi fejlődés jellemzői a lelki szándékok, a lelki értékek, a világnézet, a kreatív tevékenység.

Seelische Entwicklung (нім.) ist der Prozess der Veränderung der weltanschaulichen Ansichten der Persönlichkeit, die Erwerbung der wertvollen menschlichen Qualitäten, die Entwicklung der geistigen Werte. Sie wird durch die Besonderheiten der Persönlichkeitsförderung entlang der Hierarchie der wertvollen Bedeutung und die Beherrschung der geistigen Kultur bestimmt. Merkmale der Spiritualität und spiritueller Entwicklung sind spirituelle Interessen, spirituelle Werte, Weltanschauung, kreative Aktivität.

Cultura spirituală (рум.) – procesul de schimbare a perspectivei individului, dobândirea calităților mentale valoroase ale omului, stăpânirea și însușirea valorilor spirituale. Ca parte a dezvoltării spirituale este de a educa generațiile viitoare de suflet, educație sinceritate, educația a inimii și a iubirii. Spiritualitatea trebuie considerată dinamică ca fiind un proces care se schimbă în viața umană. Acest fenomen este determinat de caracteristicile individuale avansarea în ierarhia valorilor și semnificații stăpânirea culturii. Caracteristicile spiritualității și dezvoltării spirituale sunt interesele spirituale, valorile spirituale, viziunea lumii, activitatea creativă.

Duchovný vývoj (слов.) – proces meniacich sa ideologických pozícií jednotlivca, získanie hodnotných ľudských vlastností, rozvoj duchivných hodnôt. Určuje sa zvláštnosťami pohybu jednotlivca podľa hierarchie hodnotových významov a zvládnutie duchovnej kultúry. Charakteristiky duchovnosti a duchovného rozvoja sú duchovné záujmy, duchovné hodnoty, svetonázor, tvorivé aktivity.

Духовні цінності (національні) (укр.) – найвищі орієнтири, вироблені суспільством упродовж історичного розвитку, виступають соціально-нормативними регуляторами суспільного і громадського життя людей, відіграють роль особливих інтегруючих, соціалізуючих, комунікативних засад і, виступаючи у формі ціннісних настанов, соціально-політичних ідеалів, ідей, ідеологій утворюють духовно-ціннісне ядро національної самосвідомості.

Духовные ценности (национальные) (рос.) - наивысшие ориентиры, выработанные обществом на протяжении исторического развития, выступают социально-нормативными регуляторами общественной жизни людей, выполняют роль особых интегрирующих, социализирующих, коммуникативных основ и, выступая, в форме ценностных указаний, социально-политических идеалов, идей, идеологий, образуют духовно-ценностное ядро национального самосознания.

Szellemi értékek (nemzeti) (yrop.) - a történelem fejlődésében a társadalom által kidolgozott legmagasabb referenciapontok, az emberek közéletének szociális és szabályozói szabályozói, a speciális integráló, szocializáló és kommunikatív alapok szerepét töltik be, értékbecslések formájában a társadalompolitikai eszmék, eszmék, ideológiák alkotják a nemzeti öntudat szellemi értékét.

Geistige Werte, die (нім.) sind die höchsten Orientierungspunkte, die von der Gesellschaft während der historischen Entwicklung erarbeitet wurden; fungieren als soziale und normative Regulatoren des öffentlichen Lebens der Menschen; erfüllen die Rolle von speziellen integrierenden, sozialisierenden und kommunikativen Grundlagen und in Form von den wertmäßigen Hinweisen, der sozialpolitischen Ideale, Ideen, Ideologie auftretend, bilden einen geistig-wertvollen Kern des nationalen Selbstbewusstseins.

Valori spirituale (naționale) (рум.) – cele mai înalte repere (absolut (etern), naționale, civile, familiale, personale etc.) dezvoltate de societate în timpul dezvoltării istorice, acționând ca regulatori sociali și de reglementare ai vieții sociale și publice a oamenilor, joacă rolul unor principii speciale de integrare, socializare, comunicare și vorbire forma de ghiduri de valoare, idealurile socio-politice, ideile, ideologiile formează nucleul spiritual și de valoare al conștiinței naționale.

Duchovné hodnoty (národné) (слов.) – najvyššie orientačné body, ktoré spoločnosť rozvíjala počas celého historického vývoja. Sú spoločenskými

normatívnymi regulátormi verejného života, vykonávajú úlohu špeciálnych integračných, socializujúcich, komunikačných základov a vo forme hodnotových pokynov, sociálno-politických ideálov, myšlienok, ideológií, vytvárajú duchovné a hodnotové jadro národného sebauvedomenia.

Е

Еволюціонізм (укр.) – напрям у вивченні культур, в основі якого уявлення про еволюційно-прогресивний характер історично-культурного процесу.

Эволюционизм (рос.) – направление в изучении культур, основой которого являются представления об эволюционно-прогрессивном характере исторически-культурного процесса.

Evolucionizmus (угор.) - a kultúrák tanulmányozásának iránya, amelynek alapja a történelmi és kulturális folyamat evolúciósan progresszív jellegének elgondolása.

Evolutionismus, der (нім.) ist die Richtung in der Erforschung der Kulturen, deren Grundlage die Vorstellungen über die evolutionär progressive Natur des historisch kulturellen Prozesses sind.

Evoluționism (рум.) – o direcție în studiul culturilor, care se bazează pe o idee a naturii evolutive și progresive a procesului istorico-cultural.

Evolucionizmus (слов.) – smer v naučení kultúr, základom ktorého je predstava o evolučno-progresívnom charaktere historického a kultúrneho procesu.

Екологічне виховання (укр.) – організована педагогічна діяльність, спрямована на ознайомлення учнів з основами екології, розвиток екологічної культури.

Экологическое воспитание (рос.) – организованная педагогическая деятельность, направленная на ознакомление учащихся с основами экологии, развитие экологической культуры.

Ökológiai nevelés (угор.) - az ökológia alapjainak, az ökológiai kultúrának a fejlesztésére irányuló szervezett pedagógiai tevékenység.

Ökologische Erziehung, die (нім.) ist eine organisierte pädagogische

Tätigkeit, die auf das Bekanntmachen der Schüler mit den Grundlagen der Ökologie und der Entwicklung der ökologischen Kultur gerichtet ist.

Educație ecologică (рум.) – o activitate pedagogică organizată, orientată spre familiarizarea elevilor cu elementele de bază ale ecologiei, dezvoltarea culturii ecologice.

Ekologická výchova (слов.) – organizovaná pedagogická činnosť zameraná na oboznámenie študentov so základmi ekológie, rozvojom ekologickej kultúry.

Економічне виховання (укр.) – організована педагогічна діяльність, спрямована на ознайомлення учнів з основами економіки, формування економічної культури.

Экономическое воспитание (рос.) – организованная педагогическая деятельность, направленная на ознакомление учащихся с основами экономики, формирование экономической культуры.

Gazdasági nevelés (угор.) - a gazdaság alapjait, a gazdasági kultúra kialakulását célzó tanulók ismeretere szervezett pedagógiai tevékenység.

Wirtschaftserziehung, die (нім.) ist eine organisierte pädagogische Tätigkeit, die auf das Bekanntmachen der Schüler mit den Grundlagen der Wirtschaft und der Bildung der Wirtschaftskultur gerichtet ist.

Educație economică (рум.) – o activitate pedagogică organizată, orientată spre familiarizarea studenților cu elementele de bază ale economiei, formarea culturii economice.

Ekonomická výchova (слов.) – organizovaná pedagogická činnosť zameraná na oboznámenie študentov so základmi ekonomiky, formovanie hospodárskej kultúry.

Еліта (укр.) – система, яка складається з конкретних особистостей, людей-творців, що стимулюють розвиток етносу, надаючи йому специфічного культурно-історичного образу.

Элита (рос.) – система, которая состоит из конкретных личностей, людей-созидателей, которые стимулируют развитие этноса, придавая ему специфический культурно-исторический образ.

Elite (угор.) - olyan rendszert alkot, amely meghatározott

személyiségekből, ember-alkotókból áll, amelyek ösztönzik az etnizmus fejlődését, egyedi kulturális és történelmi képet adnak.

Elite, die (нім.) ist ein System, das aus bestimmten Menschen besteht, die die Entwicklung der Ethnie stimulieren und ihr ein spezifisches kulturelles und historisches Image verleihen.

Elită (рум.) – un sistem care constă din indivizi specifici, creatori de persoane, stimulând dezvoltarea grupului etnic, oferindu-i o imagine cultural-istorică specifică.

Elita (слов.) – systém, ktorý sa skladá zo konkrétnych osôb, ľudejtvorcov, ktorí stimulujú rozvoj etnického pôvodu a prisudzujú mu špecifický kultúrno-historický obraz .

Емпатія (укр.) – здатність проникати у внутрішній світ людини, співпереживати.

Эмпатия (рос.) – способность проникновения во внутренний мир человека, сопереживать.

Empátia (угор.) - a személy belső világába való behatolás képessége, empátia.

Empathie, die (нім.) ist die Fähigkeit in die innere Welt einer Person einzudringen und einzufühlen.

Empatia (рум.) – abilitatea de a pătrunde în lumea interioară a unei persoane, de a empatiza.

Empatia (слов.) – schopnosť preniknúť do vnútorného sveta človeka, prežívanie.

Естетичне виховання (укр.) – формування у дітей естетичного ставлення до життя, розуміння прекрасного у мистецтві, природі, взаєминах людей.

Эстетическое воспитание (рос.) – формирование у детей эстетического отношения к жизни, понимания прекрасного в искусстве, природе, взаимоотношениях людей.

Esztétikai oktatás (угор.) - az esztétikai élethez való hozzáállás gyermekeiben, a művészetben, a természetben és az emberi kapcsolatokban rejlő szépség megértése.

Kunsterziehung, die (нім.) ist die Bildung bei den Kindern der ästhetischen Beziehung zum Leben, des Sinnes für das Schöne in der Kunst, in der Natur, in menschlicher Beziehung.

Educația estetică (рум.) – este formarea atitudinii estetice a copiilor față de viață, o înțelegere a frumuseții în artă, natură și relațiile oamenilor.

Estetická výchova (слов.) – formovanie v detí estetického postoja k životu, chápania krásy v umení, prírode, vzťahoch medzi ľuďmi.

Етика (укр.) – філософська наука, яка вивчає мораль; умовна система моральних норм.

Этика (рос.) – философская наука, изучающая нравственность; условная система нравственных норм.

Etika (угор.) - filozófiai tudomány, amely tanulmányozza az erkölcsöt; az erkölcsi normák feltételes rendszere.

Ethik, die (нім.) ist eine philosophische Wissenschaft, die die Moral erforscht; ein bedingtes System moralischer Normen.

Etica (рум.) – este o știință filosofică care studiază moralitatea; sistemul condițional al normelor morale.

Etika (слов.) – filozofická veda o morálke; podmienený systém morálnych noriem.

Етикет (укр.) – сукупність умовних правил поведінки в суспільстві.

Этикет (рос.) – совокупность условных правил поведения в обществе.

Etikett (угор.) - a társadalomban feltételes magatartási szabályok.

Etikette, die (нім.) ist eine Reihe von bedingten Verhaltensregeln in der Gesellschaft.

Eticheta (рум.) – un set de reguli condiționale de conduită în societate

Etiketa (слов.) – súbor podmienených pravidiel správania v spoločnosti.

Етнізація (укр.) – процес засвоєння індивідом духовних цінностей того етносу, до якого він належить.

Этнизация (рос.) – процесс усвоения индивидом духовных ценностей этноса, к которому он принадлежит.

Etnizáció (угор.) - az etnikai szellemi értékek egyénének asszimilációja, amelyhez tartozik.

Etnisierung, die (нім.) ist der Prozess der Aneignung vom Individuum der geistigen Werte des Volkes, zu dem er gehört.

Ethnization (рум.) – procesul de asimilare a valorilor spirituale individuale ale grupului etnic din care face parte.

Etnizácia (слов.) – proces vnímania jednotlivcom duchovných hodnôt etnickej skupiny, ku ktorej patrí.

Етнічна антропологія (укр.) – галузь наукового знання, яка вивчає походження етносів.

Этническая антропология (рос.) – отрасль научного знания, которая изучает происхождение этносов.

Etnikai antropológia (угор.) - a tudományos ismeretek egyik szakasza, amely az etnózis eredetét tanulmányozza.

Ethnische Anthropologie, die (нім.) ist der Zweig der wissenschaftlichen Kenntnisse, der die Herkunft der Völker studiert.

Antropologia etnică (рум.) – ramura cunoașterii științifice, care studiază originea grupurilor etnice.

Etnická antropológia (слов.) – oblasť vedeckých poznatkov, ktorá skúma pôvod etnických skupín.

Етнічна домінанта (укр.) – явище, яке визначає перехід до культурної етнічної одноманітності.

Этническая доминанта (рос.) – явление, которое определяет переход к культурному этническому однообразию.

Etnikai dominancia (угор.) - egy olyan jelenség, amely meghatározza a kulturális etnikai monotónia átmenetét.

Ethnische Dominante, die (нім.) ist ein Phänomen, das den Übergang zur kulturellen ethnischen Monotonie bestimmt.

Etnică dominantă (рум.) – un fenomen care determină trecerea la uniformitatea culturală etnică.

Etnická dominantnosť (слов.) – fenomén, ktorý určuje prechod ku kultúrnej etnickej jednotvárnosti.

Етнічна ідентифікація (укр.) – ототожнення себе з групою людей, які належать до однієї національності.

Этническая идентификация (рос.) – отождествление себя с группой людей, которые относятся к одной национальности.

Etnikai azonosítás (угор.) - az azonos nemzetiségű emberek csoportjának azonosítása.

Ethnische Identifikation, die (нім.) ist die Identifizierung sich selbst mit einer Gruppe von Menschen, die derselben Nationalität angehören.

Dominanta Etnică (рум.) – identificându-se cu un grup de persoane aparținând aceleiași naționalități.

Etnická identifikácia (слов.) – identifikovanie seba so skupinou ľudí, ktorí patria k rovnakej národnosti.

Етнічна ієрархія (укр.) – етногенетична динамічна підпорядкованість етнічних систем.

Этническая иерархия (рос.) – этногенетическая динамичная подчинённость этнических систем.

Etnikai hierarchia (угор.) - az etnikai rendszerek etnogenetikai dinamikus alárendelése.

Ethnische Hierarchie, die (нім.) ist ethnogenetische Unterordnung ethnischer Systeme.

Ierarhia etnică (рум.) – subordonarea dinamică etnogenetică a sistemelor etnice.

Etnická hierarchia (слов.) – etnogenetická dynamická podriadenosť etnických systémov

Етнічна спільнота (укр.) – будь-яка спільнота, яка проживає на одній території, серед людей, які перебувають між собою в реальних соціально-економічних відносинах, розмовляють однією мовою.

Этническое сообщество (рос.) – любая общность людей, которая проживает на одной территории, а люди пребывают в реальных социально-экономических взаимоотношениях, разговаривают на одном языке.

Etnikai közösség (угор.) - az ugyanazon a területen élő emberek

közössége, az emberek valós társadalmi és gazdasági kapcsolatokban, ugyanazon a nyelven beszélnek.

Ethnische Gemeinschaft, die (нім.) ist jede Menschengemeinschaft, die am selben Ort lebt. Die Menschen bleiben in realen sozioökonomischen Beziehungen und sprechen die gleiche Sprache.

Comunitatea etnică (рум.) – orice comunitate care locuiește pe același teritoriu vorbește o limbă între oamenii care se află în relații sociale și economice reale.

Etnické spoločenstvo (слов.) – akékoľvek spoločenstvo ľudí, ktorí žijú na tom istom území, ale ľudia zostávajú v skutočných sociálno-ekonomických vzťahoch, hovoria rovnakým jazykom.

Етнічна регенерація (укр.) – відновлення етнічної структури після соціальних катаклізмів.

Этническая регенерация (рос.) – воспроизведение этнической структуры после социальных катаклизмов.

Etnikai regeneráció (угор.) - az etnikai struktúra reprodukálása társadalmi kataklizmák után.

Ethnische Regeneration, die (нім.) ist die Reproduktion der ethnischen Struktur nach sozialen Kataklysmen.

Reabilitarea etnică (рум.) – restaurarea structurii etnice după cataclismul social.

Etnická regenerácia (слов.) – reprodukcia etnickej štruktúry po sociálnych katastrofách.

Етнічні почуття (укр.) – емоційне ставлення до представників свого етносу та інших людей.

Этнические чувства (рос.) – эмоциональное отношение к представителям своего этноса и другим людям.

Etnikai érzelmek (угор.) - érzelmi hozzáállás az etnográfia és más emberek képviselőihez.

Ethnische Gefühle, die (нім.) sind eine emotionale Einstellung gegenüber den Vertretern eigener Ethnien und anderer Menschen.

Sentimentele etice (рум.) – atitudine emoțională față de reprezentanții

grupului etnic și a altor persoane.

Etnické pocity (слов.) – emocionálny postoj k predstaviteľom svojej etnickej skupiny a iných ľudí.

Етнічні експектації (укр.) - орієнтація людини як члена етнічної групи на норми і правила поведінки, властиві цій групі.

Этнические экспектации (рос.) – ориентация человека как члена этнической группы на нормы и правила поведения, которые свойственны этой группе.

Etnikai elvárások (угор.) - egy személy egy etnikai csoport tagjaként való azonosítása a csoportra jellemző normákra és viselkedési szabályokra.

Ethnische Exspektationen, die (нім.) ist die Ausrichtung einer Person als Mitglied der ethnischen Gruppe auf die Normen und Verhaltensregeln, die für diese Gruppe charakteristisch sind.

Експозиції етике (рум.) – orientarea unei persoane ca membru al unui grup etnic la normele și regulile de conduită care sunt specifice acestui grup.

Etnické exspektácie (слов.) – orientácia osoby ako člena etnickej skupiny na normy a pravidlá správania, ktoré sú charakteristické pre túto skupinu.

Етнічний гомеостаз (укр.) – стійкий стан етнічної системи.

Этнический гомеостаз (рос.) – устойчивое состояние этнической системы.

Etnikai homeosztázis (угор.) - az etnikai rendszer stabil állapota.

Ethnische Homöostase, die (нім.) ist der stabile Zustand des ethnischen Systems.

Etnografie homeostasis (рум.) – o stare stabilă a sistemului etnic.

Etnický homeostáz (слов.) – ustálený stáv etnického systému.

Етнічний імператив поведінки (укр.) – ідеальний принцип ставлення членів етнічної групи до індивіда.

Этнический императив поведения (рос.) – идеальный принцип отношения членов этнической группы к индивиду.

Viselkedés etnikai imperatívuma (угор.) - az etnikai csoport tagjainak hozzáállása az egyén számára.

Ethnisches Imperativverhalten, das (нім.) ist das ideale Prinzip der Einstellung von Angehörigen einer ethnischen Gruppe zu einem Individuum.

Comportament imperativ etic (рум.) – principiul ideal al atitudinii membrilor grupului etnic față de individ.

Etnický imperatív správania (слов.) – ideálny princíp správania členov etnickej skupiny k jednotlivcovi.

Етнічний контакт (укр.) – процес взаємодії двох або більше етносів.

Этнический контакт (рос.) – процесс взаимодействия двух или больше этносов.

Etnikai kapcsolat (угор.) - két vagy több etnikai csoport kölcsönhatásának folyamata.

Ethnischer Kontakt, der (нім.) ist der Prozess der Interaktion von zwei oder mehr ethnischen Gruppen.

Contactul etnic (рум.) - procesul de interacțiune dintre două sau mai multe grupuri etnice.

Etnický kontakt (слов.) – proces vzájomných vzťahov dvoch alebo viacej etnických skupín.

Етнічний конфлікт (укр.) – форма протистояння сторін на етнічному ґрунті, за етнічними ознаками.

Этнический конфликт (рос.) – форма противостояния на этнической основе.

Etnikai konfliktus (угор.) - egyfajta konfrontáció egy etnikai alapon.

Ethnischer Konflikt, der (нім.) ist eine Form der Konfrontation auf ethnischer Basis.

Conflictul etnic (рум.) - o formă de confruntare a partidelor pe bază etnică, în funcție de caracteristicile etnice.

Etnický konflikt (слов.) – forma vzdorovania strán na etnickom základe.

Етнічний маргінал (укр.) – людина, яка має батьків різної національності.

Этнический маргинал (рос.) – человек, который имеет родителей разной национальности.

Etnikai marginális (угор.) - olyan személy, aki különböző nemzetiségű szülők.

Ethnischer Marginal, der (нім.) ist eine Person, die Eltern unterschiedlicher Nationalität hat.

Etnic marginal (рум.) – o persoană care are părinți de naționalități diferite.

Etnický marginal (слов.) – člověk, který má rodičov rôznych národností.

Етнічний стереотип (укр.) – спрощений, систематизований образ певного етносу; схематизована програма поведінки, характерна для конкретного етносу.

Этнический стереотип (рос.) – упрощённый, систематизированный образ определённого этноса; схематизированная программа поведения, характерная для данного этноса.

Etnikai sztereotípus (угор.) - egy bizonyos etnikum egyszerűsített, rendszerezett képe; a viselkedés sematikus viselkedési programja, amely az etnikumra jellemző.

Ethnischer Stereotyp, der (нім.) ist ein vereinfachtes, systematisiertes Bild einer bestimmten Ethnie; ein schematisiertes Verhaltensprogramm, das für diese Ethnie charakteristisch ist.

Stereotip etnic (рум.) – imagine simplificată, sistematizată a unui anumit grup etnic; un program schematic de comportament specific unui anumit grup etnic.

Etnický stereotyp (слов.) – zjednodušený, systematický obraz určitého etnického pôvodu; schematický program správania charakteristický pre tento etnos.

Етнічний темперамент (укр.) – динаміка поведінки, властива більшості представників конкретного етносу.

Этнический темперамент (рос.) – динамика поведения, свойственная большинству представителей конкретного этноса.

Etnikai temperamentum (угор.) - a viselkedés dinamikája, amely egy adott etnikum legtöbb képviselője számára jellemző.

Ethnisches Temperament, das (нім.) ist die Verhaltensdynamik, die für die meisten Vertreter einer bestimmten ethnischen Gemeinschaft typisch ist.

Temperamentul etnic (рум.) – dinamica comportamentului caracteristică majorității reprezentanților unui anumit grup etnic.

Etnický temperament (слов.) – dynamika správania charakteristická pre väčšinu predstaviteľov určitej etnickej skupiny.

Етнічний характер (укр.) – цілісна структура, яка виражає специфіку властивостей психіки конкретного етносу.

Этнический характер (рос.) – целостная структура, которая выражает специфику психики конкретного этноса.

Etnikai jelleg (угор.) - egy integrált struktúra, amely kifejezi egy adott etnikum pszichéjének sajátosságait.

Ethnischer Charakter, der (нім.) ist eine ganzheitliche Struktur, die die Besonderheiten der Psyche einer bestimmten Ethnie darstellt.

Characterul etnic (рум.) – o structură holistică care exprimă specificul proprietăților psihicului unui anumit grup etnic.

Etnický character (слов.) – celostná štruktúra, ktorá vyjadruje špecifiku psychiky určitej etnickej skupiny.

Етнічна самосвідомість (укр.) – усвідомлення індивідом належності до певного етносу.

Этническое самосознание (рос.) – осознание индивидом принадлежности к определённому этносу.

Etnikai öntudatosság (угор.) - az egyén megértése egy bizonyos etnikai hovatartozáshoz.

Ethnisches Selbstbewusstsein, das (нім.) ist die Fähigkeit eines Individuums seine Zugehörigkeit zu einer bestimmten Ethnie wahrzunehmen.

Identitatea etnică (рум.) – conștientizarea unui individ care aparține unui anumit grup etnic.

Etnická uvedomelosť (слов.) – vedomie jednotlivca príslušnosti k určitej etnickej skupine.

Етнічність (укр.) – сукупність характерних властивостей, які відрізняють одну етнічну групу від іншої.

Этничность (рос.) – совокупность характерных свойств, которые различают одну этническую группу от другой.

Etnikai hovatartozás (угор.) - olyan jellegzetes tulajdonságok gyűjteménye, amelyek megkülönböztetik az etnikai csoportokat a másiktól.

Volkszugehörigkeit, die (нім.) ist eine Sammlung charakteristischer Eigenschaften, die eine ethnische Gruppe von einer anderen unterscheiden.

Etnie (рум.) – un set de proprietăți caracteristice care disting un grup etnic de celălalt.

Etnika (слов.) – súbor charakteristických vlastností, ktoré odlišujú jednu etnickú skupinu od druhej.

Етногенеза (укр.) – процес розвитку етнічної системи від її зародження до зникнення.

Этногенезис (рос.) – процесс развития этнической системы от её зарождения к исчезновению.

Etnogenesis (угор.) - az etnikai rendszer fejlődése az eredetétől az eltűnésig.

Ethnogenese, die (нім.) ist der Prozess der Entwicklung des ethnischen Systems von seiner Entstehung bis zum Aussterben.

Etnogeneza (рум.) – procesul de dezvoltare a sistemului etnic de la naștere până la dispariție.

Etnogenéza (слов.) – proces vývoja etnického systému od jej generácie do zmiznutia.

Етнографія (укр.) – частина етнології, яка вивчає культурно-побутові і соціальні відмінності між народами.

Этнография (рос.) – часть этнологии, которая изучает культурные, бытовые и социальные различия между народами.

Néprajz (угор.) - az etnológia része, amely a népek közötti kulturális, mindennapi és társadalmi különbségeket vizsgálja.

Ethnographie, die (нім.) ist ein Teil der Ethnologie, die kulturelle, alltägliche und soziale Unterschiede zwischen Völkern untersucht.

Etnografie (рум.) – parte a etnologiei, care studiază diferențele culturale, sociale și sociale dintre popoare.

Etnografia (слов.) – časť etnológie, ktorá skúma kultúrne, každodenné a sociálne rozdiely medzi národmi.

Етнолінгвістика (укр.) – наукова дисципліна, яка вивчає взаємозв'язок культури і мови.

Этнолингвистика (рос.) – научная дисциплина, которая изучает взаимосвязь культуры и языка.

Etnolingvisztika (угор.) - tudományos tantárgy, amely a kultúra és a nyelv viszonyát vizsgálja.

Ethnolinguistik, die (нім.) ist eine wissenschaftliche Disziplin, die den Zusammenhang zwischen Kultur und Sprache erforscht.

Etnolingvistica (рум.) – o disciplină științifică care studiază interconectarea culturii și a limbajului.

Etnolingvistika (слов.) – vedná disciplína, ktorá skúma vzájomný vzťah kultúry a jazyka.

Етногенетична міксація (укр.) – утворення нового етносу на основі об'єднання людей, які не мають родинних зв'язків.

Этногенетическая миксация (рос.) – образование нового этноса на основе объединения людей, которые не имеют родственных связей.

Etnogenetikus keverék (угор.) - egy új etnikum kialakulása a nem rokoni kapcsolatokkal rendelkező emberek egységesítése alapján.

Ethnogenetische Mischung, die (нім.) ist die Bildung einer neuen Ethnie auf der Grundlage der Vereinigung von Menschen, die keine Verwandtschaftsbeziehungen haben.

Amestecarea etnogenetică (рум.) – formarea unui nou grup etnic pe baza asocierii persoanelor care nu au legături de rudenie.

Etnogenetické miešanie (слов.) – vytváranie nového etnózu na základe zlúčenia ľudí, ktorí nemajú rodinné väzby.

Етнологія (укр.) – наука, яка вивчає становлення етносфери Землі.

Этнология (рос.) – наука, которая изучает становление этносферы Земли.

Etnológia (угор.) - tudomány, amely tanulmányozza a Föld etnosféra kialakulását.

Ethnologie, die (нім.) ist eine Wissenschaft, die die Herausbildung der Ethnosphäre der Erde studiert.

Etnologie (рум.) – o știință care studiază formarea etnosferei Pământului.

Etnológia (слов.) – veda, ktorá skúma vytváranie etnosféry Zeme.

Етнопсихологічна подвійність (укр.) – засвоєння індивідом цінностей, звичаїв, традицій, норм та ідеалів різних культур, що супроводжується комплексом суб'єктивних переживань кризи етнічної ідентичності.

Этнопсихологическая двойственность (рос.) – усвоение индивидом ценностей, обычаев, традиций, норм, идеалов разных культур, что сопровождается комплексом субъективных переживаний кризиса этнической идентичности.

Etnopszichológiai kettősség (угор.) - az egyének különböző kultúrák értékeinek, szokásainak, hagyományainak, normáinak, eszményeinek az asszimilációja, melyet az etnikai identitás válságának szubjektív tapasztalatai kísérnek.

Ethnopsychologische Dualität, die (нім.) ist die Aneignung von Werten, Bräuchen, Traditionen, Normen, Ideale verschiedener Kulturen, die von einem Komplex subjektiver Erfahrungen der Krise der ethnischen Identität begleitet werden.

Dualitatea etnopsihologică (рум.) – asimilarea valorilor, obiceiurilor, tradițiilor, normelor și idealurilor diferitelor culturi, însoțite de un complex de experiențe subiective ale crizei identității etnice.

Etnopsychologická dualita (слов.) – vnímanie jednotlivcom hľadnot, obyčajov, tradícií, noriem, ideálov rôznych kultúr, ktorý je sprevádzaný

komplexom subjektívnych zážitkov s krízou etnickej identity.

Етнос (укр.) – спільнота людей, яка історично склалася на конкретній території, має спільні традиції, звичаї, мову.

Этнос (рос.) – общность людей, которая исторически сложилась на конкретной территории, имеет общие традиции, обычаи, язык.

Ethnos (угор.) - az olyan nép közössége, amely történelmileg egy adott területen fejlődött ki, közös hagyományokkal, szokásokkal, nyelvekkel rendelkezik.

Ethnie, die (нім.) ist die Gemeinschaft der Menschen, die sich historisch in einem bestimmten Gebiet entwickelten und gemeinsame Traditionen, Bräuche, Sprache haben.

Ethnos (рум.) – comunitatea de oameni care sa dezvoltat istoric pe un anumit teritoriu are tradiții comune, obiceiuri, limbă.

Etnická skupina (слов.) – spoločenstvo ľudí, ktoré sa historicky rozvinulo na určitom území, má spoločné tradície, zvyky a jazyk.

Етносфера (укр.) – сукупність племен, народів і націй Землі.

Этносфера (рос.) – совокупность племён, народов и наций Земли.

Etnosféra (угор.) - a törzsek, népek és nemzetek egy csoportja a Földnek.

Ethnosphäre, die (нім.) ist eine Gesamtheit von Stämmen, Völkern und Nationen der Erde.

Ethnosphere (рум.) – un set de triburi, popoare și națiuni ale Pământului.

Ethnosphere (слов.) – súbor kmeňov a národov Zeme.

Етноцентризм (укр.) – властивість етнічної самосвідомості індивіда сприймати світ через призму культури, звичаїв, традицій і цінностей свого народу.

Этноцентризм (рос.) – особенность этнического самосознания индивида воспринимать мир сквозь призму культуры, обычаев, традиций и ценностей своего народа.

Etnocentrismus (yrop.) - az egyén etnikai öntudatosságának egyik jellemzője, hogy a világot a nép kultúrája, szokásai, hagyományai és értékei révén érzékeli a világon.

Ethnozentrismus, der (нім.) ist eine Eigenschaft des ethnischen Selbstbewusstseins vom Individuum, die Welt durch das Prisma von Kultur, Bräuchen, Traditionen und Werten seines Volkes wahrzunehmen.

Etnocentrism (рум.) – proprietatea identității etnice a individului de a percepe lumea prin prisma culturii, obiceiurilor, tradițiilor și valorilor poporului său.

Etnocentrismus (слов.) – zvláštnost' etnického sebauvedomenia jednotlivca vnímat' svet prostřednictvím prizmy kultúry, zvykov, tradícií a hodnôt jeho ľudu.

Етос (укр.) – квінтесенція культури, система ідеалів, цінностей які домінують в кожній конкретній культурі і контролюють поведінку її членів.

Этос (рос.) – квинтэссенция культуры, система идеалов, ценностей, которые доминируют в каждой конкретной культуре и контролируют поведение её членов.

Ethos (yrop.) - a kultúra lényege, az eszmék és értékek rendszere, amelyek dominálnak az egyes kultúrákban és irányítják a tagok viselkedését.

Ethos, das (нім.) ist die Quintessenz der Kultur, ein System von Idealen, Werten, die in jeder einzelnen Kultur dominieren und das Verhalten ihrer Mitglieder kontrollieren.

Etos (рум.) – chintesența culturii, sistemul idealurilor, valorile care prevalează în fiecare cultură particulară și controlul comportamentului membrilor săi.

Ethos (слов.) – kvintesencia kultúry, systém ideálov, hodnoty, ktoré dominujú v každej konkrétnej kultúre a kontrolujú správanie jej členov.

Ж

Життєвий потенціал (укр.) – поєднання життєвого досвіду, здібностей, інтелекту, знань, умінь та навичок особистості.

Жизненный потенциал (рос.) – сочетание жизненного опыта, способностей, интел

Életpotenciál (угор.) - az élethapasztalat, képességek, intelligencia, tudás, készségek és személyiségek együttese.

Lebenspotential, das (нім.) ist eine Kombination aus Lebenserfahrung, Fähigkeiten, Intellekt, Wissen und Fertigkeiten einer Person.

Potențialul vieții (рум.) – o combinație de experiență de viață, abilități, inteligență, cunoștințe, abilități și abilități ale individului.

Životný potenciál (слов.) – kombinovanie životných skúseností, schopností, intelektu, vedomostí, umení a zručností človeka.

Життєвий простір (укр.) – мінімальний територіальний об'єм, який дозволяє народу реалізувати свої стремління.

Жизненное пространство (рос.) – минимальная площадь территории, которая позволяет народу реализовать свои стремления.

Lakóter (угор.) - a terület minimális területe, amely lehetővé teszi az emberek számára, hogy megvalósítsák törekvéseiket.

Lebensraum, der (нім.) ist eine minimale Fläche, die den Leuten erlaubt ihre Bestrebungen zu verwirklichen.

Spațiu de locuit (рум.) – volumul teritorial mic, care permite oamenilor să-și realizeze aspirațiile.

Obytný priestor (слов.) – minimálna plocha územia, ktorá umožňuje ľuďom realizovať svoje snahy.

3

Задатки (укр.) – вроджені анатомо-фізіологічні якості індивіда, які є основою для розвитку здібностей.

Задатки (рос.) – врождённые анатомо-физиологические качества индивида, которые являются основой для развития способностей.

Betétek (угор.) - az egyén veleszületett anatómiai és élettani tulajdonságai, amelyek a képességek fejlesztésének alapját képezik.

Veranlagung, die (нім.) sind die angeborenen anatomischen und physiologischen Eigenschaften des Individuums, die eine Grundlage für die Ent-

wicklung von Fähigkeiten bilden.

Makings (рум.) – calități anatomice și fiziologice congenitale ale individului, care stau la baza dezvoltării abilităților.

Zálohy (слов.) – vrodené anatomické a fyziologické vlastnosti jednotlivca, ktoré sú základom pre rozvoj schopností.

Загальна освіта (укр.) – сукупність знань основ наук про природу, суспільство, людину, а також відповідних умінь і навичок.

Общее образование (рос.) – совокупность знаний основ наук о природе, обществе, человеке, а также соответствующих умений и навыков.

Általános oktatás (угор.) - a természettudományok, a társadalom, az ember, valamint a megfelelő készségek alapjainak ismerete.

Allgemeinbildung, die (нім.) ist eine Sammlung von Wissen über die Grundlagen der Naturwissenschaften, Gesellschaft, Person sowie relevante Fähigkeiten und Fertigkeiten.

Educație generală (рум.) – un set de cunoștințe despre fundamentele științei despre natură, societate, oameni, precum și abilitățile relevante.

Všeobecné vzdelávanie (слов.) – celková znalost základov prírodných, spoločenských, ľudských vied, ako aj príslušné zručnosti.

Засоби навчання (укр.) – допоміжні матеріальні засоби школи з їх специфічними дидактичними функціями.

Средства обучения (рос.) – вспомогательные материальные средства школы с их специфическими дидактическими функциями.

Oktatás eszközei (угор.) - az iskolai segédanyagok eszközei saját didaktikai funkcióikkal.

Lernmittel, die (нім.) sind Hilfsmaterialien der Schule mit ihren spezifischen didaktischen Funktionen.

Mijloace de instruire (рум.) – motivare individului de a efectua anumite acțiuni prin propriul său exemplu de recompensare.

Vzdelávacie prostriedky (слов.) – pomocné materiály školy s ich špecifickými didaktickými funkciami.

Заохочення (укр.) – спонукання когось до виконання певних дій через власний приклад, похвалу, нагородження.

Поощрение (рос.) – мотивирование личности к выполнению определённых действий путём собственного примера, похвалы, награждения.

Előléptetés (угор.) - az egyén motiválása bizonyos tevékenységek végrehajtására a saját példáján keresztül, dicséret, jutalmazás.

Förderung, die (нім.) ist die Motivierung der Person bestimmte Handlungen durch eigenes Beispiel, Lob, Belohnung durchzuführen.

Promovare (рум.) – motivarea persoanelor să realizeze anumite acțiuni prin propriul exemplu, laudă, recompensă.

Povzbudenie (слов.) – motivácia jednotlivca vykonávať určité činy podľa vlastného príkladu, pochvály, odmeny.

Звичай (укр.) - стереотипи соціальної поведінки, які зберігаються незмінними впродовж тривалого періоду часу, передаються від покоління до покоління.

Обычаи (рос.) – стереотипы социального поведения, которые сохраняются неизменными на протяжении длительного периода времени и передаются от поколения к поколению.

Vámok (угор.) - a társadalmi viselkedés sztereotípiái, amelyek hosszú ideig változatlanok és nemzedékről nemzedékre továbbítódnak.

Bräuche, die (нім.) sind Stereotypen des Sozialverhaltens, die für einen langen Zeitraum unverändert bleiben und von Generation zu Generation übertragen werden.

Obiceurile (рум.) – Stereotipurile comportamentului social care rămân neschimbate pe o perioadă lungă de timp sunt transmise de la o generație la alta.

Обыčaj (слов.) – stereotypy sociálneho správania, ktoré zostávajú nezmenené počas dlhého časového obdobia a prechádzajú z generácie na generáciu.

Звичка (укр.) – схильність людини до відносно усталених способів дій, навички, які стали потребою.

Привычка (рос.) – склонность человека к относительно устойчи-

вым способам действий; навыки, которые стали потребностью.

Szokás (угор.) - a személy hajlama a viszonylag stabil cselekvési módokra; készségek, amelyek szükségessé váltak.

Gewohnheit, die (нім.) ist die Neigung einer Person zur relativ nachhaltigen Vorgehensweise; Fertigkeiten, die zu einem Bedürfnis geworden sind.

Un obiceu (рум.) – înclinația omului spre metode relativ bine stabilite, abilități care au devenit o necesitate.

Zvyk (слов.) – tendencia človeka k pomerne udržateľným spôsobom konania; zručností, ktoré sa stali nevyhnutnosťou.

Здібності (укр.) – психічні властивості індивіда, які забезпечують успішне виконання певних видів діяльності.

Способности (рос.) – психические свойства индивида, которые обеспечивают успешное выполнение определённых действий.

Képességek (угор.) - az egyén mentális tulajdonságai, amelyek bizonyos tevékenységek sikeres végrehajtását biztosítják.

Fähigkeiten, die (нім.) sind psychische Eigenschaften des Individuums, die eine erfolgreiche Ausführung bestimmter Handlungen gewährleisten.

Abilități (рум.) – proprietățile psihologice ale individului, care asigură implementarea cu succes a anumitor activități.

Schopnosti (слов.) – individuálne psychické vlastnosti, ktoré zabezpečujú úspešné vykonávanie určitých šinností.

Зміст освіти (укр.) – система наукових знань, умінь і навичок, оволодіння якими забезпечує всебічний розвиток особистості, формування її світогляду, моралі і поведінки.

Содержание образования (рос.) – система научных знаний, умений и навыков, овладение которыми обеспечивает разностороннее развитие личности, формирование её мировоззрения, морали, поведения.

Oktatás tartalma (угор.) - a tudományos ismeretek, készségek és készségek rendszere, amelynek elsajátítása biztosítja a személyiség diverzifikált fejlődését, világnézetének, erkölcsének, viselkedésének kialakulását.

Inhalt der Bildung, der (нім.) ist ein System von wissenschaftlichen

Kenntnissen, Fähigkeiten und Fertigkeiten, deren Beherrschung die vielseitige Entwicklung der Persönlichkeit, die Bildung ihrer Weltanschauung, Moral, Verhalten gewährleistet.

Conținutul educației (рум.) – sistem de cunoștințe, și abilități științifice, care asigură dezvoltarea completă a personalității, formarea perspectivei sale, a moralității și a comportamentului.

Vzdelávací obsah (слов.) – systém vedeckých poznatkov a zručností, zvládnutie ktorého zabezpečuje rôznorodý rozvoj osobnosti, formovanie jeho svetového názoru, morálky, správania.

I

Идеал (укр.) – уявлення про взірець людської поведінки і стосунки між людьми.

Идеал (рос.) – представления об образцах человеческого поведения и взаимоотношениях между людьми.

Ideális (угор.) - az emberi viselkedés mintáinak ábrázolása és az emberek közötti kapcsolatok.

Ideal, das (нім.) ist eine Vorstellung über die Muster des menschlichen Verhaltens und zwischenmenschlichen Umgang.

Ideal (рум.) – ideea unui exemplu de comportament uman și a relațiilor dintre oameni.

Ideál (слов.) – predstavy o modeloch ľudského správania vzťahoch medzi ľuďmi.

Ідентифікація (укр.) – перенос особистісних якостей іншої людини на себе, намагання актуалізувати в своїй особистості якості, якими володіє зразок.

Идентификация (рос.) – перенос личностных качеств другого человека на себя, попытка актуализировать в себе качества, которыми обладает образец.

Azonosítás (угор.) - más személy személyes tulajdonságainak átruházása önmagáért, kísérlet arra, hogy a minta minőségi tulajdonságait aktualizálja.

Identifikation, die (нім.) ist die Übertragung persönlicher Eigenschaften

einer anderen Person auf sich selbst, ein Versuch, die Qualitäten, die das Leitbild besitzt, in sich selbst zu verwirklichen.

Identificare (рум.) – transferul calităților personale ale unei alte persoane la sine, încercarea de a-și actualiza în personalitatea sa calitatea pe care o deține modelul.

Identifikácia (слов.) – prevod osobných vlastností inej osoby na seba, pokus aktualizácií vlastností, ktoré má vzorka.

Імігрант (укр.) – іноземець, який прибув в іншу країну з метою постійного проживання.

Иммигрант (рос.) – иностранец, который прибыл в другую страну с целью постоянного проживания.

Bevándorló (угор.) - olyan külföldi, aki egy másik országba érkezett állandó lakóhelyért.

Immigrant, der (нім.) ist ein Ausländer, der in ein Land eingewandert ist.

Imigranți (рум.) – un străin care a sosit într-o altă țară în scopul șederii permanente.

Prist'ahovalec (слов.) – cudzinca, ktorý prišiel do inej krajiny s účelom trvalého pobytu.

Індивідуалізація (укр.) – процес становлення особистості шляхом відбору інформації з навколишнього середовища і продукування нових духовних цінностей, значимих для суспільства.

Индивидуализация (рос.) – процесс становления личности путём отбора информации с окружающей среды и выработка новых духовных ценностей, значимых для общества.

Egyéniség (угор.) - a személyiségvé válás folyamata a környezetből származó információk kiválasztásával és a társadalom számára jelentős új lelki értékek kifejlesztésével.

Individuation, die (нім.) beschreibt den Prozess des Ganzwerdens zu etwas Einzigartigem durch die Auswahl von Informationen aus der Umwelt und die Entwicklung neuer geistiger Werte, die für die Gesellschaft von Bedeutung sind.

Personalizare (рум.) – procesul de a deveni un individ prin selectarea informațiilor din mediul înconjurător și producerea de noi valori spirituale semnificative pentru societate.

Individualizácia (слов.) – proces formovania jednotlivca prostredníctvom výberu informácií z prostredia, a rozvoj nových duchovných hodnôt dôležitých pre spoločnosť.

Індивідуальність (укр.) – неповторне поєднання фізіологічних, психологічних, соціальних, моральних і духовних особливостей людини, що зумовлюють її своєрідність і неповторність.

Индивидуальность (рос.) – неповторимое сочетание физиологических, психологических, социальных, нравственных и духовных качеств человека, которые определяют его своеобразие и неповторимость.

Egyéniség (угор.) - egyedülálló kombinációja a személy fiziológiai, pszichológiai, társadalmi, erkölcsi és lelki tulajdonságainak, amelyek meghatározzák egyediségét és eredetiségét.

Individualität, die (нім.) ist eine einzigartige Kombination von physiologischen, psychologischen, sozialen, moralischen und geistigen Eigenschaften einer Person, die ihre Eigenartigkeit und Einmaligkeit bestimmen.

Personalitate (рум.) – o combinație unică de caracteristici fiziologice, psihologice, sociale, morale și spirituale ale unei persoane, care îi predetermină originalitatea și unicitatea.

Individualita (слов.) – jedinečná kombinácia fyziologických, psychologických, spoločenských, morálnych a duchovných vlastností človeka, ktoré určujú jeho originalitu a jedinečnosť.

Інкультурація (укр.) – засвоєння індивідом властивих його культурі норм світосприйняття і поведінки, в результаті чого формується його когнітивна, емоційна і поведінкова схожість з представниками даної культури і відмінність від носіїв інших культур.

Инкультурация (рос.) – усвоение индивидом свойственных его культуре норм мировосприятия и поведения, в результате чего формируется его когнитивное, эмоциональное и поведенческое сходство с представителями данной культуры и отличие от носителей другой куль-

туры.

Inkulturáció (угор.) - a kultúra sajátos világérzetének és magatartásának normái által való asszimilációja, amelynek következtében kognitív, érzelmi és magatartási hasonlósága alakul ki e kultúra képviselőivel és a különbségtől a másik kultúra hordozóitól.

Enkulturation, die (нім.) ist die Aneignung durch das Individuum der in seiner Kultur existierenden Normen der Weltwahrnehmung und des Verhaltens, wodurch sich seine kognitive, emotionale und verhaltensmäßige Ähnlichkeit mit Vertretern dieser Kultur und der Unterschied von den Trägern einer anderen Kultur herausbilden.

Înculturare (рум.) – asimilarea individului inerentă normelor culturale ale lumii și comportamentului său, rezultând în asemănările sale cognitive, emoționale și comportamentale cu reprezentanții acestei culturi și diferența față de purtătorii altor culturi.

Inkulturácia (слов.) – vnímanie jednotlivcom charakteristických pre jeho kultúru noriem svetového vnímania a správania, čo vedie k vytvoreniu jeho kognitívnych, emocionálnych a byhaviorálnych podobností s predstaviteľmi tejto kultúry a rozdiel od nosičov inej kultúry.

Інтелект (укр.) – динамічна структура пізнавальних властивостей людини, що формується в діяльності, пізнанні світу, спілкуванні.

Интеллект (рос.) – динамическая структура познавательных свойств человека, которая формируется в деятельности, познании мира, общении.

Intellektus (угор.) - az emberi kognitív tulajdonságok dinamikus szerkezete, amely az aktivitásban, a világ ismeretében, a kommunikációban keletkezik.

Intellekt, der (нім.) ist dynamische Struktur der menschlichen kognitiven Fähigkeiten, die sich in Aktivität, Erkenntnis der Welt und Kommunikation bildet.

Inteligență (рум.) – structura dinamică a calităților cognitive ale unei persoane, formată în activitate, cunoașterea lumii, comunicarea.

Интелект (слов.) – dynamická štruktúra ľudských poznávacích vlastností, ktorá sa vytvára v aktivitách, poznaní sveta, komunikácii.

Інструктаж (укр.) – ознайомлення зі способами виконання завдань.

Инструктаж (рос.) – ознакомление со способами выполнения заданий.

Briefing (угор.) - a feladatok elvégzésének módja.

Anleitung, die (нім.) ist die Heranführung an die Verfahrensweise.

Instrucție (рум.) – Întelegerea modului în care sunt îndeplinite sarcinile.

Inštrukcia (слов.) – oboznámenie so spôsobmi vykonávania úloh.

Інтерес (укр.) – спрямованість людини на певний об'єкт чи діяльність з метою отримання інформації.

Интерес (рос.) – направленность человека на определённый объект или деятельность с целью получения информации.

Érdeklődés (угор.) - egy személy iránya egy bizonyos tárgyhoz vagy tevékenységhez az információszerzés érdekében.

Interesse, das (нім.) ist die Ausrichtung des Menschen auf ein bestimmtes Objekt oder eine Tätigkeit zwecks des Erhaltens von Informationen.

Interes (рум.) – direcția unei persoane la un anumit obiect sau activitate în scopul obținerii de informații.

Zájum (слов.) – orientácia osoby na konkrétny predmet alebo činnosť s cieľom získať informácie.

Історична пам'ять етносу (укр.) – важливий компонент духовної культури етносу, який дає можливість підтримувати безперервність етнічної еволюції, наступність культури етносу, її передачі майбутнім поколінням.

Историческая память этноса (рос.) – важный компонент духовной культуры этноса, который даёт возможность поддерживать непрерывность этнической эволюции, преемственность культуры этноса, её передачи будущим поколениям.

Etnizmus történelmi emléke (угор.) - az etnizmus szellemi kultúrájának fontos eleme, amely lehetővé teszi az etnikai evolúció folytonosságának fenntartását, az etnikai kultúra folytonosságát és a jövő nemzedékek számára történő továbbítását.

Historisches Andenken der Ethnie (нім.) ist ein wichtiger Bestandteil

der spirituellen Kultur der Ethnie, der ermöglicht, die Kontinuität der ethnischen Evolution, die Beerbung der Kultur der Ethnie, ihre Übertragung auf zukünftige Generationen zu erhalten.

Memoria istorică a etniei (рум.) – componentă importantă a culturii spirituale a grupului etnic, care permite menținerea continuității evoluției etnice, continuitatea culturii grupului etnic, transmiterea sa generațiilor viitoare.

Historická pamät' etnosa (слов.) – dôležitá súčasť duchovnej kultúry etnických skupín, ktorá umožňuje udražovať kontinuitu etnickej kultúry, jej presun k budúcim generáciám.

К

Касты (укр.) – замкнуті групи людей, де склалися специфічні традиції, норми щоденного життя, стилю поведінки.

Касты (рос.) – замкнутые группы людей, где сложились специфически традиции, нормы повседневной жизни, стилю поведения.

Kaszt (угор.) - zárt emberek csoportjai, ahol vannak különleges hagyományok, a mindennapi élet normái, a viselkedés stílusa.

Kasten, die (нім.) sind geschlossene Gruppen von Menschen, in denen es bestimmte Traditionen, Normen des täglichen Lebens, Verhaltensweisen gibt.

Castă (рум.) – grupuri închise de oameni, unde s-au dezvoltat tradiții specifice, norme ale vieții cotidiene, stil de comportament.

Kasty (слов.) – uzavreté skupiny ľudí, v ktorých sú špecifické tradície, normy každodenného života, štýl správania.

Каузальна атрибуція (укр.) – інтерпретація людиною причин і мотивів поведінки інших людей.

Каузальная атрибуция (рос.) – интерпретация человеком причин и мотивов поведения других людей.

Ok-okozati hozzárendelés (угор.) - a mások viselkedésének okainak és motivációinak emberi értelmezése.

Kausale Attribution, die (нім.) ist die Interpretation vom Menschen der

Gründe und der Motive des Verhaltens anderer Menschen.

Cauză atribuire (рум.) – interpretarea persoanei a cauzelor și motivațiilor comportamentului altor persoane.

Príčinná atribúcia (слов.) – ľudská interpretácia príčin a motívov správania iných ľudí.

Класифікація (укр.) – загальнонауковий метод дослідження, який дає змогу на основі виокремлення головних і другорядних ознак визначити групи чи класи явищ.

Классификация (рос.) – общенаучный метод исследования, который даёт возможность на основе выделения главных и второстепенных признаков определить группы и классы явлений.

Osztályozás (угор.) - Általános tudományos kutatási módszer, amely lehetővé teszi a fő és a másodlagos tulajdonságok elválasztása alapján a jelenségek csoportjainak és osztályainak meghatározását.

Die Klassifikation, die (нім.) ist eine allgemeine Forschungsmethode, die aufgrund der Absonderung der Haupt- und nebensächlichen Merkmale ermöglicht, die Gruppen und die Klassen der Erscheinungen zu bestimmen.

Clasificare (рум.) – metoda generală științifică de cercetare, care permite determinarea grupurilor sau a claselor de fenomene pe baza separării caracteristicilor principale și secundare.

Klasifikácia (слов.) – všeobecná vedecká metóda výskumu, ktorá umožňuje určiť skupiny a triedy javov na základe identifikácie hlavných a sekundárnych znakov.

Колоніалізм (укр.) – політичне, економічне і духовне пригноблення країн, які зазвичай менш розвинені в соціально-економічному плані.

Колониализм (рос.) – политическое, экономическое и духовное угнетение менее развитых в социально-экономическом плане стран.

Colonializmus (угор.) - a társadalmi-gazdasági helyzetben kevésbé fejlett országok politikai, gazdasági és szellemi elnyomása.

Kolonialismus, der (нім.) ist politische, wirtschaftliche und geistige Unterdrückung von Ländern, die im sozioökonomischen Kontext weniger entwickelt sind.

Colonialism (рум.) – resiunea politică, economică și spirituală a țărilor care, de obicei, sunt mai puțin dezvoltate din punct de vedere socio-economic.

Kolonializmus (слов.) – politický, ekonomický a duchovný útlak menej sociálne a ekonomicky rozvinutých krajín.

Компліментарність (укр.) – взаємна симпатія (антипатія) індивідів, яка визначає поділ на «своїх» і «чужих».

Комплиментарность (рос.) – взаимная симпатия (антипатия) индивидов, которая определяет деление на «своих» и «чужих».

Kiegészítő jelleg (угор.) - az egyének kölcsönös együttérzése (ellenszenv), amely meghatározza az "egyén" és "másik" megosztását.

Komplementarität, die (нім.) ist eine gegenseitige Zuneigung (Abneigung) von Individuen, die die Unterscheidung zwischen „uns“ und „den anderen“ bestimmt.

Complementaritatea (рум.) – simpatia reciprocă (antipatia) a indivizilor, care definește împărțirea "lor" și "străinii".

Komplimentarita (слов.) – vzájomná sympatia (antipatia) jednotlivcov, která určuje rozdělení na „svojích“ a „cudžích“.

Комуникативна компетентність (укр.) – достатнє володіння мовою на вербальному і невербальному рівнях, здатність спілкуватися з дотриманням певних морально-етичних норм.

Коммуникативная компетентность (рос.) – достаточное владение языком на вербальном и невербальном уровнях, способность общаться с соблюдением определённых морально-этических норм.

Kommunikációs kompetencia (угор.) - kielégítő nyelvi készségek verbális és nem verbális szinten, kommunikációs képesség bizonyos erkölcsi és etikai normák betartásával.

Kommunikationskompetenz, die (нім.) sind ausreichende Sprachkenntnisse auf verbaler und nonverbaler Ebene; die Fähigkeit, mit der Einhaltung bestimmter moralischer und ethischer Normen zu kommunizieren.

Competență comunicativă (рум.) –suficientă competență lingvistică la nivel verbal și nonverbal, abilitatea de a comunica cu anumite norme morale

și etice.

Komunikačná kompetencia (слов.) – dostatočné vedomosti o jazyku na verbálnej a neverbálnej úrovni, schopnosť komunikovať v súlade s určitými morálnymi a etickými štandardmi.

Комунікація (укр.) – процес передавання інформації вербальними і невербальними засобами.

Коммуникация (рос.) – процесс передачи информации с использованием вербальных и невербальных средств.

Kommunikáció (угор.) - az információ átadás folyamata verbális és nem verbális módon.

Kommunikation, die (нім.) ist der Austausch oder die Übertragung von Informationen mit verbalen und nonverbalen Mitteln.

Comunicare (рум.) – procesul de transfer de informații verbale și non-verbale.

Komunikácia (слов.) – proces prenosu informácií pomocou verbálnych a neverbálnych prostriedkov.

Конвергенція (укр.) – зближення поглядів, ідей, думок.

Конвергенция (рос.) – сближение взглядов, идей, мыслей.

Konvergencia (угор.) - nézetek, ötletek, gondolatok konvergenciája.

Konvergenz, die (нім.) ist die Annäherung von Ansichten, Ideen, Gedanken.

Convergență (рум.) – apropierea de opinii, idei și gânduri.

Konvergencia (слов.) – zdĺiženie názorov, ideí, myšlienok.

Консолідація (укр.) – об'єднання зусиль у боротьбі за досягнення загальної мети.

Консолидация (рос.) – объединение усилий в борьбе за достижение общей цели.

Konszolidáció (угор.) - egyesült erőfeszítések a közös cél elérése érdekében.

Konsolidierung, die (нім.) ist die Vereinigung der Kräfte im Kampf um

das gemeinsame Ziel.

Consolidare (рум.) – eforturi commune în lupta pentru atingerea unui obiectiv comun.

Konsolidácia (слов.) – spojenie úsilií v boji o dosiahnutie spoločného cieľa.

Конфесія (укр.) – особливості віросповідання в межах певних релігійних вчень (католицизм, православ'я та ін.), а також релігійна спільнота віруючих.

Конфессия (рос.) – особенности вероисповедования в рамках определённых религиозных учений (католичество, православие и др.), а также религиозная общность верующих.

Vallomás (угор.) - a vallás egyes vallási tanítások (katolicizmus, ortodoxia stb.) Keretében, valamint a hívők vallási közössége.

Konfession, die (нім.) sind Besonderheiten der Religion im Rahmen bestimmter religiöser Lehren (Katholizismus, Orthodoxie, etc.), sowie die religiöse Gemeinschaft der Gläubigen.

Konfesia (слов.) – charakteristiky náboženstva v rámci určitých náboženských učení (katolicizmus, pravoslávia, a t.d'), a tiež nábožeské spoločenstvo veriacich.

Конфліктна ситуація (укр.) – ситуація, яка виникає внаслідок зіткнення протилежних думок, поглядів, інтересів.

Конфликтная ситуация (рос.) – ситуация, которая возникает вследствие несовпадения мыслей, взглядов, интересов.

Konfliktushelyzet (угор.) - olyan helyzet, amely a gondolatok, nézetek, érdekek eltéréséből ered.

Konfliktsituation, die (нім.) ist eine Situation, die durch die Nichtübereinstimmung von Gedanken, Ansichten, Interessen entsteht.

Situația conflictelor (рум.) – o situație care apare ca urmare a coliziunii opiniilor, intereselor opuse.

Konfliktná situácia (слов.) – situácia, ktorá vzniká v dôsledku nesúladu myšlienok, názorov, záujmov.

Конфліктна поведінка (укр.) – поведінка, що породжує конфлікти,

взаємну агресію.

Конфликтное поведение (рос.) – поведение, которое способствует возникновению конфликтов, взаимной агрессии.

Konfliktus-viselkedés (угор.) - viselkedés, amely hozzájárul a konfliktusok kialakulásához, a kölcsönös agresszióhoz.

Konfliktverhalten, das (нім.) ist das Verhalten, das zur Entstehung von Konflikten, gegenseitiger Aggression beiträgt.

Conflictul de comportament (рум.) – comportament care generează conflicte, agresiune reciprocă.

Konfliktné správanie (слов.) – správanie, ktoré prispieva k vzniku konfliktov, vzájomnej agresie.

Конформізм (укр.) – пристосування, пасивне сприйняття чужих думок, позиції.

Конформизм (рос.) – приспособление, пассивное восприятие чужих мыслей, позиции.

Konformizmus (угор.) - adaptáció, passzív felfogás más emberek gondolatairól, álláspontjairól.

Konformismus, der (нім.) ist die Anpassung, passive Wahrnehmung der Gedanken anderer Menschen und ihrer Positionen.

Conformitate (рум.) – adaptarea, percepția pasivă a opiniilor și pozițiilor altor persoane.

Konformizmus (слов.) – prispôsobenie, pasívne vnímanie ostatných myšlienok, pozícií.

Корінний етнос (укр.) – народ, який належить до конкретного племені, аборигени.

Коренной етнос (рос.) – народ, который принадлежит к конкретному племени, аборигены.

Őshonos etnos (угор.) - az emberek, akik egy adott törzshez tartoznak, bennszülöttek.

Indigene Völker, die (нім.) sind Menschen, die zu einem bestimmten Stamm gehören, Aborigines.

Indigenă etnosă (рум.) – un popor care aparține unui anumit trib, abo-

rigine.

Domorodá etnická skupina (слов.) – ľudia, ktorí patria k určitému kmeňu, domorodci.

Космополітизм (укр.) – заперечення національних особливостей, намагання створити наднаціональну спільноту без державних кордонів.

Космополитизм (рос.) – отрицание национальных особенностей, попытки создания наднационального сообщества без государственных границ.

Cosmopolitanizmus (угор.) - a nemzeti sajátosságok megtagadása, az állami határok nélküli nemzetek feletti közösség megteremtésének kísérlete.

Kosmopolitismus, der (нім.) ist die Verneinung nationaler Besonderheiten, Versuche eine übernationale Gemeinschaft ohne Staatsgrenzen zu schaffen.

Cosmopolitism (рум.) – negarea caracteristicilor naționale, încercarea de a crea o comunitate supranațională fără granițe de stat

Kosmopolitizmus (слов.) – popieraníae národných charakteristik, pokusy o vytvorenie nadnárodnej komunity bez štátnych hraníc.

Ксенофобія (укр.) – вороже ставлення до іноземців і всього чужого (мови, звичаїв, традицій, способу життя).

Ксенофобия (рос.) – враждебное отношение к иностранцам, всему чужому (языку, обычаям, традициям, способу жизни).

Idegenyűlőlet (угор.) - idegenekkel szemben ellenséges hozzáállás, minden idegen (nyelv, szokások, hagyományok, életmód).

Xenophobie, die (нім.) ist feindselige Einstellung gegenüber den Ausländern, dem ganzen Fremden (Sprache, Sitten, Traditionen, Lebensweise).

Xenofobie (рум.) – atitudine ostilă față de străini (limbă, obiceiuri, tradiții, mod de viață).

Xenofóbie (слов.) – nepriateľstvo voči cudzincom, všetkemu cudziemu (jazyku, zvykom, tradíciám, spôsobu života).

Криза вікова (укр.) – нормативний, нестабільний процес, який мо-

же виникати при переході від одного вікового періоду до іншого, пов'язаний з якісними перетвореннями у соціальних відносинах, діяльності, свідомості.

Кризис возрастной (рос.) – нормативный, нестабильный процесс, который может возникнуть при переходе от одного возрастного периода к другому, связан с качественными изменениями в социальных отношениях, сознании, деятельности.

Kor válsága (угор.) - egy normatív, instabil folyamat, amely egy korosztályból a másikba való áttéréskor felmerülhet, a társadalmi viszonyok, a tudat és az aktivitás minőségi változásaihoz kapcsolódik.

Lebensalterkrisen, die (нім.) sind ein normativer, instabiler Prozess, der beim Übergang von einem Alter zu einem anderen auftreten kann. Sie sind mit qualitativen Veränderungen in der sozialen Beziehung, dem Bewusstseins und der Tätigkeit verbunden.

Criza de vârstă (рум.) – este un proces normativ și instabil care poate apărea în tranziția de la o epocă la alta, asociat cu transformări calitative în relațiile sociale, activitate, conștiință.

Veková kríza (слов.) – normatívny, nestabilný proces, ktorý sa môže vyskytnúť počas prechodu z jedného veku na druhý, je spojený s kvalitatívnymi zmenami v spoločenských vzťahoch, vedomí, aktivitách.

Крос-культурна комунікація (укр.) – вербальна і невербальна взаємодія представників різних моральних систем, світоглядів, релігій.

Кросс-культурная коммуникация (рос.) – вербальное и невербальное взаимодействие представителей разных моральных систем, мировоззрений, религий.

Kulturális kommunikáció (угор.) - különböző erkölcsi rendszerek, világnézetek, vallások képviselőinek szóbeli és nem verbális kölcsönhatása.

Interkulturelle Kommunikation, die (нім.) ist verbale und nonverbale Interaktion von Vertretern verschiedener Moralsysteme, Weltanschauungen, Religionen.

Comunicarea interculturală (рум.) – interacțiunea verbală și non-verbală a reprezentanților diferitelor sisteme morale, viziuni asupra lumii, religii.

Medzikultúrna komunikácia (слов.) – verbálne a neverbálne vzájomné

vzt'ahy zástupcov rôznych morálnych systémov, svetonázorov, náboženstiev.

Крос-культурні рівні (укр.) – рівні взаємодії представників різних культур, морально-етичних цінностей, поведінкових моделей.

Кросс-культурные уровни (рос.) – уровни взаимодействия представителей разных культур, нравственно-этических ценностей, поведенческих моделей.

Keresztkultúra szintek (угор.) - a különböző kultúrák képviselői, erkölcsi és etikai értékek, viselkedési modellek kölcsönhatása.

Interkulturelle Ebenen, die (нім.) sind die Ebenen der Interaktion von Vertretern verschiedener Kulturen, moralisch ethischer Werte, Verhaltensmodelle.

Niveluri interculturale (рум.) – niveluri de interacțiune între reprezentanții diferitelor culturi, valori morale și etice, modele comportamentale.

Medzikultúrne úrovni (слов.) – úrovni vzájomných vzťahov zástupcov rôznych kultúr, morálnych a etických hodnôt, behaviorálnych modelov.

Культура (укр.) – рівень розвитку суспільства та творчих здібностей особистості, що втілюються у певні форми організації суспільного життя і діяльності людей, а також у створені ними матеріальні і духовні цінності.

Культура (рос.) – уровень развития общества и творческих способностей личности, которые воплощены в определённых формах организации общественной жизни и деятельности людей, а также в создании ими материальных и духовных ценностей.

Kultúra (угор.) - a társadalom fejlettségi szintje és az egyén kreatív képességei, amelyek a közélet és az emberek tevékenységének egyes formáin, valamint az anyagi és szellemi értékek megteremtésében rejlik.

Kultur, die (нім.) ist der Entwicklungszustand der Gesellschaft und der kreativen Fähigkeiten des Individuums, die in bestimmten Formen der Organisation des öffentlichen Lebens und der Aktivitäten der Menschen, sowie in der Schaffung materieller und geistiger Werte verkörpert sind.

Cultura (рум.) – este nivelul de dezvoltare a societății și a capacităților creative ale individului, încorporate în anumite forme de organizare a vieții

sociale și a activităților oamenilor, precum și în valorile lor materiale și spirituale create.

Kultúra (слов.) – úroveň rozvoja spoločnosti a tvorivých schopnosti jednotlivca, ktoré sú zosobnené v určitých formách organizácie spoločenského života a aktivít ľudí, a tiež pri vytváraní ich hmotných a duchovných hodnôt.

Культура міжособистісних стосунків (укр.) – рівень взаємовідносин між людьми; прикладна етична дисципліна, яка вивчає взаємини між людьми, опосередковані моральною культурою суспільства (етносу).

Культура межличностных отношений (рос.) – уровень взаимоотношений между людьми; прикладная этическая дисциплина, которая изучает человеческие взаимоотношения, опосредованные нравственной культурой общества (этноса).

Interperszonális kapcsolatok kultúrája (угор.) - az emberek közötti kapcsolatok szintje; alkalmazott etikai fegyelem, amely a társadalom erkölcsi kultúrájával (etnos) közvetített emberi kapcsolatokat vizsgálja.

Kultur der zwischenmenschlichen Beziehungen, die (нім.) ist die Ebene der Beziehung zwischen den Menschen; angewandte ethische Disziplin, die menschliche Beziehungen untersucht, die von der moralischen Kultur der Gesellschaft vermittelt werden.

Cultura relațiilor interpersonale (рум.) – nivelul relațiilor interpersonale; Aplicată disciplină etică, care studiază relația dintre oameni, mediată de cultura morală a societății (etnos).

Kultúra medzil'udských vzťahov (слов.) – úrovni vzájomných vzťahov medzi ľuďmi; aplikovaná etická disciplína, ktorá skúma ľudské vzťahy sprostredkované morálnou kultúrou spoločnosti (etnickej skupiny).

Культура спілкування (укр.) - поєднання комунікативної установки, знань з етики, психології та вміння використовувати ці знання на практиці.

Культура общения (рос.) – сочетание коммуникативной установки, знаний этики, психологии и умений использовать эти знания на практике.

Kommunikáció kultúrája (угор.) - a kommunikatív beállítást, az etikát, a pszichológiát és az ismereteket a gyakorlatban használó képesség kombinációja.

Kommunikationskultur, die (нім.) ist eine Kombination aus kommunikativer Einstellung, Wissen über Ethik, Psychologie und Fähigkeiten dieses Wissen in der Praxis anzuwenden.

Cultură de comunicare (рум.) – este combinația unei instalații de comunicare, cunoștințe de etică, psihologie și capacitatea de a folosi aceste cunoștințe în practică.

Komunokačná kultúra (слов.) – kombinácia komunikačných postojov, znalostí etiky, psychológie a zručností, aby tieto poznatky sa používali v praxe.

Культуризація (укр.) – процес засвоєння індивідом цінностей і досвіду іншого етносу, соціуму.

Культуризация (рос.) – процесс усвоения индивидом ценностей и опыта другого этноса, социума.

Kulturizatsiya (угор.) - az egyének egy másik etnikai, társadalom értékének és tapasztalatának egyfajta asszimilációja.

Kulturalisierung, die (нім.) ist der Prozess der Assimilation durch ein Individuum der Werte und Erfahrungen einer anderen Ethnie, der Gesellschaft.

Cultivarea (рум.) – procesul de asimilare a valorilor și experienței individuale ale altui grup etnic, societate.

Kulturalizácia (слов.) – proces vnímania jednotlivcom hodnôt a skúseností inej etnickej skupiny, spoločnosti.

Культурна дистанція (укр.) – ступінь близькості або віддаленості різних культур.

Культурная дистанция (рос.) – степень близости или отдалённости разных культур.

Kulturális távolság (угор.) - a különböző kultúrák közelségének vagy távolságának foka.

Kulturelle Distanz, die (нім.) ist der Grad der Nähe oder Entfernung

verschiedener Kulturen.

Distanța culturală (рум.) – gradul de proximitate sau distanța diferitelor culturi.

Kultúrna vzdialenosť (слов.) – stupeň blízkosti alebo odľahlosti rôznych kultúr.

Культурна ідентичність (укр.) - усвідомлене прийняття індивідом відповідних культурних норм поведінки, ціннісних орієнтацій і мови, розуміння свого «Я» з позицій тих культурних характеристик, які прийняті в даному суспільстві, ототожнення себе з культурними зразками саме цього суспільства.

Культурная идентичность (рос.) – осознанное принятие индивидом соответствующих культурных норм поведения, ценностных ориентаций и языка, понимание своего «Я» с позиций тех культурных характеристик, которые приняты в данном обществе, отождествление себя с культурными образцами именно этого общества.

Kulturális identitás (угор.) - a magatartás, az értékorientációk és a nyelv megfelelő kulturális normáinak egyéni tudatos elfogadása, az egyén megértése az adott társadalomban elfogadott kulturális sajátosságok szempontjából, az adott társadalom kulturális modelljeivel való azonosulás.

Kulturelle Identität, die (нім.) ist eine bewusste Akzeptanz der entsprechenden kulturellen Verhaltensnormen, Wertorientierungen und Sprache durch das Individuum, des Selbstverständnisses vom Standpunkt jener kulturellen Merkmale, die in einer bestimmten Gesellschaft akzeptiert sind, der Identifikation mit den kulturellen Modellen dieser Gesellschaft.

Identitatea culturală (рум.) – conștientizarea de către un individ a normelor culturale relevante de comportament, orientări de valoare și limbaj, înțelegerea lui «Eu» din punctul de vedere al acelor caracteristici culturale care sunt adoptate în această societate, identificarea modelelor culturale ale acestei societăți particulare.

Kultúrna identita (слов.) – vedomé prijímanie príslušných kultúrnych noriem správania, hodnotových orientácií a jazyka, pochopenie svojho „“ z pozície tých kultúrnych charakteristík, ktoré sú v tejto spoločnosti prijaté, identifikovať sa s kultúrnymi vzormi tejto konkrétnej spoločnosti.

Культурний релятивізм (укр.) – утвердження рівності всіх куль-

тур, відмова від виокремлення системи культурних цінностей певного етносу.

Культурный релятивизм (рос.) – утверждение равенства всех культур, отказ от выделения системы культурных ценностей определённого этноса.

Kulturális relativizmus (угор.) - minden kultúra egyenlőségének kijelölése, egy bizonyos etnikai kulturális értékek rendszerének elutasítása.

Kulturrelativismus, der (нім.) ist die Behauptung der Gleichheit aller Kulturen, die Ablehnung der Absonderung des Systems der kulturellen Werte von einer bestimmten Ethnie.

Relativismul cultural (рум.) – afirmarea egalității tuturor culturilor, refuzul de a separa sistemul valorilor culturale ale unei anumite grupări etnice.

Kultúrny relativizmus (слов.) – potvrdenie rovnosti všetkých kultúr, odmietnutie vyzdvihnúť systém kultúrnych hodnôt určitej etnickej skupiny.

Культурний шок (укр.) – стресовий вплив на психіку людини, який спричиняє інша культура.

Культурный шок (рос.) – стрессовое влияние на психику человека иной культуры.

Kulturális sokk (угор.) - stresszes befolyás a különböző kultúrájú személyek pszichéjére.

Kulturschock, der (нім.) bezeichnet den schockartigen Gefühlszustand, in den Menschen verfallen können, wenn sie mit einer fremden Kultur zusammentreffen.

Șoc cultural (рум.) – influență stresantă asupra psihicului uman, care este cauzată de o altă cultură.

Kultúrny šok (слов.) – stresujúci vplyv na ľudskú psychiku inej kultúry.

Культурологія (укр.) – наука, що досліджує культуру як феномен, її різновиди, походження і сутність.

Культурология (рос.) – наука, которая исследует культуру как феномен, её разновидности, происхождение, сущность.

Culturologya (угор.) - olyan tudomány, amely feltárja a kultúrát mint

jelenséget, fajtáit, eredetét, lényegét.

Kulturwissenschaft, die (нім.) ist eine Wissenschaft, die Kultur als Phänomen, sowie Ihre Abarten, Herkunft und Essenz erforscht.

Culturologia (рум.) – este o știință care studiază cultura ca fenomen, specie, originea și esența ei.

Kultúrne štúdie (слов.) – veda, ktorá skúma kultúru ako fenomen, jej druhy, pôvod, podstatu.

Л

Лекція (укр.) – форма навчання, яка передбачає усний виклад великого за обсягом, складного за структурою матеріалу.

Лекция (рос.) – форма обучения, которая предусматривает устное изложение значительного по объёму и сложного по структуре материала.

Előadás (угор.) - a képzés formája, amely szóbeli jelentést tesz közzé a térfogatban és az összetett szerkezetben.

Vorlesung, die (нім.) ist eine Studienform, die eine mündliche Präsentation einer erheblichen Menge an Material und einer komplexen Struktur voraussetzt.

Curs, lectia (рум.) – o formă de formare, care oferă o prezentare orală a unui volum mare, complicată de structura materialului.

Prednáška (слов.) – forma výcviku, ktorá zabezpečujeústnu prezentáciu materiálu, ktorý má objemnú a komplexnú štruktúru.

Ліберальний стиль керівництва (укр.) – характеризується низькою активністю керівника, нездатністю самотійно і своєчасно приймати рішення, бажанням уникнути особистої відповідальності.

Либеральный стиль руководства (рос.) – характеризуется низкой активностью руководителя, неспособностью самостоятельно и своевременно принимать решения, желание избегать личной ответственности.

Liberális vezetői stílus (угор.) - jellemzi a vezető alacsony aktivitását, képtelen önállóan és időben meghozni a döntéseket, és elkerülni a személyes felelősséget.

Liberaler Führungsstil, der (нім.) wird durch die geringe Aktivität des Leiters, die Unfähigkeit selbstständig und rechtzeitig Entscheidungen zu treffen, den Wunsch persönliche Verantwortung zu vermeiden, gekennzeichnet.

Stilul liberal de conducere (рум.) – caracterizat prin scăderea activității capului, incapacitatea de a lua decizii în mod independent și în timp util, dorința de a evita responsabilitatea personală.

Liberálny štýl riadenia (слов.) – charakterizovaný nízkou aktivitou hlavy, neschopnosťou prijímať rozhodnutia nezávisle a včas, túžba o vychnútie osobnej zodpovednosti.

Людство (укр.) – спільність людей всіх етносів, які проживають на Землі. Все народонаселення планети.

Человечество (рос.) – общность людей всех этносов, которые проживают на Земле. Всё народонаселение планеты.

Emberiség (угор.) - a Földön élő etnikai csoportok népessége. A bolygó összes lakossága.

Menschheit, die (нім.) ist die Menschengemeinschaft aller ethnischen Gruppen, die auf der Erde leben. Die ganze Bevölkerung des Planeten.

Omenire (рум.) – este o comunitate de oameni din toate grupurile etnice care trăiesc pe Pământ. Toată populația planetei.

Ľudstvo (слов.) – komunita ľudí všetkých etnických skupín, ktorí žijú na Zemi. Celá populácia planéty.

Людський капітал (укр.) – сукупність знань, навичок, здібностей і мотивацій людини, які мають економічну цінність.

Человеческий капитал (рос.) – совокупность знаний, навыков, способностей и мотиваций человека, которые имеют экономическую ценность.

Emberi tőke (угор.) - a gazdasági értékkel rendelkező személy tudása, készségei, képességei és motivációja.

Humankapital, das (нім.) ist eine Gesamtheit von Wissen, Fähigkeiten, Fertigkeiten und Motivationen einer Person, die einen wirtschaftlichen Wert haben.

Capitalul uman (рум.) – un set de cunoștințe, abilități și motivații ale

unei persoane care are o valoare economică.

Ľudský kapitál (слов.) – súbor znalostí, zručností, schopností a motivácie osoby, ktoré majú ekonomickú hodnotu.

М

Манери (укр.) – ціннісні характеристики моральності особистості, а також уміння поводитися, взаємодіяти з людьми.

Манеры (рос.) – ценностные характеристики нравственности личности, а также умение вести себя, взаимодействовать с людьми.

Modor (угор.) - az egyén erkölcsiségének értékei, valamint a viselkedési képesség, az emberek közti kölcsönhatás.

Manieren, die (нім.) sind die wertmäßigen Charakteristiken der Moral von der Persönlichkeit, sowie die Fähigkeit sich zu benehmen, mit den Menschen zu interagieren.

Maniere (рум.) – caracteristicile valorii moralității personalității, precum și capacitatea de a se comporta, interacționează cu oamenii.

Mravy (слов.) – hodnotové charakteristiky morálky jednotlivca, ako aj schopnosť správať sa, komunikovať s ľuďmi.

Менталітет (укр.) – відносно цілісна сукупність думок, вірувань, які створюють картину світу, характерну для конкретної спільноти.

Менталітет (рос.) – относительно-целостная совокупность мыслей, религиозных взглядов, которые создают целостную картину мира, характерную для данного общества.

Mentalitás (угор.) - egy viszonylag teljes körű gondolatok és vallási nézetek, amelyek egy adott társadalomra jellemző holisztikus képet alkotnak a világról.

Mentalität, die (нім.) ist eine relativ ganzheitliche Gesamtheit von Gedanken, religiösen Ansichten, die ein aggregiertes Bild der Welt schaffen, was für gegebene Gesellschaft charakteristisch ist

Mentalita (слов.) – relatívne holistický súbor myšlienok, náboženské presvedčenie, ktoré vytvárajú holistický obraz sveta, charakteristický pre danú spoločnosť.

Меншина етнічна (укр.) – група людей певної етнічної приналежності, яка є меншою за чисельністю серед інших членів соціуму. Етнічні меншини відрізняються національністю, мовою і релігією.

Меньшинство этническое (рос.) – группа людей определённой этнической принадлежности, численность которой меньше среди других членов социума. Этнические меньшинства отличаются национальностью, языком, религией.

Kisebbségi etnikai (угор.) - egy bizonyos etnikumú népcsoport, amelynek száma kevesebb a társadalom többi tagja között. Az etnikai kisebbségek különböznek az állampolgárság, a nyelv, a vallás tekintetében.

Ethnische Minderheit, (нім.) ist eine Gruppe von Menschen mit einer bestimmten ethnischen Zugehörigkeit, deren Anzahl unter anderen Mitgliedern der Gesellschaft geringer ist. Ethnische Minderheiten unterscheiden sich in Nationalität, Sprache und Religion.

Mentalitate (рум.) – un set relativ holistic de gânduri, credințe care creează o imagine a lumii, caracteristică unei comunități particulare.

Etnická menšina (слов.) – skupina lidí s určitou etnickou příslušností, počet ktorej je menší medzi ostatnými členmi spoločnosti. Etnické menšiny sa líšia národnosťou, jazykom, náboženstvom.

Меншина расова (укр.) – група людей, які відрізняються від інших членів соціуму, в першу чергу, своїми фізичними ознаками, головним чином кольором шкіри.

Меньшинство расовое (рос.) – группа людей, которые отличаются от других членов социума, прежде всего, своими физическими признаками, главным образом, цветом кожи.

Kisebbségi faji (угор.) - olyan emberek csoportja, akik különböznek a társadalom többi tagjától, elsősorban fizikai tulajdonságaik, főleg bőrük színétől függően.

Rassische Minderheit, die (нім.) ist eine Gruppe von Menschen, die sich von anderen Mitgliedern der Gesellschaft vor allem durch ihre körperlichen Eigenschaften und die Hautfarbe unterscheiden.

Minoritatea rasei (рум.) – este un grup de oameni care sunt diferiți de ceilalți membri ai societății, în primul rând cu caracteristicile lor fizice, în principal cu culoarea pielii

Rasová menšina (слов.) – skupina ľudí, ktorí sa líšia od ostatných členov spoločnosti predovšetkým ich fyzickými znakmi, hlavne farbou kože.

Методи виховання і навчання (укр.) – система послідовних способів взаємопов'язаної діяльності педагога й учнів, спрямована на досягнення навчально-виховних завдань.

Методы воспитания и обучения (рос.) – система последовательных способов взаимосвязанной деятельности педагога и учащихся, направленная на достижение учебно-воспитательных задач.

Nevelés és az oktatás (угор.) - módszerei - a tanár és a hallgatók egymással összefüggő tevékenységeinek következetes módjainak rendszere, amely oktatási és oktatási feladatok megvalósítását célozza.

Erziehungs- und Ausbildungsmethoden, die (нім.) ist ein System von aufeinanderfolgenden Methoden der zusammenhängenden Aktivitäten des Lehrers und der Schüler, die auf die Erreichung von pädagogischen Aufgaben abzielen.

Metode de educație și formare (рум.) – sistem de căi succesive de activitate interdependentă a profesorilor și studenților, în scopul realizării sarcinilor educaționale și educaționale.

Metody výchovy a vzdelávania (слов.) – systém postupných spôsobov vzájomne prepojených aktivít učiteľov a študentov s cieľom dosiahnuť vzdelávacie úlohy.

Метод науково-педагогічного дослідження (укр.) – сукупність прийомів та операцій, спрямованих на вивчення педагогічних явищ.

Метод научно-педагогического исследования (рос.) – совокупность приёмов и операций, направленных на изучение педагогических явлений.

A tudományos és pedagógiai kutatás (угор.) - módszer olyan módszerek és műveletek csoportja, amelyek pedagógiai jelenségek tanulmányozására irányulnak.

Methode der wissenschaftlichen und pädagogischen Forschung, die (нім.) ist eine Reihe von Verfahren und Operationen zur Untersuchung pädagogischer Phänomene.

Metodă de cercetare științifică și pedagogică (рум.) – un set de tehnici și operații destinate studierii fenomenelor pedagogice.

Metody vedeckého a pedagogického výskumu (слов.) – súbtor techník a operácií zameraných na štúdium pedagogických javov.

Методологія педагогіки (укр.) – вчення про принципи, форми, методи наукового пізнання навколишньої дійсності.

Методология педагогики (рос.) – учение о принципах, формах, методах научного познания окружающей действительности.

Pedagógiai módszertan (угор.) - a környező valóság tudományos ismereteinek alapelveiről, formáiról, módszereiről szóló doktrína.

Methodologie der Pädagogik, die (нім.) ist die Lehre über Prinzipien, Formen, Methoden der wissenschaftlichen Erkenntnis der Außenwelt.

Metodologia pedagogiei (рум.) – doctrina principiilor, formelor, metodelor de cunoaștere științifică a realității din jur.

Pedagogická metodológia (слов.) – vyučovanie o princípoch, formách, metódach vedeckého poznania okolitej reality.

Міграція населення (укр.) – рух населення через кордони тих чи інших територій з метою постійного влаштування.

Миграция населения (рос.) – передвижение населения через границы тех или иных территорий с целью постоянного места жительства.

Lakosság migrációja (угор.) - a lakosság mozgása bizonyos területek határain át az állandó lakóhely érdekMigration der ében.

Bevölkerung, die (нім.) ist die Bewegung der Bevölkerung über die Grenzen bestimmter Gebiete zum Zwecke des ständigen Wohnsitzes.

Migrația populației (рум.) – mișcarea populației dincolo de granițele acestor sau alte teritorii în scopul plasării permanente.

Migrácia obyvateľstva (слов.) – pohyb obyvateľstva cez hranice určitých území s cieľom trvalého pobytu.

Міжгрупова дискримінація (укр.) – встановлення відмінностей між власною і чужою групою, яка проявляється в різних оцінних су-

дженнях.

Межгрупповая дискриминация (рос.) – установление различия между собственной и чужой группой, которое проявляется в различных оценочных суждениях.

Csoporton belüli diszkrimináció (угор.) - a saját és a másik csoport közötti megkülönböztetés létrehozása, amely különböző értékítéletekben nyilvánul meg.

Intergruppendiskriminierung, die (нім.) ist die Bildung der Differenz zwischen der eigenen und der fremden Gruppe, die sich in verschiedenen Wertschätzungen äußert.

Discriminarea intergrupurilor (рум.) – este stabilirea diferențelor între grupul de sine și grupul străin, care se manifestă în diferite judecăți evaluative

Medziskupinová diskriminácia (слов.) – rozdiel medzi vlastnou a cudzou skupinou, čo sa prejavuje v rôznych hodnotiacich rozsudkoch.

Міжкультурна комунікація (укр.) – сукупність різноманітних форм відносин і спілкування між індивідами і групами, які належать до різних культур.

Межкультурная коммуникация (рос.) – совокупность различных форм отношений и общения между индивидами и группами, которые принадлежат к различным культурам

Interkulturális kommunikáció (угор.) - a különböző kultúrákhoz tartozó egyének és csoportok közötti kapcsolatok és kommunikáció különböző formáinak gyűjteménye.

Interkulturelle Kommunikation, die (нім.) ist eine Reihe von verschiedenen Formen der Beziehung und Kommunikation zwischen Individuen und Gruppen, die den verschiedenen Kulturen angehören.

Comunicarea interculturală (рум.) – un set de forme diverse de relații și comunicare între indivizi și grupuri aparținând diferitelor culturi.

Medzikultúrna komunikácia (слов.) – kombinácia rôznych foriem vzťahov a komunikácie medzi jednotlivcami a skupinami, ktoré patria do rôznych kultúr.

Міжкультурна компетентність (укр.) – складне інтегроване поняття, яке передбачає психологічну, теоретичну і практичну готовність індивідів до взаємодії в поліетнічному соціумі.

Межкультурная компетентность (рос.) – сложное интегрированное понятие, которое предусматривает психологическую, теоретическую и практическую готовность индивидов к взаимодействию в полиэтническом социуме.

Interkulturális kompetencia (угор.) - egy komplex integrált koncepció, amely biztosítja az egyének pszichológiai, elméleti és gyakorlati készségét arra, hogy kölcsönhatásba lépjen egy multietnikus társadalomban.

Interkulturelle Kompetenz, die (нім.) ist ein komplexes integriertes Konzept, das die psychologische, theoretische und praktische Bereitschaft der Individuen zur Interaktion in der multiethnischen Gesellschaft vorsieht.

Competența interculturală (рум.) – este un concept complex, integrat care implică pregătirea psihologică, teoretică și practică a indivizilor de a interacționa într-o societate multietnică

Medzikultúrna kompetencia (слов.) – komplikovný integrovaný koncept, ktorý poskytuje psychologickú, teoretickú a praktickú pripravenosť jednotlivcov k spolupráce v multietnickej spoločnosti.

Міжкультурна комунікативна компетентність (укр.) - сукупність соціокультурних та лінгвістичних знань, комунікативних умінь та навичок, завдяки яким особистість може успішно спілкуватися й взаємодіяти з носіями інших культур на всіх рівнях міжкультурної комунікації.

Межкультурная коммуникативная компетентность (рос.) – совокупность социокультурных и лингвистических знаний, коммуникативных умений и навыков, благодаря которым личность может успешно общаться и взаимодействовать с носителями других культур на всех уровнях межкультурной коммуникации.

Interkulturális kommunikatív kompetencia (угор.) - szociokulturális és nyelvi ismeretek, kommunikációs készségek és készségek egy csoportja, amelyen keresztül az ember sikeresen kommunikálhat és interakcióba léphet más kultúrák beszélőivel az interkulturális kommunikáció minden szintjén.

Interkulturelle Kommunikationskompetenz, die (нім.) ist eine Reihe

von soziokulturellen und linguistischen Kenntnissen, kommunikativen Fähigkeiten und Fertigkeiten, durch die eine Person erfolgreich mit Trägern anderer Kulturen auf allen Ebenen der interkulturellen Kommunikation umgehen und interagieren kann.

Competență comunicativă interculturală (рум.) – un set de cunoștințe socio-culturale și lingvistice și o combinație de abilități și prin care agilitatea poate comunica și interacționa cu succes cu comunitățile altor culturi la toate nivelurile comunicării interculturale. Acesta este un set de abilități care ar evalua în mod adecvat situația comunicativă, vor folosi mijloace verbale și non-verbale pentru a realiza intenții coezive și pentru a obține rezultatele unei interacțiuni coezive sub forma unei comunicări on-line.

Medzikultúrna komunikačná kompetentnosť (слов.) – súbor sociokultúrnych a jazykových znalostí, komunikačné zručnosti a schopnosti, vďaka čomu jednotlivec môže úspešne komunikovať a spolupracovať s nosičmi iných kultúr na všetkých úrovniach interkultúrnej komunikácie.

Мислення (укр.) – процес опосередкованого і узагальнено відображення об'єктивної дійсності в мозку людини.

Мышление (рос.) – процесс опосредованного и обобщённого отражения объективной действительности в мозге человека.

Gondolkodás (угор.) - az emberi agy objektív valóságának közvetett és általánosan tükröződése.

Denkweise, die (нім.) ist ein indirekter und allgemeiner Prozess, dass die Realität im Kopf eines Menschen objektiv widerspiegelt.

Gândire (рум.) – procesul de reflectare mediată și generalizată a realității obiective în creierul uman.

Myslenie (слов.) – proces sprostredkovanej a všeobecnej odrazenia objektivnej reality v ľudskom mozgu.

Модульно-рейтингове навчання (укр.) – послідовне засвоєння навчального матеріалу рівними, цілісними, логічно впорядкованими частинами (модулями), результати якого є підставою для визначення рейтингу учнів.

Модульно-рейтинговое обучение (рос.) – последовательное усвое-

ние учебного материала приблизительно равными, целостными, логически согласованными частями (модулями), результаты которого дают возможность определить рейтинг учащихся.

Moduláris minősítésű képzés (угор.) - az oktatási anyag egymást követő megszerzése megközelítőleg egyenlő, holisztikus, logikailag koordinált részekkel (modulokkal), amelyek eredményei lehetővé teszik a hallgatók értékelésének meghatározását.

Modulare Ausbildung, die (нім.) ist konsekutiver Erwerb von Lehrmaterial durch etwa gleichwertige, ganzheitliche, logisch aufeinander abgestimmte Teile (Module), deren Ergebnisse die Bewertung der Studierenden ermöglichen.

Modul de formare modulară (рум.) – asimilarea consecventă a materialului educațional prin piese egale, holistice, ordonate logic (module), ale căror rezultate sunt baza pentru determinarea ratingului studenților.

Modulárny ratingový tréning (слов.) – postupné učenie vzdelávacieho materiálu približne rovnými, integrálnymi, logický dohodnutými časťami (modulmi), ktorých výsledky umožňujú určiť hodnotenie študentov.

Мотивація (укр.) – сукупність причин психологічного характеру, які зумовлюють поведінку людини, її активність.

Мотивация (рос.) – совокупность причин психологического характера, которые определяют поведение человека, его активность.

Motiváció (угор.) - olyan pszichológiai okok, amelyek meghatározzák egy személy viselkedését, tevékenységét.

Motivation, die (нім.) ist eine Gesamtheit von Ursachen psychologischer Natur, die das Verhalten einer Person und Ihre Aktivität bestimmen.

Motivácia (слов.) – súbor psychologických príčin, ktoré určujú správanie človeka, jeho činnosť.

Мораль (укр.) – система поглядів, норм, оцінок, які регулюють поведінку.

Мораль (рос.) – система взглядов, норм, оценок, которые регулируют поведение.

Erkölcс (угор.) - a nézetek, normák, értékelési rendszerek, amelyek

szabályozzák a viselkedést.

Moral, die (нім.) ist das Ideenreich, das Normsystem und das Bewertungssystem, die das Verhalten bestimmen.

Moral (рум.) – un sistem de opinii, norme, ratinguri care guvernează comportamentul.

Morálka (слов.) – systém názorov, noriem, hodnotenia, ktoré regulujú správanie.

Моральна норма (укр.) – норма, якої потрібно дотримуватися за будь-яких обставин; важливий елемент моральних відносин і моральної культури суспільства.

Моральная (нравственная) норма (рос.) – норма, которая должна выполняться в любых условиях; важный элемент моральных отношений и культуры общества.

Erkölcsei (erkölcsi) normát (угор.) - az a norma, amelyet minden körülmények között teljesíteni kell; az erkölcsi kapcsolatok és a társadalom kultúrájának fontos eleme.

Moralische Norm, die (нім.) ist die Norm, die unter allen Bedingungen erfüllt werden muss; ein wichtiges Element der moralischen Beziehungen und Kultur der Gesellschaft.

Normă morală (рум.) – care trebuie respectată în toate circumstanțele; un element important al relațiilor morale și al culturii morale a societății.

Morálna norma (слов.) – norma, ktorá musí byť splnená za akýchkoľvek podmienok; dôležitý prvok morálnych vzťahov a kultúry spoločnosti.

Моральне виховання (укр.) – виховна діяльність школи, родини, громадських інститутів, метою якої є формування стійких моральних якостей особистості, навичок моральної поведінки.

Моральное (нравственное) воспитание (рос.) – воспитательная деятельность школы, семьи, общественных институтов, цель которой – формирование устойчивых нравственных качеств личности, навыков морального поведения.

Trkölc (erkölcsi) nevelés (угор.) - az iskola, a család és a közintézmények felnevelő tevékenysége, amelynek célja az egyén

fenntartható erkölcsi tulajdonságainak, az erkölcsi magatartás készségeinek kialakulása.

Moralische Erziehung, die (нім.) ist die Erziehungsarbeit der Schule, Familie, öffentlichen Institutionen, deren Zweck es ist eine nachhaltige moralische Persönlichkeitsqualität, Fähigkeiten des moralischen Verhaltens zu bilden.

Educația morală (рум.) - activitatea educațională a școlii, familiei, instituțiilor publice, al căror scop este formarea unor calități morale stabile ale unei persoane, abilități de comportament moral.

Morálna výchova (слов.) – výchovné aktivity škôl, rodín, inštitúcií, ktorých cieľom je vytváranie udržateľných osobností človeka, zručnosti morálneho správania.

Н

Навички (укр.) – частково або повністю автоматизовані дії.

Навыки (рос.) – частично или полностью автоматизированные действия.

Készségek (угор.) - részben vagy teljesen automatizált cselekvések.

Fertigkeiten, die (нім.) sind teilweise oder vollständig automatisierte Aktionen.

Abilități (рум.) – acțiuni parțiale sau complet automatizate.

Zručnosti (слов.) – čiastočne alebo úplne automatizované činnosti.

Навчальна програма (укр.) – документ, що відображає зміст і обсяг знань, рівень розвитку вмінь і навичок з кожного навчального предмета.

Учебная программа (рос.) – документ, который отражает содержание и объём знаний, уровень развития умений и навыков по каждому предмету.

Tanterv (угор.) - dokumentum, amely tükrözi a tudás tartalmát és mennyiségét, a készségek és készségek fejlesztésének szintjét minden egyes tantárgy számára.

Lehrplan, der (нім.) ist ein Dokument, das den Inhalt und das Volumen

des Wissens, das Niveau der Entwicklung von Fähigkeiten und Fertigkeiten in jedem Thema widerspiegelt.

Program de instruire (рум.) – un document care reflectă conținutul și amploarea cunoștințelor, nivelul de dezvoltare a competențelor și abilităților din fiecare subiect.

Výcvikový program (слов.) – dokument, ktorý odráža obsah a rozsah vedomostí, úroveň rozvoja zručností a schopností v každom predmetu.

Навчальний план (укр.) – документ, що визначає структуру навчального року, перелік та розподіл предметів для вивчення, тижневу й річну кількість годин, відведених для вивчення кожного предмету.

Учебный план (рос.) – документ, который определяет структуру учебного года, перечень и распределение предметов для изучения, недельное и годовое количество часов, предусмотренное для изучения каждого предмета.

Tanterv (угор.) - dokumentum, amely meghatározza a tanév struktúráját, a tantárgyak listáját és elosztását, az egyes tantárgyak tanulmányozásához szükséges heti és éves óraszámot.

Schulplan, der (нім.) ist ein Dokument, das die Struktur des Schuljahres, das Verzeichnis und die Verteilung der Lernfächer, die wöchentliche und jährliche Anzahl der Lernstunden für jedes Fach definiert.

Curriculum-ul (рум.) – un document care definește structura anului universitar, lista și distribuția subiectelor de studiu, numărul săptămânal și anual al orelor alocate studiului fiecarui subiect.

Plán vyučovania (слов.) – dokument, ktorý určuje štruktúru školského roka, zoznam a rozdelenie predmetov na štúdium, týždenný a ročný počet hodín určených na štúdium každého predmetu.

Навчання (укр.) – цілеспрямована взаємодія вчителя й учнів, у процесі якої відбувається засвоєння знань, формування вмінь та навичок.

Обучение (рос.) – целенаправленное взаимодействие учителя и учащихся, в процессе которого происходит усвоение знаний, формирование умений и навыков.

Oktatás (угор.) - a tanár és a hallgatók középpontba állított interakciója,

amelynek során a tudást megszerezték, készségeket és szokásokat fejlesztettek ki.

Bildung, die oder Belehrung, die (нім.) ist eine zielgerichtete Interaktion zwischen Lehrer und Schülern, in deren Verlauf Kenntnisse, Fähigkeiten und Fertigkeiten erworben werden.

Instruire (рум.) – interacțiunea intelectuală a profesorului și studenților, în procesul de asimilare a cunoștințelor, formarea de abilități și abilități.

Štúdium/Výcvik (слов.) — zámerná sučnosť medzi učiteľom a študentmi, počas ktorej sa stáva vnímanie znalostí, formovanie schopností a zručností.

Народ (укр.) – сукупність класів і соціальних груп суспільства; населення держави.

Народ (рос.) – совокупность классов и социальных групп общества; население государства.

Emberek (угор.) - a társadalom egésze és társadalmi csoportjai; az állam lakossága.

Volk, das (нім.) bezeichnet eine Reihe von Klassen und sozialen Gruppen der Gesellschaft; Bevölkerung des Staates.

Oameni (рум.) – un set de clase și grupuri sociale ale societății; populația statului.

Їуд (слов.) — súbor tried a spoločenských skupín spoločnosti; štátna populácia.

Народна педагогіка (укр.) – галузь педагогічних знань і досвіду народу стосовно виховання і навчання молоді.

Народная педагогика (рос.) – отрасль педагогических знаний и опыта народа относительно воспитания и обучения молодёжи.

Népi pedagógia (угор.) - a népesség pedagógiai ismereteinek és tapasztalatainak egy része a fiatalok oktatásával és képzésével kapcsolatban.

Volkspädagogik, die (нім.) ist ein Sachgebiet des pädagogischen Wissens und der volkseigenen Erfahrung in Bezug auf die Bildung und Ausbildung von Jugendlichen.

Pedagogia populară (рум.) – ramura cunoștințelor pedagogice și experi-

ența oamenilor în legătură cu educația și formarea tinerilor.

Ludová pedagogika (слов.) — oblasti prdagogických vedomostí a skúseností ľudí v oblasti výchovy a učenia mladých ľudí.

Народність (укр.) – етнічна спільність людей.

Народность (рос.) – этническая общность людей.

Nemzet (угор.) - az emberek etnikai közössége.

Völkerschaft, die (нім.) ist die ethnische Gemeinschaft der Menschen.

Națiune (рум.) – o comunitate etnică de oameni.

Národ (слов.) — etnická skupina spoločností ľudí.

Народонаселення (укр.) – сукупність людей, які проживають і постійно розвиваються на певній території.

Народонаселение (рос.) – совокупность людей, которые проживают и постоянно развиваются на определённой территории.

Népesség (угор.) - az emberek egy része, akik egy bizonyos területen élnek és folyamatosan fejlődnek.

(Gesamt-)Bevölkerung, die (нім.) ist die Gesamtheit der Bewohner eines bestimmten Gebiets.

Populație (рум.) – un set de oameni care trăiesc și să dezvoltă constant pe un anumit teritoriu.

Obyvatel'stvo (слов.) — súbor ľudí, ktorí žijú a neustále sa rozvíjajú v určitej oblasti.

Натуралізація (укр.) – процес входження мігрантів в нове іншомовне середовище, засвоєння ними нових правил, норм, звичаїв співіснування в соціумі.

Натурализация (рос.) – процесс вхождения мигрантов в новую иноязычную среду, усвоение ими новых правил, норм, обычаев сосуществования в социуме.

Naturalizáció (угор.) - az új idegen nyelvi környezetbe belépő migránsok folyamata, az új szabályok, normák és az együttélés szokásainak beilleszkedése a társadalomban.

Einbürgerung, die (нім.) ist der Prozess des Eintritts von Migranten in eine neue fremdsprachige Umgebung, die Aufnahme neuer Regeln, Normen, der Gewohnheiten der Koexistenz in der Gesellschaft.

Naturalizare (рум.) – procesul de intrare a migranților într-un nou mediu străin, asimilarea noilor reguli, norme, obiceiurile de coexistență în societate.

Naturalizácia (слов.) — proces vstupu migrantov do nového prostredia cudzej spoločnosti, ich vnímanie nových pravidiel, noriem a zvykov existencie v spoločnosti.

Націоналізм (укр.) – ідеологія, політика і суспільна практика, сутність якої полягає у визнанні національної винятковості, проявах зневаги до інших націй.

Национализм (рос.) – идеология, политика и общественная практика, которая заключается в признании национальной исключительности и проявлении презрения к другим нациям.

Nacionalizmus (угор.) - az ideológia, a politika és a közoktatás, amely magában foglalja a nemzeti kizárólagosság elismerését és a többi nemzet megvetését.

Nationalismus, der (нім.) ist eine Ideologie, Politik und öffentliche Praxis, die in der Anerkennung der nationalen Exklusivität und der Verachtung für andere Nationen besteht.

Nacionalizmus (слов.) — идеология, политика а социálnа práx, ktorá spočíva v uznaní národnej vylúčnosti а prejavu opovrhovanie k iným národom.

Національна ідеологія (укр.) – теоретичне оформлення системи поглядів на національні проблеми, інтереси, цінності.

Национальная идеология (рос.) – теоретическое оформление системы взглядов на национальные проблемы, интересы, ценности.

Nemzeti ideológia (угор.) - а nemzeti problémák, érdekek, értékek rendszerének elméleti megfogalmazása.

Nationale Ideologie, die (нім.) ist eine theoretische Gestaltung der Ideenwelt auf nationale Probleme, Interessen, Werte.

Ideologia națională (рум.) – proiectarea teoretică a sistemului de opinii privind problemele naționale, interesele, valorile.

Národná idelógia (слов.) — teoretické vybavenie systému názorov na národné problémy, záujmy, názvy.

Національна ідея (укр.) - особливості національної свідомості, що відображають загальні й специфічні культурно-національні риси (мову, культуру, народні традиції, ціннісні орієнтації тощо) та проявляються в усвідомленні місії всієї нації, її призначенні, розумінні національного ідеалу. Це – форма ментального осягання нацією своїх характерних особливостей: темпераменту, звичок, традицій, а також ставлення до інших народів та націй.

Национальная идея (рос.) – особенности национального сознания, которые отражают общие и специфические культурно-национальные черты (язык, культуру, народные традиции, ценностные ориентации и т.п.) и проявляются в осознании миссии всей нации, её предназначении, понимании национального идеала. Это – форма ментального постижения нацией своих характерных особенностей: темперамента, привычек, традиций, а также отношения к другим народам и нациям.

Országos eszme (угор.) - a nemzeti tudat jellemzői, amelyek tükrözik a közös és specifikus kulturális és nemzeti vonásokat (nyelv, kultúra, népi hagyományok, értékorientáltságok stb.), És az egész nemzet küldetésének megvalósítása, célja,. Ez egyfajta szellemi megértés a nemzet saját jellegzetességei: temperamentum, szokások, hagyományok, valamint attitűdök más néppel és nemzetekkel szemben.

Nationale Idee, die (нім.) sind Besonderheiten des nationalen Bewusstseins, die allgemeine und spezifische, kulturelle und nationale Merkmale (Sprache, Kultur, Volkstraditionen, Wertorientierungen usw.) widerspiegeln und sich in der Verwirklichung der Mission der ganzen Nation, Ihrer Vorbestimmung, des Verständnisses des nationalen Ideals ausdrücken. Dies ist eine Form der mentalen Erkenntnis durch die Nation Ihrer charakteristischen Merkmale: Temperament, Gewohnheiten, Traditionen und Verhalten zu anderen Völkern und Nationen.

Ideea națională (рум.) – o caracteristică a conștiinței naționale care reflectă trăsăturile generale și specifice culturale și naționale (limbă, cultură,

tradiții populare, orientări de valoare etc.) și manifestată în conștientizarea misiunii întregii națiuni, scopul ei, înțelegerea idealului național, este o formă de înțelegere mentală a națiunii caracteristicilor caracteristice ale temperamentului obiceiurile, înclinațiile, tradițiile și obiceiurile, adică cultura și istoria, precum și atitudinea față de alte popoare, popoare și națiuni. Se compune din două componente principale: trecutul istoric ca bază pentru viabilitatea națiunii (comunitatea istorică a oamenilor pe baza culturii comune, a limbii, aparținând unui teritoriu, relațiile socio-economice) și o componentă "variabilă" care promovează auto-dezvoltarea și auto-îmbunătățirea națiunii în civilizația omenirii.

Národná myšlienka (слов.) — prvky národného vedomia, ktoré odrážajú spoločné a špecifické kultúrne a národné črty (jazyk, kultúra, ľudové tradície, hodnotové orientácie atď.) a prejavujú sa vo vedomí poslania celého národa, jeho účelu, pochopenia národného ideálu. Ide o formu mentálneho chápania národných charakteristík: temperament, návyky, tradície, ako aj postoje voči ľuďom a národom.

Національне виховання (укр.) — виховання на культурно-історичному досвіді рідного народу, його традиціях і звичаях.

Национальное воспитание (рос.) — воспитание на культурно-историческом опыте родного народа, его традициях и обычаях.

Nemzeti oktatás (угор.) - az őshonosok kulturális és történelmi tapasztalatainak oktatása, hagyományai és szokásai.

Nationale Erziehung, die (нім.) ist die Erziehung auf der Grundlage der kulturellen und historischen Erfahrungen des einheimischen Volkes, seiner Traditionen und Bräuche.

Educație națională (рум.) — educația privind experiența culturală și istorică a poporului nativ, tradițiile și obiceiurile sale

Národná výchova (слов.) — výchova o kultúrnych a historických skúsenostiach domorodého obyvateľstva, jeho tradíciách a zvykoch.

Національна психологія (укр.) — сукупність почуттів, настроїв, потреб, які реалізуються переважно внутрі етнічної спільноти.

Национальная психология (рос.) — совокупность чувств, настрое-

ний, потребностей, которые реализуются внутри этнической общности.

Nemzeti pszichológia (угор.) - az érzelmek, hangulatok és igények egy csoportja, amely egy etnikai közösségen belül valósul meg.

Nationale Psychologie, die (нім.) ist eine Reihe von Gefühlen, Stimmungen, Bedürfnissen, die innerhalb einer ethnischen Gemeinschaft realisiert werden.

Psihologia națională (рум.) – un set de sentimente, nevoi care sunt implementate în principal în cadrul comunității etnice.

Národná psychológia (слов.) — súbor pocitov, nálad, potrieb, ktoré sa realizujú v rámci etnickej kumunity.

Національна свідомість (укр.) – сукупність соціальних, економічних, політичних, моральних, етичних, філософських, релігійних поглядів, норм поведінки, звичаїв і традицій, ціннісних орієнтацій та ідеалів, які відображають особливості життєдіяльності націй і народностей. Включає в себе цінності як внутрішніх національних, так і міжнаціональних відносин.

Национальное сознание (рос.) – совокупность социальных, экономических, политических, нравственных, этических, философских, религиозных взглядов, норм поведения, обычаев, традиций, ценностных ориентаций и идеалов, которые отражают особенности жизнедеятельности наций и народностей. Включает ценности внутренних национальных отношений, а также межнациональных отношений.

Nemzeti öntudat (угор.) - a nemzetek és nemzetiségek létfontosságú elemeit tükröző társadalmi, gazdasági, politikai, erkölcsi, etikai, filozófiai, vallási nézetek, viselkedési normák, szokások, hagyományok, értékorientációk és eszmék együttese. Tartalmazza a hazai nemzeti kapcsolatok, valamint az etnikumok közötti kapcsolatok értékeit.

Nationalbewusstsein, das (нім.) ist eine Reihe von sozialen, wirtschaftlichen, politischen, moralischen, ethischen, philosophischen, religiösen Ansichten, Verhaltensnormen, Bräuchen, Traditionen, Wertorientierungen und Idealen, die die Besonderheiten der Lebensaktivitäten der Nationen und Völker widerspiegeln. Es enthält die Werte der inneren nationalen sowie der internationalen Beziehungen.

Conștiința națională (рум.) – un set de opinii sociale, economice,

politice, morale, etice, filosofice, religioase, norme de comportament, obiceiuri și tradiții, valorile orientărilor și idealurilor care reflectă particularitățile vieții națiunilor și naționalităților. Include valori atât ale relațiilor intranționale, cât și ale relațiilor interetnice.

Národná uvedomelosť (слов.) — súbor sociálnych, ekonomických, politických, morálnych, etických, filozofických, náboženských názorov, noriem, správania, zvykov, tradícií, hodnotových orientácií a ideálov, ktoré odrážajú charakteristiku života národov a etnických skupín. Zahŕňa hodnoty vnútorných národných vzťahov, ako aj medzietnické vzťahy.

Національний стереотип (укр.) — сукупність стійких поглядів представників одних національностей чи народів щодо ментальних особливостей інших.

Национальный стереотип (рос.) — совокупность устойчивых взглядов представителей одних национальностей или народов относительно ментальных особенностей других.

Nemzeti sztereotíp (угор.) - bizonyos nemzetiségek vagy népek képviselőinek tartós nézetei mások mentális jellemzőihez viszonyítva.

Nationaler Stereotyp, der (нім.) ist eine Reihe von etablierten Ansichten von Vertretern einiger Nationalitäten oder Völker bezüglich der mentalen Eigenschaften anderer.

Stereotip național (рум.) — un set de opinii persistente ale reprezentanților anumitor naționalități sau popoare în ceea ce privește caracteristicile mentale ale altora.

Národný stereotyp (слов.) — súbor stabilných názorov zástupcov niektorých národností alebo národov týkajúcich sa duševných charakteristík iných.

Нація (укр.) — історичний тип етносу, який представляє соціально-економічну цілісність, проживає на одній території, має спільну мову.

Нация (рос.) — исторический тип этноса, который представляет социально-экономическую целостность, проживает на одной территории, имеет общий язык.

Nemzet (угор.) - az etnizmus történelmi típusa, amely a társadalmi-

gazdasági integritást, ugyanazon a területen él, közös nyelv.

Nation, die (нім.) ist eine historische Art von Ethnie, die eine sozioökonomische Integrität darstellt, in einem Gebiet lebt und dieselbe Sprache spricht.

Națiunea (рум.) – tipul istoric al grupului etnic, care reprezintă integritatea socio-economică, trăiește pe același teritoriu, are un limbaj comun.

Národ (слов.) — historický typ etnického pôvodu, ktorý predstavuje sociálno-ekonomickú celosťnosť, žije na tom istom území, má spoločný.

Науковий світогляд (укр.) – цілісна система наукових, філософських, політичних, моральних, правових, естетичних понять, поглядів, переконань і почуттів, які визначають ставлення людини до навколишньої дійсності і самої себе.

Научное мировоззрение (рос.) – целостная система научных, философских, политических, нравственных, правовых, эстетических понятий, взглядов, убеждений, чувств, которые определяют отношение человека к окружающей действительности и самому себе.

Tudományos világgép (угр.) - szerves rendszere a tudományos, filozófiai, politikai, erkölcsi, jogi, esztétikai fogalmak, nézetek, hiedelmek, érzések, amelyek meghatározzák a személy hozzáállását a környező valósághoz és önmagához.

Wissenschaftliches Weltbild, die (нім.) ist ein ganzheitliches System von wissenschaftlichen, philosophischen, politischen, moralischen, rechtlichen, ästhetischen Konzepten, Ansichten, Überzeugungen, Gefühlen, die die Einstellung des Menschen zur umgebenden Wirklichkeit und sich selbst bestimmen.

Opinia științifică despre lume (рум.) – sistem integral de concepte estetice, juridice, morale, politice și concept estetic ale punctelor care determină atitudinea omului față de mediu și realitate și de sine.

Vedecký svetonázor (слов.) — holistická systém vedeckých, filozofických, politických, morálnych, právnych, estetických pojmov, postojov, názorov, pocitov, ktoré určujú postoj človeka k okolitej realite a k sebe.

Невербальне спілкування (укр.) – процес передавання інформації з використанням різних немовних знакових систем (міміки, жестів).

Невербальное общение (рос.) – процесс передачи информации с использованием различных неязыковых знаковых систем (мимики, жестов).

Nemverbális kommunikáció (угор.) - az információ átadásának folyamata különböző nem nyelvi jelzőrendszerekkel (arckifejezések, gesztusok).

Nonverbale Kommunikation, die (нім.) ist der Prozess der Übertragung von Informationen mit verschiedenen nichtsprachlichen Zeichensystemen (Mimik, Gestik).

Comunicarea non-verbală (рум.) – o negare totală a necesității și importanței instituțiilor sociale și a tuturor structurilor, normelor, valorilor, principiilor sociale.

Neverbálna konunikácia (слов.) — proces prenosu informacíí pomocou rôznych jazykových znakov (výrazy tváre, gestá).

Нігілізм (укр.) – повне заперечення необхідності і важливості соціальних інститутів і всіх соціальних структур, норм, цінностей, принципів.

Нигилизм (рос.) – полное отрицание необходимости и важности социальных институтов и всех социальных структур, норм, ценностей, принципов.

Nihilizmus (угор.) - teljes mértékben tagadja a társadalmi intézmények szükségességét és fontosságát, és minden társadalmi struktúrát, normát, értéket, elvet.

Nihilismus, der (нім.) ist eine vollständige Verneigung der Notwendigkeit und Relevanz von gesellschaftlichen Institutionen und allen sozialen Strukturen, Normen, Werte, Prinzipien.

Nihilism (рум.) – o negare totală a necesității și importanței instituțiilor sociale și a tuturor structurilor, normelor, valorilor, principiilor sociale.

Nihilizmus (слов.) — úplné vyvrátenie potreby a dôležitosti sociálnych inštitúcií a všetkých spoločenských štruktúr, hodnôt a princípov.

О

Обдарованість (укр.) – високий рівень розвитку загальних і спеціальних здібностей, що сприяє творчим досягненням.

Одарённость (рос.) – высокий уровень развития общих и специальных способностей, который способствует творческим достижениям.

Adottságok (угор.) - az általános és speciális képességek magas szintű fejlődése, ami hozzájárul a kreatív eredményekhez.

(Hoch-)Begabung, die (нім.) ist ein hohes Niveau der Entwicklung von allgemeinen und bereichsspezifischen Fähigkeiten, die eine schöpferische Leistungen fördert.

Geniu (рум.) – nivel ridicat de dezvoltare a abilităților generale și speciale, care contribuie la realizările creative.

Nadanie (слов.) — vysoká úroveň rozvoja všeobecných a špeciálnych schopností, ktoré prispievajú k tvorivým úspechom.

Обскурація (укр.) – старіння етносу, яке настає зазвичай після 1000 років його існування.

Обскурация (рос.) – старение этноса, которое происходит обычно после 1000 лет его существования.

Elhomályosulás (угор.) - az etnikum elöregedése, amely általában 1000 év létezése után következik be.

Obskuration, die (нім.) ist das Altern eines Volkes, das normalerweise nach 1000 Jahren seiner Existenz auftritt.

Întunecare (рум.) – îmbătrânirea unui grup etnic, care apare de obicei după 1000 de ani de existență.

Obskurácia (слов.) — etnozné starnutie, ktoré sa zvyčajne vyskytuje po 1000 rokoch jeho existencie.

Оптимум населення (укр.) – найбільш раціональний тип відтворення населення в його широкому розумінні.

Оптимум населения (рос.) – наиболее рациональный тип воспроизведения населения в его широком понимании.

Optimális népesség (угор.) - a lakosság reprodukciójának legracionálisabb típusa a legszélesebb értelemben.

Demographisches Optimum, das (нім.) ist die rationellste Art der Reproduktion der Bevölkerung im weiteren Sinne.

Populația optimă (рум.) – cel mai rațional tip de reproducere a populației în sensul său cel mai larg.

Optimálna populácia (слов.) — najracionálnejší typ reprodukcie populácie v jej širšom zmysle.

Освіта (укр.) – процес і результат засвоєння учнями систематизованих знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, моральних переконань.

Образование (рос.) – процесс и результат усвоения учащимися систематизированных знаний, умений и навыков, формирование научного мировоззрения, нравственных убеждений.

Oktatás (угор.) - a rendszeresített tudás, készségek és készségek tanulóinak tanulási folyamata és eredménye, tudományos kilátások kialakítása, erkölcsi hiedelmek.

(Aus-)Bildung, die (нім.) ist der Prozess und das Ergebnis der Aneignung von Schülern systematisierter Kenntnisse, Fähigkeiten und Fertigkeiten, Bildung des wissenschaftlichen Weltbildes, moralischer Überzeugungen.

Educație (рум.) – procesul și rezultatul asimilării de către elevi a cunoștințelor, abilităților și abilităților sistematizate, formarea unei viziuni științifice, convingerile morale.

Vzdelanie (слов.) — proces a výsledok študentov ovládajúci systematizované vedomosti a zručnosti, formovanie vedeckého pohľadu na svet, mrálne presvedčenie.

Особистість (укр.) – індивід, який живе в суспільстві і поєднує в собі риси загальнолюдського, суспільно-значущого та індивідуально-неповторного.

Личность (рос.) – индивид, который живёт в обществе и сочетает в себе свойства общечеловеческого, общественно значимого и индивидуально-неповторимого.

Személyiség (угор.) - egy olyan személy, aki a társadalomban él, és egyesíti az egyetemes, társadalmilag jelentős és egyénileg egyedülálló

tulajdonságait.

Persönlichkeit, die (нім.) ist ein Individuum, das in der Gesellschaft lebt und die menschheitlichen, gesellschaftlich wichtigen und individuell einzigartigen Eigenschaften kombiniert.

Personalitate (рум.) – o persoană care trăiește într-o societate și combină caracteristicile universale, semnificative din punct de vedere social și unic .

Osobnost' (слов.) — jednotlivec, ktorý žije v spokočnosti a spája vlastnosti ľudského, spoločenský významného a individuálne jedinečného.

II

Патерналізм (укр.) – система моральних норм, яка передбачає опікунство, турботу і відповідні очікування людей.

Патернализм (рос.) – система нравственных норм, которая предусматривает опеку, заботу и соответствующие ожидания людей.

Paternalizmus (угор.) - az erkölcsi normák rendszere, amely gondoskodik a felügyeletről, gondoskodásról és az emberek megfelelő elvárásairól.

Paternalismus, der (нім.) ist ein System moralischer Normen, das das Sorgerecht, die Fürsorge und entsprechende Erwartungen der Menschen vorsieht.

Paternalism (рум.) – un sistem de norme morale care prevede tutela și așteptările corespunzătoare ale oamenilor

Paternalizmus (слов.) — systém morálnych noriem, ktorý zabezpečuje starostlivosť a priemerané očakávania ľudí.

Патріотизм (укр.) – любов до Батьківщини, відданість своєму народу.

Патриотизм (рос.) – любовь к Родине, преданность своему народу.

Patriotizmus (угор.) - az anyaország iránti szeretet, nép iránti elkötelezettség.

Patriotismus, der (нім.) ist Liebe zur Heimat, Hingabe an sein Volk.

Patriotismul (рум.) – dragostea pentru patrie, devotamentul față de poporul său.

Vlastenectvo (слов.) — láska k vlasti, oddanost' svojmu ľudu.

Педагогіка (укр.) – сукупність теоретичних і прикладних наук, що вивчають процеси виховання, навчання і розвитку особистості.

Педагогика (рос.) – совокупность теоретических и прикладных наук, которые изучают процессы обучения, воспитания и развития личности.

Pedagógia (угор.) - olyan elméleti és alkalmazott tudományok halmaza, amelyek tanulmányozzák az oktatás, a nevelés és a személyiségfejlesztés folyamatait.

Pädagogik, die (нім.) ist eine Reihe von theoretischen und angewandten Wissenschaften, die sich mit den Prozessen der Bildung, der Erziehung und der Entwicklung der Persönlichkeit auseinandersetzen.

Pedagogie (рум.) – un set de științe teoretice și aplicate care studiază procesele de educație, formare și dezvoltare personală.

Pedagogika (слов.) — súbor teoretických a aplikovaných vied, ktoré študujú procesy vzdelávania, výchovy a osobného rozvoja.

Педагогічна діяльність (укр.) - цілеспрямований виховний та навчальний вплив педагога на учнів з метою вирішення освітніх завдань і розвитку особистості.

Педагогическая деятельность (рос.) – целенаправленное воспитывающее и обучающее влияние педагога на учащихся с целью решения образовательных задач и развития личности.

Pedagógiai tevékenység (угор.) - a pedagógus céltudatos oktatása és tanítása a hallgatók számára az oktatási problémák és az egyén fejlődésének eldöntése céljából.

Pädagogische Tätigkeit, die (нім.) ist der gezielte Einfluss der Erziehung- und Bildungsmaßnahmen des Lehrers auf die Schüler mit dem Ziel die Bildungsziele und Persönlichkeitsentwicklung zu erreichen.

Activitatea pedagogică (рум.) – este efectul educațional și didactic intenționat al profesorului asupra studenților, în scopul dezvoltării personale, intelectuale și de activitate, precum și a bazei proprii dezvoltării și auto-perfecționării.

Pedagogická činnosť (слов.) — účelný vzdelávací a pedagogický vplyv učiteľa a študentov s cieľom riešiť vzdelávacie úlohy a osobný rozvoj.

Педагогічна технологія (укр.) – сукупність психолого-педагогічних настанов, які визначають спеціальний підхід, поєднання форм, методів, засобів у навчально-виховному процесі.

Педагогическая технология (рос.) – совокупность психолого-педагогических положений, которые определяют специальный подход, сочетание форм, методов, средств в учебно-воспитательном процессе.

Pedagógiai technológia (угор.) - olyan pszichológiai és pedagógiai rendelkezések, amelyek meghatározzák a speciális megközelítést, formák, módszerek, eszközök kombinációját a tanítási és oktatási folyamatban.

Pädagogische Technologie, die (нім.) ist eine Reihe von psychologischen und pädagogischen Bestimmungen, die einen speziellen Ansatz, eine Kombination von Formen, Methoden, Mitteln im Bildungs- und Erziehungssystem definieren.

Tehnologia pedagogică (рум.) – un set de ghiduri psihologice și pedagogice care definesc o abordare specială, o combinație de forme, metode, mijloace în procesul educațional.

Pedagogická technológia (слов.) — súbor psychologických a pedagogických ustanovení, ktoré definujú špeciálny prístup, kombináciu foriem, metód, nástrojov vo vzdelávacom procese.

Педагогічне спостереження (укр.) – спеціально організоване, ціле-спрямоване, систематичне та планомірне сприйняття досліджуваного в природних умовах.

Педагогическое наблюдение (рос.) – специально организованное, целенаправленное, систематическое и планомерное восприятие исследуемого в естественных условиях.

Pedagógiai megfigyelés (угор.) - speciálisan szervezett, célzott, szisztematikus és szisztematikus érzékelés a témában természetes körülmények között.

Pädagogische Beobachtung, die (нім.) ist speziell organisierte, zielgerichtete, systematische und planmäßige Wahrnehmung des Themas unter na-

türlichen Bedingungen.

Observație pedagogică (рум.) – percepție special concepută, intenționată, sistematică și sistematică asupra subiectului studiat în mediul natural.

Pedagogické pozorovanie (слов.) — špeciálne organizované, účelené, systematické a plánovité vnímanie subjektu za prirodzených podmienok.

Педагогічний експеримент (укр.) – комплексний дослідницький метод, суть якого полягає в дослідженні педагогічних явищ у спеціально створених умовах.

Педагогический эксперимент (рос.) – комплексный исследовательский метод, сущность которого в исследовании педагогических явлений в специально созданных условиях.

Pedagógiai kísérlet (угор.) - átfogó kutatási módszer, amelynek lényege a pedagógiai jelenségek tanulmányozása speciálisan létrehozott körülmények között.

Pädagogisches Experiment, das (нім.) ist eine umfassende Forschungsmethode, deren Kern in der Untersuchung pädagogischer Phänomene unter speziell geschaffenen Bedingungen liegt.

Experiment pedagogic (рум.) – o metodă cuprinzătoare de cercetare, esența căreia este studierea fenomenelor pedagogice în condiții special create.

Pedagogický experiment (слов.) — komplexná výskumná metóda, ktorej podstatou je štúdium pedagogických javov v špeciálne vytvorených podmienkach.

Персоніфікація (укр.) – перенесення власного «Я», своїх особистісних якостей на іншу людину в процесі порівняння себе з нею.

Персонификация (рос.) – перенесение собственного «Я», своих личностных качеств на другого человека в процессе сравнения себя с ним.

Megszemélyesítés (угор.) - saját "én" átruházása, személyes tulajdonságai egy másik személynek a vele való összehasonlítás folyamatában.

Personifikation, die (нім.) ist die Übertragung der persönlichen Qualitä-

ten auf eine andere Person, während man sich selbst mit ihm vergleicht.

Ersonalizare (рум.) – transferul propriului dvs. "Eu", calitățile personale ale unei alte persoane în procesul de comparare cu ea.

Personifikácia (слов.) — preniesenie svojho vlastného "ja", svojích osobných vlastností inej osobe v procese porovnávania s ním.

Повага (укр.) – морально-етичний принцип, який вимагає ставлення до іншої людини, представників іншого етносу як до особистості, визнання їх права на власну гідність.

Уважение (рос.) – морально-этический принцип, который предполагает отношение к другому человеку, представителю другого этноса как к личности, признание их права на чувство собственного достоинства.

Tisztelet (угор.) - egy erkölcsi és etikai elv, amely magában foglal egy másik személlyel kapcsolatos attitűdöt, egy másik etnikai mint egy személy képviselőjét, az önbecsüléshez való jogának elismerését.

Respekt, der (нім.) ist ein moralisch-ethisches Prinzip, das die Einstellung gegenüber einer anderen Person, einem Repräsentanten einer anderen Ethnie, die Anerkennung ihres Rechts auf Eigenwertgefühl beinhaltet.

Respect (рум.) – un principiu moral și etic care impune atitudinea unei alte persoane, a reprezentanților unui alt grup etnic ca individ, recunoașterea dreptului lor la demnitate.

Rešpekt (слов.) — marálny a etický princíp, ktorý zahŕňa postoj k inej osobe, zástupce inej etnickej skupiny ako k človeku, uznanie ich práva na sebaúcte.

Поведінка (укр.) – сукупність вчинків людини чи групи людей.

Поведение (рос.) – совокупность поступков человека или группы людей.

Viselkedés (угор.) - egy személy vagy egy embercsoport cselekvései.

Verhalten, das (нім.) ist eine Reihe von Handlungen eines Menschen oder einer Gruppe von Menschen.

Comportament (рум.) – un set de acțiuni ale unei persoane sau unui grup de persoane.

Správanie (слов.) — súbor činností osoby alebo skupiny ľudí.

Позакласна робота (укр.) – різноманітна освітня і виховна діяльність, спрямована на задоволення інтересів і запитів учнів, організована в позаурочний час.

Внеклассная работа (рос.) – разнообразная образовательная и воспитательная деятельность, направленная на удовлетворение интересов и запросов учащихся, организованная во внеурочное время.

Tanórán kívüli tevékenységek (угор.) - a diákok érdekeinek és igényeinek kielégítését célzó oktatási és oktatási tevékenységek, amelyek az óra után szerveződnek.

Außerunterrichtliche Arbeit, die (нім.) ist eine Vielzahl von Bildungs- und Erziehungsaktivitäten, die darauf abzielen, die Interessen und Anfragen der Lerner zu erfüllen, wird außerhalb der Schulzeit stattgefunden.

Munca extra-curriculară (рум.) – diferite activități educaționale orientate spre satisfacerea intereselor și solicitărilor elevilor, organizate în timp extra-curricular.

Mimoškolské aktivity (слов.) — rôznorodé vzdelávacie a výchovné aktivity zamerané na uspokojovanie záujmov a potrieb študentov po škole.

Позашкільні навчально-виховні заклади (укр.) – заклади освіти, які дають молоді можливість здобути додаткові знання, уміння і навички за інтересами, сприяють організації змістовного дозвілля.

Внешкольные учебно-воспитательные заведения (рос.) – образовательные заведения, которые дают молодёжи возможность получить дополнительные знания, умения, навыки по интересам, способствуют организации содержательного досуга.

Az iskolán kívüli oktatási intézmények (угор.) - olyan oktatási intézmények, amelyek a fiatalok számára lehetőséget biztosítanak további ismeretek, készségek, érdekképviseltek megszerzésére, hozzájárulnak az értelmes szabadidős tevékenység megszervezéséhez.

Außerschulische Erziehungsanstalten, die (нім.) sind Bildungseinrichtungen, die jungen Menschen die Möglichkeit geben, zusätzliche Kenntnisse, Fähigkeiten und Fertigkeiten nach Interessen zu erwerben, tragen zur Organi-

sation einer sinnvollen Freizeitgestaltung bei.

Instituții de învățământ în afara școlii (рум.) – Instituțiile educaționale, care oferă tinerilor posibilitatea de a dobândi cunoștințe, și abilități suplimentare în interesul lor, promovează organizarea de petreceri semnificative.

Mimoškolské vzdelávacie a výchovné inštitúcie (слов.) — vzdelávacie inštitúcie, ktoré dávajú mladým ľuďom možnosť získať ďalšie vedomosti, zručnosti, schopnosti podľa svojich záujmov, prispievajú k organizovaniu zmysluplných aktivít vo voľnom čase.

Покарання (укр.) – виховний метод, який полягає у несхваленні, осуді негативних дій і вчинків з метою їх припинення або недопущення в майбутньому.

Наказание (рос.) – воспитательный метод, сущность которого в порицании, осуждении негативных действий и поступков с целью их прекращения или предотвращения в будущем.

Büntetés (угор.) - olyan oktatási módszer, amelynek lényege hibás, negatív cselekvések és cselekmények elítélése a jövőben történő megszüntetés vagy megelőzés céljából.

Bestrafung, die (нім.) ist eine pädagogische Methode. Ihr Wesen besteht in der Missbilligung, der Verurteilung von negativen Handlungen zum Zweck ihrer Beendigung oder Verhinderung in der Zukunft.

Pedeapsa (рум.) – metodă educațională, care constă în dezaprobare, condamnarea acțiunilor negative pentru a le opri sau a le evita în viitor.

Trest (слов.) — výchovná metoda, ktorej podstatou je napomínanie, odsúdenie negatívnych aktivít a činností s cieľom ukončenia alebo odvrátenia v budúcnosti.

Покоління (укр.) – сукупність людей, які народилися в один період і перебувають у приблизно однаковому віці.

Поколение (рос.) – совокупность людей, которые родились в один период и находятся приблизительно в одинаковом возрасте.

Generation (угор.) - olyan emberek gyűjteménye, akik ugyanabban az időszakban születtek és közel azonos korúak.

Generation, die (нім.) ist eine große Gruppe von Menschen, die im gleichen Zeitraum geboren wurden und ungefähr im gleichen Alter sind.

Generație (рум.) – un grup de oameni care s-au născut într-o perioadă și au aproximativ aceeași vârstă.

Generácia (слов.) — súbor ľudí, ktorí sa narodili v rovnakom období a sú približne rovnakého veku.

Поліетнічний регіон (укр.) - регіон, в якому проживають представники різних національностей.

Полиэтнический регион (рос.) – регион, в котором проживают представители разных национальностей.

Polietnikus régió (угор.) - a régió különböző nemzetiségű képviselőikkel lakik.

Multiethnische Region, die (нім.) ist eine Region, die von Vertretern verschiedener Nationalitäten bewohnt wird.

Regiunea politehnică (рум.) – o regiune în care trăiesc reprezentanți ai diferitelor naționalități.

Multietnický región (слов.) — región, v ktorom žijú zástupcovia rôznych národností.

Полікультуралізм (укр.) – розглядається як демократична політика вирішення проблем культурного і соціального різноманіття у суспільстві, яка включає освітній, лінгвістичний, економічний і соціальний компоненти і має специфічні механізми втілення.

Поликультурализм (рос.) – рассматривается как демократическая политика решения проблем культурного и социального разнообразия в обществе, включает образовательный, лингвистический, экономический и социальный компоненты и имеет специфические механизмы внедрения.

Polikulturalizmus (угор.) - a társadalom kulturális és társadalmi sokféleségének problémáinak megoldására irányuló demokratikus politika, oktatási, nyelvi, gazdasági és társadalmi elemeket foglal magában, és konkrét végrehajtási mechanizmusokkal rendelkezik.

Multikulturalismus, der (нім.) wird als eine demokratische Politik zur Lösung der Probleme der kulturellen und sozialen Vielfalt in der Gesellschaft

betrachtet. Sie umfasst pädagogische, sprachliche, wirtschaftliche und soziale Komponenten und hat spezifische Umsetzungsmechanismen.

Polikulturalizm (рум.) – este considerată o politică democratică pentru abordarea problemelor diversității culturale și sociale într-o societate care include componente educaționale, lingvistice, economice și sociale și are mecanisme specifice de implementare.

Multikultúralizmus (слов.) — považuje sa za demokratickú politiku riešenia problémov kultúrnej a sociálnej rozmanitosti v spoločnosti, zahŕňa vzdelávacie, jazykové, ekonomické a sociálne zložky a má špecifické mechnizmy na implementáciu.

Полікультуралізм демографічний (укр.) – визнає неминучість і правомірність існування й розвитку у суспільстві різних етнічних груп.

Поликультурализм демографический (рос.) – признаёт неминучесть и правомерность существования и развития в обществе разных этнических групп.

Polikulturalizmus demográfiai (угор.) - elismeri a különböző etnikai csoportok létezésének és fejlődésének elkerülhetetlenségét és legitimitását.

Demographischer Multikulturalismus, der (нім.) erkennt die Unvermeidbarkeit und Gesetzlichkeit der Existenz und Entwicklung verschiedenen ethnischen Gruppen in der Gesellschaft.

Policulturalismul demografic (рум.) – recunoaște inevitabilitatea și legitimitatea existenței și dezvoltării diferitelor grupuri etnice în societate

Demografický multikultúralizmus (слов.) — uznáva nevyhnutnosť a legitímnosť existencie a rozvoja rôznych etnických skupín v spoločnosti.

Полікультурна освіта (укр.) – важлива частина сучасної освіти, що сприяє засвоєнню особистістю знань про інші культури, з'ясуванню загального й особливого в традиціях, способі життя, культурних цінностях народів, вихованню молоді в дусі поваги до інших культурних систем.

Поликультурное образование (рос.) – важная часть современного образования, способствует усвоению личностью знаний о других культурах, определению общего и особенного в традициях, способе жизни, культурных ценностях народов, воспитанию молодёжи в духе уважения

к другим культурным системам.

Multikulturális oktatás (yrop.) - a modern oktatás fontos része, előmozdítja a különböző kultúrákra vonatkozó ismeretek egyén általi elsajátítását, a közös és különleges hagyományok meghatározását, az életmódot, a népek kulturális értékeit, a fiatalok nevelését más kulturális rendszerek iránti tisztelet szellemében.

Multikulturelle Bildung, die (нім.) ist ein wichtiger Teil der modernen Bildung, fördert den Erwerb von den Kenntnissen über andere Kulturen, die Feststellung des Gemeinsamen und Besonderen in den Traditionen, die Lebensweise, die kulturellen Werte der Völker, die Erziehung der Jugend im Sinn des Respekts zu anderen kulturellen Systeme.

Educație educațională (рум.) – o parte importantă a educației moderne, care ajută la asimilarea personalității cunoștințelor despre alte culturi, pentru a afla general și special în tradițiile, modul de viață, valorile culturale ale popoarelor, educarea tinerilor în spiritul respectului față de alte sisteme culturale

Multikultúrne vzdelávanie (слов.) — dôležitá súčasť moderného vzdelávania prispieva k osvojeniu jednotlivcom znalostí o ostatných kultúrach, definícií všeobecných a osobitných tradícií, spôsobom života, kultúrnymi hodnotami národov, vzdelávaním mladých ľudí v duchu úcty k iným kultúrnym systémom.

Полікультурне середовище (укр.) – середовище, де проживають, працюють, навчаються і взаємодіють між собою представники багатьох національностей.

Поликультурная среда (рос.) – среда, где проживают, работают, обучаются и взаимодействуют представители многих национальностей.

Multikulturális környezet (yrop.) - a környezet, ahol a nemzetiségek képviselői élnek, dolgoznak, tanulnak és kölcsönhatnak egymással.

Multikulturelles Umfeld, das (нім.) ist ein Umfeld, in dem Vertreter vieler Nationalitäten leben, arbeiten, lernen und interagieren.

Mediul policultural (рум.) – un mediu în care reprezentanții multor naționalități trăiesc, lucrează, studiază și interacționează unul cu celălalt.

Multikultúrne prostredie (слов.) — prostredie, v ktorom žijú, pracujú, študujú a interagujú mnohé národnosti.

Полікультурне середовище навчального закладу (укр.) - зазвичай передбачає наявність трьох компонентів: просторово-семантичний (архітектура навчального закладу, дизайн інтер'єру, символи та інша інформація); змістово-методичний (концепція навчання і виховання студентів, навчальні програми і плани); комунікативно-організаційний (національні особливості студентів і викладачів, їх цінності, установки, стиль спілкування тощо). Сприяє полікультурному вихованню молоді.

Поликультурная среда учебного заведения (рос.) – предполагает наличие трёх компонентов: пространственно-семантический (архитектура, дизайн интерьера, символы); содержательно-методический (концепция обучения и воспитания студентов, учебные программы и планы); коммуникативно-организационный (национальные особенности студентов и преподавателей, их ценности, установки, стиль общения). Способствует поликультурному воспитанию.

Oktatási intézmény multikulturális környezet (yrop.) - három komponens jelenlétét feltételezi: térbeli-szemantikai (építészet, belsőépítészet, szimbólumok); lényeges-módszeres (a diákok tanításának és nevelésének fogalma, tantervek és tervek); kommunikációs és szervezeti (a hallgatók és tanárok nemzeti jellemzői, értékeik, attitűdök, kommunikációs stílus). Támogatja a multikulturális oktatást.

Multikulturelles Umfeld der Bildungseinrichtung (нім.) setzt das Vorhandensein von drei Komponenten voraus: räumlich-semantische (Architektur, Innenarchitektur, Symbole); informativ-methodische (Konzept der Bildung und Erziehung von Studenten, Lehrpläne und Unterrichtspläne); kommunikativ-organisatorische (nationale Eigentümlichkeit von Studenten und Lektoren, deren Werte, Einstellungen, Kommunikationsstil). Es fördert die multikulturelle Erziehung.

Mediul multicultural al unei instituții de învățământ (рум.) – implică de obicei prezența de trei componente: spațial-semantic (arhitectura instituției de învățământ, design interior, simboluri și alte informații); conținut-metodic (conceptul de formare și educare a studenților, curriculum și planuri, metode și forme de organizare a educației, organisme de autoguvernare a studenților, activitatea de cercetare a studenților); comunicativ-organizațional (caracteristicile naționale ale elevilor și profesorilor, valorile, setările, stilul de comunicare etc.). Promovează educația multiculturală a tineretului.

Multietnické prostredie školy (слов.) — naznačuje prítomnosť troch zložiek: priestorovo-sémantický (architektúra, dizajn interiéru, symboly); obsahovo-metodický (koncept vzdelávania a výchovy študentov, učebné plány a programy); komunikačno-organizačné (národné charakteristiky študentov a učiteľov, ich hodnoty, postoje, štýl komunikácie). Podporuje multikultúrne vzdelávanie.

Правове виховання (укр.) — організована робота, спрямована на за-
своєння особистістю правових знань, формування навичок правової по-
ведінки.

Правовое воспитание (рос.) — организованная работа, направленная
на усвоение личностью правовых знаний, формирование навыков пра-
вового поведения.

Jogi oktatás (угор.) - a jogi ismeretekkel foglalkozó személy által
irányított szervezett munka, a jogi magatartás készségének kialakítása.

Rechtserziehung, die (нім.) ist die organisierte Arbeit, die darauf abzielt
die Kenntnisse vom Rechtswissen zu erwerben und die Fertigkeiten des recht-
lichen Verhaltens zu entwickeln.

Právna výchova (слов.) — organizovaná práca zameraná na vnímanie
jednotlivcom právneho vedomia, formovanie zručností právneho správania.

Прийом виховання (укр.) — елемент методу виховання, необхідний
для застосування в конкретній ситуації.

Приём воспитания (рос.) — элемент метода воспитания, необходи-
мый для использования в конкретной ситуации.

Nevelés (угор.) - az oktatási módszer egyik eleme, amely egy adott
helyzetben való alkalmazáshoz szükséges.

Erziehungsansatz, der (нім.) ist ein Element in der Erziehung, das für
die Verwendung in einer bestimmten Situation erforderlich ist.

Adoptarea educației (рум.) — element al metodei de învățământ
necesare pentru aplicarea într-o anumită situație.

Spôsob výchovy (слов.) — prvok metódy výchovy požadovanej pre
použitie v konkrétnej situácii.

Принципи виховання (укр.) – керівні положення, що відображають загальні закономірності процесу виховання і визначають вимоги до змісту, організації та методів виховного процесу.

Принципы воспитания (рос.) – положения, которые отражают общие закономерности процесса воспитания и определяют требования к содержанию, организации и методам воспитательного процесса.

Nevelés alapelvei (угор.) - olyan rendelkezések, amelyek tükrözik a nevelési folyamat általános mintáit, és meghatározzák az oktatási folyamat tartalmának, szervezésének és módszereinek követelményeit.

Erziehungsgrundsatz, der (нім.) sind Bestimmungen, die die allgemeinen Gesetzmäßigkeiten des Erziehungsprozesses widerspiegeln und die Anforderungen an Inhalt, Organisation und Methoden des Erziehungsprozesses festlegen.

Principiile de educație (рум.) – linii directoare care reflectă tiparele generale ale procesului de educație și determină cerințele pentru conținutul, organizarea și metodele procesului educațional.

Princípy výchovy (слов.) — ustanovenia, ktoré odrážajú všeobecné zákony procesuvýchovy a určujúpožiadavky na obsah, úorganizáciu a metódy výchocného procesu.

Проблемне навчання (укр.) – один із типів розвивального навчання, суть якого полягає у формулювання проблемних завдань, проблемному викладі і поясненні навчального матеріалу.

Проблемное обучение (рос.) – один из типов развивающего обучения, сущность которого в формулировке проблемных задач, проблемном изложении и объяснении учебного материала.

Probléma képzés (угор.) - a fejlesztési tanulás egyik típusa, amelynek lényege problémás problémák kialakítása, problémás bemutatása és a tananyag magyarázata.

Problemlösungslernen, das (нім.) ist eine Art von entwicklungsförderndem Unterricht, dessen Wesen in der Formulierung von problemhafter Darlegung und Erklärung des Lernmaterials besteht.

Problema învățării (рум.) – unul dintre tipurile de formare de dezvoltare, esența căruia este formularea problemelor problematice, prezentarea problemei și explicarea cunoștințelor de către profesor.

Problémové učenie (слов.) — jeden y typov rozvojového vzdelávania, ktorého podstatou je formulácia problémov a vysvetlenie vzdelávacieho materiálu.

Програмоване навчання (укр.) – навчання з використанням програми управління процесом засвоєння знань, умінь, навичок і відповідного контролю знань.

Программированное обучение (рос.) – обучение с использованием программы управления процессом усвоения знаний, умений, навыков и соответствующего контроля знаний.

Programozott tanulás (угор.) - képzési program felhasználásával a tanulási folyamat, a készségek, a készségek és a megfelelő tudásellenőrzés irányítása.

Programmierter Unterricht, der (нім.) ist eine Ausbildung mit dem Programm zur Steuerung des Lernprozesses, der Fähigkeiten, Fertigkeiten und angemessener Wissenskontrolle.

Programare de formare (рум.) – învățarea utilizând un program de gestionare a procesului de învățare a cunoștințelor, a competențelor și a cunoștințelor și controlul adecvat al cunoștințelor.

Programované školenie (слов.) — vzdelávanie pomocou programu riadenia procesu vnímania vedomostí, zručností, schopností a vhodnej kontroly vedomostí.

Професійна орієнтація (укр.) – система організації та проведення навчально-виховної роботи, спрямованої на засвоєння учнями необхідних знань про соціально-економічні й психофізіологічні умови правильного вибору професії.

Профессиональная ориентация (рос.) – система организации и проведении учебно-воспитательной работы, направленной на усвоение учащимися необходимых знаний о социально-экономических и психофизиологических условиях правильного выбора профессии.

Szakmai orientáció (угор.) - az oktatási munka megszervezése és lebonyolítása, melynek célja a hallgatóknak a megfelelő szakismeret társadalmi-gazdasági és pszichofiziológiai állapotához szükséges ismeretek

megszerzése.

Berufsorientierung, die (нім.) ist das System der Organisation und Durchführung von Bildungs- und Erziehungsarbeit, mit dem Ziel den Schülern das notwendige Wissen über die sozioökonomischen und psychophysiologischen Bedingungen der richtigen Berufswahl zu vermitteln.

Orientare profesională (рум.) – un sistem de organizare și desfășurare a unei activități educaționale, care vizează asimilarea studenților cu cunoștințele necesare despre condițiile socio-economice și psiho-fiziologice ale alegerii corecte a profesiei.

Odborná orientácia (слов.) — systém organizácie a realizácie vzdelávacích aktivít zameraných na vnímanie potrebných vedomostí o sociálno-ekonomických a psycho-fyziologických podmienkach správnej voľby povolania.

Професійна освіта (укр.) – сукупність знань, практичних умінь і навичок, необхідних для виконання роботи в певній галузі трудової діяльності.

Профессиональное образование (рос.) – совокупность знаний, практических умений и навыков, необходимых для выполнения работы в определённой трудовой отрасли.

Szakképzés (угор.) - a konkrét munkaerő-iparban végzett munka elvégzéséhez szükséges ismeretek, gyakorlati készségek és készségek összessége.

Berufsbildung, die (нім.) ist die Gesamtheit des Wissens, der praktischen Fähigkeiten und Fertigkeiten, die für die Ausübung der Arbeit in einem bestimmten Tätigkeitsbereich erforderlich sind.

Educație profesională (рум.) – un set de cunoștințe, aptitudini practice și abilități necesare pentru a efectua o muncă într-un anumit domeniu de muncă.

Odborné vzdelávanie (слов.) — súbor poznatkov, praktické zručnosti potrebné na vykonávanie práce v konkrétnom odvetí práce.

Професійна придатність (укр.) – комплекс здібностей, фізичних, психічних і моральних якостей, які необхідні для успішної професійної

діяльності.

Профессиональная пригодность (рос.) – комплекс способностей, физических и моральных качеств, которые необходимы для успешной профессиональной деятельности.

Szakmai alkalmasság (угор.) - a sikeres szakmai tevékenységhez szükséges képességek, fizikai és erkölcsi tulajdonságok komplexuma.

Fachliche Eignung, die (нім.) ist ein Komplex von Fähigkeiten, körperlichen und moralischen Qualitäten, die für eine erfolgreiche berufliche Tätigkeit notwendig sind.

Capacitatea profesională (рум.) – un complex de abilități, calități fizice, mentale și morale care sunt necesare pentru o activitate profesională de succes.

Profesionálna vhodnota (слов.) — komplex schopností, fyzických a morálnych kvalít, ktoré sú potrebné pre úspešnú profesionálnu aktivitu.

Психологічна культура (укр.) – сукупність уявлень про психіку та способи її регуляції, які є в індивіда або групи.

Психологическая культура (рос.) – совокупность представлений о психике и способах её регуляции, которые есть в индивида или группы.

Pszichológiai kultúra (угор.) - egy sor elgondolás a pszicháról és annak szabályozási módjáról, amelyek az egyénben vagy a csoportban vannak.

Psychologische Kultur, die (нім.) ist eine Reihe von Vorstellungen über die Psyche und die Wege ihrer Regulierung, die im Einzelnen oder in der Gruppe vorhanden sind.

Cultură psihologică (рум.) – un set de reprezentări ale psihicului, modalități de reglementare a acestuia, care sunt în individ sau grup.

Psychologická kultúra (слов.) — súbor nápadov o psychike a spôsoboch jej regulácie, ktoré sú v jednotlivcovi alebo skupine.

Психологічна культура етносу (укр.) – характерні для даного етносу уявлення про психіку та психологічні властивості особистості.

Психологическая культура этноса (рос.) – характерные для данного этноса представления о психике и психических свойствах личности.

Etnikai pszichológiai kultúra (угор.) - amely az egyén pszichájának és

szellemi tulajdonságainak fogalmára jellemző egy adott ethosra jellemző.

Psychologische Kultur der Ethnie (нім.) sind Darstellungen über die Psyche und geistige Eigenschaften des Individuums, die für die bestimmte Ethnie charakteristisch sind.

Cultură psihologică a grupului etnic (рум.) – caracteristic pentru această etnos a psihicului.

Psychologická kultúra etnickej skupiny (слов.) — typické pre tieto etnické skupiny predstavy o psychike a duševných vlastnostiach človeka.

Психологічний дискомфорт (укр.) – відчуття людиною тривожності або самотності через неприйняття цінностей інших людей, неспроможності пристосування до нових умов.

Психологический дискомфорт (рос.) – ощущение человеком тревоги или одиночества из-за неприятия ценностей других людей, неспособности адаптироваться к новым условиям.

Pszichológiai kényelmetlenség (угор.) - a szorongás vagy magány érzése a mások értékeinek el nem fogadása miatt, az új körülményekhez való alkalmazkodás képtelensége miatt.

Psychische Beschwerden, die (нім.) sind ein Gefühl von Angst oder Einsamkeit wegen der Unannehmlichkeit der Werte anderer Menschen, der Unfähigkeit sich an neue Bedingungen anzupassen.

Disconfort psihologic (рум.) – simțul unei persoane de anxietate sau singurătate din cauza respingerii altor valori, incapacitatea de a se adapta noilor condiții

Psychické nepohodlie (слов.) — pocit úzkosti alebo osamelosti človeka v dôsledku neakceptovania hodnôt iných ľudí, neschopnosť prispôbiť sa k novým podmienkam.

Р

Расизм (укр.) – ідеологія, сутність якої у визнанні біологічних переваг або, навпаки, неповноцінності певних етносів.

Расизм (рос.) – идеология, сущность которой в признании биологических преимуществ или, наоборот, неполноценности определённых эт-

НОСОВ.

Rassizmus (угор.) - olyan ideológia, amelynek lényege a biológiai előnyök elismerése, vagy éppen az egyes etnikai csoportok kisebbsége.

Rassismus, der (нім.) ist eine Ideologie, deren Kern in der Anerkennung biologischer Vorteile oder umgekehrt in der Minderwertigkeit bestimmter ethnischer Gruppen besteht.

Rasism (рум.) – ideologie, esența căreia este recunoașterea avantajelor biologice sau, dimpotrivă, inferioritatea anumitor grupuri etnice

Rasizmus (слов.) - ideológia, ktorej podstatou je uznanie biologických výhod alebo naopak menejcennosť určitých etnických skupín.

Реіміграція (укр.) – повернення мігрантів на батьківщину.

Реиммиграция (рос.) – возвращение мигрантов на родину.

Reimmigratsiya (угор.) - a migránsok visszatérése hazájukba.

Remigration, die (нім.) ist die Rückkehr von Migranten in die Heimat.

Reimihratsiya (рум.) – întoarcerea migrantilor în patria lor.

Reimigrácia (слов.) - návrat migrantov do vlasti.

Рід (укр.) – кровноспоріднена група людей, характеризується єдністю походження (по материнській або батьківській лінії).

Род (рос.) – кровносвязанная группа людей, которая характеризуется единством происхождения (по материнской или отцовской линиях).

Nemzetség (угор.) - olyan emberek vércsoportos csoportja, melyet a származás egységessége (az anyai vagy az apai vonalak) jellemez.

Gens, die (нім.) ist eine blutsverwandte Gruppe von Menschen, die durch eine Einheit des Ursprungs (nach mütterlichen oder väterlichen Linien) gekennzeichnet sind.

Familie (рум.) – sânge-sprîjînit grup de oameni, caracterizat prin unitatea de origine (de către linia maternă sau părintească)

Rod (слов.) - krvná skupina ľudí, ktorá sa vyznačuje jednotou pôvodu (materská alebo otcovská).

Ритуал (укр.) – символічна форма поведінки, за якої спосіб дії є чітко впорядкованим.

Ритуал (рос.) – символическая форма поведения, имеющая чётко определённые действия.

Szertartás (угор.) - a viselkedés szimbolikus formája, amely egyértelműen meghatározott cselekvéseket tartalmaz.

Ritual, das (нім.) ist eine symbolische Form des Verhaltens mit klar definierten Handlungen.

Ritual (рум.) – simbolic de comportament, în care modul de acțiune este clar organizat.

Rituál (слов.) - symbolická forma správania s jasne definovanými činnosťami.

Розвиток (укр.) – процес зміни психічних функцій і особистості загалом під впливом взаємодії з іншими людьми, пізнання світу, оволодіння різними видами діяльності.

Развитие (рос.) – процесс изменения психических функций и личности в целом под влиянием взаимодействия с другими людьми, познания мира, овладения разными видами деятельности.

Fejlődés (угор.) - a mentális funkciók és a személyiség egészének megváltoztatása a többiekkel való interakció hatására, a világ tudása, különböző típusú tevékenységek elsajátítása.

Entwicklung, die (нім.) ist der Prozess der Veränderung psychischer Funktionen und der Persönlichkeit als Ganzes unter dem Einfluss der Interaktion mit anderen Menschen, der Erkenntnis der Welt, der Beherrschung verschiedener Tätigkeiten.

Dezvoltare (рум.) – procesul de schimbare a funcțiilor mentale și a personalității în general sub influența interacțiunii cu alte persoane, cunoașterea lumii, stăpânirea diferitelor activități.

Vývoj (слов.) - proces zmeny mentálnych funkcií a osobnosti ako celku pod vplyvom spolupráce s inými ľuďmi, znalosťou sveta, ovládaním rôznych typov činností.

Розумове виховання (укр.) – систематичний, цілеспрямований вплив на розумовий розвиток дитини з метою формування системи знань про навколишній світ, здатності до самостійного пізнання.

Умственное воспитание (рос.) – систематическое, целенаправленное влияние на умственное развитие ребёнка с целью формирования системы знаний об окружающем мире, способности самостоятельного познания.

Mentális oktatás (угор.) - szisztematikus, céltudatos befolyás a gyermek mentális fejlődésére, azzal a céllal, hogy megteremtsék a körülötte lévő világ tudásának rendszerét, önállóan tanulni képesek.

Mentale Erziehung, die (нім.) ist ein systematischer, gezielter Einfluss auf die geistige Entwicklung des Kindes mit dem Ziel das Wissen über die Umwelt, die Fähigkeit zur Selbsterkenntnis herauszubilden.

Educația intelectuală (рум.) – influență sistematică și deliberată asupra dezvoltării mentale a copilului pentru a forma un sistem de cunoaștere despre lumea înconjurătoare, abilitatea de a cunoaște de sine.

Duševná výchova (слов.) - systematický, účelný vplyv na duševný vývoj dieťaťa, aby vytvoril systém poznania sveta, schopnosť nezávislého poznania.

С

Сакральний (укр.) – священний, відноситься до релігійного культу або ритуалу.

Сакральный (рос.) – священный, относящийся к религиозному культу или ритуалу.

Szent (угор.) - szent, egy vallásos kultuszhoz vagy rituáléhoz tartozó.

Sakral (нім.) bedeutet heilig und bezieht sich auf einen religiösen Kult oder ein religiöses Ritual.

Sacral (рум.) – sacru, se referă la un cult religios sau un ritual.

Sakrálny (слов.) - posvátný, patriaci k náboženskému kultu alebo rituálu.

Сегрегація (укр.) – насильницький поділ населення на групи за певними ознаками (найчастіше расовими, етнічними).

Сегрегация (рос.) – насильственное разделение населения на группы по определённым признакам (чаще всего расовым, этническим).

Elkülönítés (угор.) - a népesség csoportokba való erőszakos megosztása bizonyos jellemzőkkel (leggyakrabban faji, etnikai).

Segregation, die (нім.) ist eine zwangsweise Trennung der Bevölkerung in Gruppen nach bestimmten Merkmalen (am häufigsten rassistisch, ethnisch).

Segregare (рум.) – divizarea violentă a populației în grupuri pe anumite motive (cel mai adesea rasistă, etnică).

Segregácia (слов.) - nútené rozdelenie obyvateľstva do skupín podľa určitých charakteristík (najčastejšie rasové, etnické).

Сексизм (укр.) – упереджене ставлення до людини протилежної статі; девальвація особистості через статеву належність.

Сексизм (рос.) – предубеждённое отношение к человеку противоположного пола; девальвация личности из-за половой принадлежности.

Szexizmus (угор.) - az ellentétes nemhez tartozó személlyel szembeni előítéletesség; a személy leértékelése a nemek miatt.

Sexismus, der (нім.) ist eine voreingenommene Einstellung gegenüber einer Person des anderen Geschlechts; Abwertung der Person auf der Basis der Geschlechtszugehörigkeit.

Sexismul (рум.) – este o atitudine părtinitoare față de persoana de sex opus; devalorizarea persoanei prin intermediul actului sexual.

Sexizmus (слов.) - predsudky voči osobe opačného pohlavia; devalvácia osobnosti dôsledku pohlavia.

Сепаратизм (укр.) – соціально-політичні та ідеологічні стремління групи людей до відокремлення частини держави.

Сепаратизм (рос.) – социально-политическое и идеологическое стремление группы людей к отделению части государства.

Separatizmus (угор.) - az emberek egy csoportjának társadalmi-politikai és ideológiai törekvése az állam egy részének elválasztására.

Separatismus, der (нім.) ist das gesellschaftspolitische und ideologische Bestreben einer Gruppe von Menschen zur Gebietsabtrennung.

Separatism (рум.) – aspirațiile socio-politice și ideologice ale unui grup

de oameni de a separa o parte a statului.

Separatismus (слов.) - spoločensko-politická a ideologická túžba skupiny ľudí oddeliť časť štátu.

Сепарація (укр.) – відокремлення від етносу незначної частини, яка з часом перетворюється на самостійний етнос.

Сепарация (рос.) – отделение от этноса незначительной части, которая со временем превращается в самостоятельный этнос.

Elválasztás (угор.) - elkülönülés az elhanyagolható rész etnoitól, amely végül független etnikává változik.

Trennung innerhalb der Ethnie, die (нім.) ist die Trennung von der Ethnie eines unbedeutenden Teils, die sich schließlich in eine unabhängige Ethnie verwandelt.

Separare (рум.) – separarea de grupul etnic a unei părți nesemnificative, care în cele din urmă se transformă într-o etno independentă.

Separácia (слов.) - oddelenie od etnosu zanedbateľnej časti, ktorá sa časom stáva nezávislým etnosom.

Система освіти (укр.) – сукупність навчально-виховних закладів, які систематично і послідовно виховують, навчають і готують до життя підрастаюче покоління відповідно до завдань суспільства.

Система образования (рос.) – совокупность учебно-воспитательных учреждений, которые систематически и последовательно обучают, воспитывают и готовят к жизни подрастающее поколение в соответствии с задачами общества.

Oktatási rendszer (угор.) - egy olyan oktatási intézményrendszer, amely rendszeresen és következetesen képi, oktatja és felkészíti az életet a fiatalabb generáció számára a társadalom feladataival összhangban.

Bildungswesen, das (нім.) ist eine Reihe von Bildungseinrichtungen, die systematisch und konsequent den Nachwuchs entsprechend den Aufgaben der Gesellschaft ausbilden, erziehen und vorbereiten.

Sistemul de învățământ (рум.) – un set de instituții de învățământ care educă sistematic și în mod constant, educă și pregătește pentru viață o generație mai tânără, în conformitate cu sarcinile societății.

Vzdelávací system (слов.) - súbor vzdelávacích inštitúcií, ktoré systematicky a dôsledne vychovujú, vzdelávajú a pripravujú na život mladšiu generáciu v súlade s cieľmi spoločnosti.

Соціалізація (укр.) – становлення особистості в процесі засвоєння індивідом норм, правил, духовних цінностей даного суспільства.

Социализация (рос.) – становление личности в процессе усвоения индивидом норм, правил, духовных ценностей данного общества.

Szocializáció (угор.) - az egyén kialakulása az adott társadalom egyéni normáinak, szabályainak, szellemi értékeinek asszimilálásában.

Sozialisation, die (нім.) ist die Persönlichkeitsentwicklung im Prozess der Anpassung der individuellen Normen, Regeln, geistigen Werte einer bestimmten Gesellschaft.

Socializarea (рум.) – formarea individului în procesul de asimilare a regulilor, valorilor spirituale ale acestei societăți.

Socializácia (слов.) - tvorba jednotlivca v procese vnímania jednotlivcov noriem, pravidiel, duchovných hodnôt danej spoločnosti.

Соціальна дистанція (укр.) – ступінь близькості або віддаленості соціальних чи етнічних спільнот, окремих індивідів.

Социальная дистанция (рос.) – степень близости или отдалённости социальных или этнических общностей, отдельных индивидов.

Társadalmi távolság (угор.) - a társadalmi vagy etnikai közösségek közelségének vagy távolságának foka.

Soziale Distanz, die (нім.) ist der Grad der Nähe oder Abgeschiedenheit der sozialen oder ethischen Gemeinschaften, der Individuen.

Distanța socială (рум.) – gradul de apropiere sau de îndepărtare a comunităților sociale sau etnice, indivizi individuali.

Sociálna vzdialenosť (слов.) - stupeň blízkosti alebo odl'ahlosti spoločenských alebo etnických jednotnostej, jednotlivcov.

Соціальна педагогіка (укр.) – галузь педагогіки, що вивчає закономірності та механізми становлення і розвитку особистості в процесі

навчання і виховання в різних соціальних інститутах.

Социальная педагогика (рос.) – отрасль педагогики, которая изучает закономерности и механизмы становления и развития личности в процессе обучения и воспитания в разных социальных институтах.

Szociálpedagógia (угор.) - a pedagógiai ág, amely a személyiség kialakulásának és fejlődésének törvényeit és mechanizmusát tanulmányozza az oktatás és nevelés különböző társadalmi intézményekben.

Sozialpädagogik, die (нім.) ist ein Sachgebiet der Pädagogik, das die Gesetzmäßigkeiten und Mechanismen der Bildung und Entwicklung der Persönlichkeit während der Bildung und Erziehung in verschiedenen sozialen Institutionen untersucht.

Pedagogia socială (рум.) – Ramura pedagogiei, care studiază modelele și mecanisme formării și dezvoltării personalității în procesul de educație și educație în diferite instituții sociale.

Sociálna pedagogika (слов.) - odbor pedagogiky, ktorý študuje zákonitosti a mechanizmy formovania a rozvoja jednotlivca v procese prípravy a vzdelávania v rôznych sociálnych inštitúciách.

Соціальна установка (укр.) – стан психіки, який характеризується готовністю людини реагувати певним чином на конкретну ситуацію чи інших людей.

Социальная установка (рос.) – состояние психики, которое характеризуется готовностью человека реагировать определённым образом на конкретную ситуацию или других людей.

Társadalmi telepítés (угор.) - a psziché olyan állapota, amelyet az ember hajlamos arra, hogy bizonyos módon reagáljon egy adott helyzetre vagy más emberekre.

Soziale Einstellung, die (нім.) ist ein Geisterzustand, der durch die Bereitschaft einer Person gekennzeichnet ist, in bestimmter Weise auf eine bestimmte Situation oder andere Menschen zu reagieren.

Cadrul social (рум.) – starea psihicului, care se caracterizează prin dorința unei persoane de a răspunde într-un anumit mod unei anumite situații sau altor persoane.

Situația socială (рум.) – - o stare a psihicului care se caracterizează prin dorința unei persoane de a răspunde într-un anumit fel unei anumite situații

sau altor persoane

Sociálna inštalácia (слов.) - stav mysle, ktorý sa vyznačuje ochotou osoby reagovať určitým spôsobom na konkrétnu situáciu alebo iných ľudí.

Соціальна експансивність (укр.) – ступінь вираження соціальних почуттів щодо інших етносів.

Социальная экспансивность (рос.) – степень выраженности социальных чувств относительно других этносов.

Szociális kiterjedés (угор) (r.) - a társadalmi érzelmek expressziójának mértéke más etnikai csoportokhoz képest.

Soziale Expansion, die (нім.) ist der Ausdruck der sozialen Gefühle in Bezug auf andere Ethnien.

Extensivitatea socială (рум.) – gradul de expresivitate a sentimentelor sociale în raport cu alte grupuri etnice.

Sociálna expanzivita (слов.) - úroveň výraznosti sociálnych pocitov vo vzťahu k iným etnickým skupinám.

Соціальний контроль (укр.) – система способів впливу суспільства на особистість з метою регуляції її поведінки.

Социальный контроль (рос.) – система способов влияния общества на личность с целью регуляции её поведения.

Szociális kontroll (угор.) - a társadalom befolyásolásának módja az egyénre a viselkedésének szabályozása érdekében.

Soziale Kontrolle, die (нім.) ist ein Methodensystem in Bezug auf den Einfluss der Gesellschaft auf die Persönlichkeit zwecks der Steuerung ihres Verhaltens.

Control social (рум.) – sistem de moduri de a influența societatea asupra persoanei cu scopul de a-și reglementa comportamentul.

Sociálna kontrola (слов.) - systém spôsobov, ktorými spoločnosť ovplyvňuje osobu, aby regulovala jej správanie.

Соціальний стереотип (укр.) – систематизований, спрощений образ якогось явища дійсності, який фіксує тільки окремі його риси і власти-

вості.

Социальный стереотип (рос.) – систематизированный, упрощённый образ какого-либо явления действительности, который фиксирует только отдельные его свойства.

Társadalmi sztereotípus (угор.) - egy rendszerezett, leegyszerűsített kép a valóság valamilyen jelenségéről, amely csak az egyéni tulajdonságait határozza meg.

Sozialer Stereotyp, der (нім.) ist ein vereinfachtes Bild eines Wirklichkeitsphänomens, das nur einzelne seiner Eigenschaften erfasst.

Stereotip social (рум.) – sistematizată, simplificată a unui anumit fenomen al realității, care captează numai caracteristicile și proprietățile sale individuale.

Sociálny stereotyp (слов.) - systematický, zjednodušený obraz realitného javu, ktorý zachytáva len niektoré jeho vlastnosti.

Соціум (укр.) – велика група людей, які проживають на спільній території зі спільною економікою, політикою, загальними правилами поведінки.

Социум (рос.) – большая группа людей, которые проживают на общей территории с общей экономикой, политикой, общими правилами поведения.

Társadalom (угор.) - olyan emberek nagy csoportja, akik egy közös területen élnek közös gazdasággal, politikával, általános magatartási szabályokkal.

Sozium, das (нім.) ist eine größere menschliche Gruppe, deren Mitglieder durch gemeinsame Wirtschaft, Politik, Allgemeinen Verhaltensregeln verbunden sind.

Societate (рум.) – un grup mare de persoane care trăiesc pe un teritoriu comun cu o economie comună, politică, reguli generale de conduită

Socium (слов.) - velká skupina lidí, kteří žijí na společném území so společnou ekonomikou, politikou a všeobecnými pravidly správaní.

Спадковість (укр.) – відновлення в нащадків біологічної схожості з батьками.

Наследственность (рос.) – восстановление в потомков биологического сходства с родителями.

Atöröklés (угор.) - a szülők biológiai hasonlóságának leszármazottai helyreállítása.

Erblichkeit, die (нім.) ist die Wiederherstellung der biologischen Ähnlichkeit mit den Eltern in die Nachkommen

Ereditate (рум.) – Recuperarea descendenților de asemănare biologică cu părinții.

Dedičnost' (слов.) - obnovenie potomkov biologickej podobnosti s rodičmi.

Статеве виховання (укр.) – засвоєння знань про взаємини статей, формування культури статевої поведінки.

Половое воспитание (рос.) – усвоение знаний о взаимоотношениях полов, формирование культуры полового поведения.

Szexuális nevelés (угор.) - a nemek közötti kapcsolat tudásának asszimilációja, a szexuális viselkedés kultúrájának kialakulása.

Sexualaufklärung, die (нім.) ist der Erwerb von Kenntnissen über die Beziehung der Geschlechter, Herausbildung einer Kultur des sexuellen Verhaltens.

Învățarea sexuală (рум.) – asimilarea cunoștințelor despre relația articolelor, formarea unei culturi a comportamentului sexual.

Pohlavná výchova (слов.) - vnímanie vedomostí o vzťahu medzi pohlaviami, formovanie kultúry pohlavného správania.

Стереотип (укр.) – схематизована модель, програма поведінки, дій; спрощений образ якогось явища.

Стереотип (рос.) – схематизированная модель, программа поведения, действий; упрощённый образ какого-либо явления.

Sztereotípus (угор.) - a nem ábrázolt modell, a viselkedés programja, cselekvések; egyszerűsített kép a jelenségről.

Stereotyp, der (нім.) ist ein schematisiertes Modell, ein Verhaltens- und Aktionsprogramm; ein vereinfachtes Vorstellungsbild.

Stereotip (рум.) – schematizată model, program de comportament, acți-

une; imaginea simplificată a unui fenomen.

Stereotyp (слов.) - schématisovaný model, program správania, aktivít; zjednodušený obraz akéhokoľvek javu.

Субетнос (укр.) – етнічна система як частина етносу.

Субэтнос (рос.) – этническая система как часть этноса.

Subethnos (угор.) - egy etnikai rendszer egy etnikai részeként.

Subethnie, die (нім.) ist ein ethnisches System als Teil der Ethnie.

Subethnos (рум.) – un sistem etnic ca parte a unui grup etnic

Subetnos (слов.) - etnický systém ako súčasť etnózy.

Суспільство (укр.) – результат розпаду общинних утворень; складається з індивідів, регулюється традиціями, нормами, правилами.

Общество (рос.) – результат распада общинных образований; состоит из индивидов, регулируется традициями, нормами, правилами.

Társadalom (угор.) - a kommunális alakzatok szétesésének eredménye; az egyénekből áll, hagyományok, normák, szabályok szabályozzák.

Gesellschaft, die (нім.) ist das Ergebnis des Zusammenbruchs von Gemeinschaftsformationen; besteht aus Individuen und wird durch Traditionen, Normen, Vorschriften geregelt.

Societate (рум.) – rezultatul prăbușirii formațiunilor comunitare; este format din indivizi, este guvernat de tradiții.

Spoločnosť (слов.) - výsledok kolapsu komunitných útvarov; pozostáva z jednotlivcov, riadi sa tradíciami, normami, pravidlami..

Т

Тактовність (укр.) - моральна якість особистості, яка виражає здатність поважати людей будь-якої національності, уважно ставитися до їх переживань, обирати оптимальний стиль спілкування.

Тактичность (рос.) – нравственное свойство личности, которое выражает способность уважать людей любой национальности, внимательно относиться к их переживаниям, выбирать оптимальный стиль обще-

ния.

Tapintat (угор.) - egy olyan személy erkölcsi tulajdonosa, amely kifejezi a képességét minden nemzetiségű ember tiszteletben tartására, gondosan kezeli tapasztalataikat, választja az optimális kommunikációs stílust.

Taktgefühl, das (нім.) ist eine moralische Eigenschaft der Person, die die Fähigkeit ausdrückt Menschen jeder Nationalität zu respektieren, ihre Erfahrungen sorgfältig zu behandeln, den optimalen Kommunikationsstil zu wählen.

Tact (рум.) – calitatea morală a individului, care exprimă abilitatea de a respecta oamenii de orice naționalitate, tratat atent, experiențele lor.

Taktnost' (слов.) - morálna vlastnosť jednotlivca, ktorá vyjadruje schopnosť rešpektovať ľudí akejkol'vek národnosti, byť pozorný voči svojim skúsenostiam, vybrať optimálny štýl komunikácie.

Такт педагогічний (укр.) – почуття міри в застосуванні засобів впливу щодо вихованців.

Такт педагогический (рос.) – чувство меры в использовании способов влияния на воспитанников.

Taktikus pedagógiai (угор.) - az arányt a tanulók befolyásolásának módjában.

Pädagogischer Takt, der (нім.) ist ein Verstand in der Verwendung der Möglichkeiten die Schüler zu beeinflussen.

Tactica este pedagogică (рум.) – un sentiment de măsură în aplicarea mijloacelor de influență asupra elevilor.

Pedagogiký takt - zmysel pre využitie metód vplyvu na žiakov.

Талант (укр.) – найвищий рівень розвитку спеціальних здібностей.

Талант (рос.) – высший уровень развития специальных способностей.

Tehetség (угор.) - a speciális képességek legmagasabb szintű fejlődése.

Talent, das (нім.) ist das höchste Niveau der Entwicklung von speziellen Fähigkeiten.

Talent (рум.) – cel mai înalt nivel de dezvoltare a abilităților speciale.

Talent (слов.) - najvyššia úroveň rozvoja špeciálnych schopností.

Творчість (укр.) – продуктивна людська діяльність, здатна породжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення.

Творчество (рос.) – продуктивная человеческая деятельность, которая порождает новые материальные и духовные ценности общественного значения.

Kreativitás (угор.) - termelékeny emberi tevékenység, amely új anyagi és lelki értékeket teremt társadalmi jelentőséggel.

Kreativität, die (нім.) ist eine produktive menschliche Tätigkeit, die neue materielle und geistige Werte sozialer Bedeutung erzeugt.

Artă (рум.) – activitate umană productivă, capabilă să genereze materiale noi calitative și valori spirituale de importanță socială.

Tvorba (слов.) - produktívna ľudská činnosť, ktorá vytvára nové materiálne a duchovné hodnoty spoločenského významu

Темперамент (укр.) – індивідуально-психологічна характеристика людини. яка виявляється в силі, врівноваженості і швидкості перебігу психічних процесів.

Темперамент (рос.) – индивидуально-психологическая характеристика человека, которая проявляется в силе, уравновешенности, скорости протекания психических процессов.

Temperamentum (угор.) - egy személy egyéni pszichológiai jellemzője, amely a mentális folyamatok erősségében, egyensúlyában, sebességében nyilvánul meg.

Temperament, das (нім.) ist eine individualpsychologische Eigenschaft einer Person, die sich in ihrer Stärke, Gleichgewicht, Geschwindigkeit des Verlaufs der psychischen Prozesse ausdrückt.

Temperament (рум.) – caracteristicile psihologice individuale ale unei persoane. care se manifestă în forță, echilibră și viteză a procesului mental.

Temperament (слов.) - individuálne-psychologické charakteristiky osoby, ktoré sa prejavuje silou, rovnováhou, rýchlosťou duševných procesov.

Тести (укр.) – спеціально розроблені завдання з метою виявлення наявності або відсутності певних властивостей особистості, здатності її

виконати певну діяльність.

Тесты (рос.) – специально разработанные задания с целью выявления наличия или отсутствия определённых свойств личности, способности выполнить определённую деятельность.

Vizsgálatok (угор.) - speciálisan megtervezett feladatok bizonyos személyiségjegyek jelenléte vagy hiánya, bizonyos tevékenységek elvégzésének képessége.

Tests, die (нім.) sind speziell entwickelte Aufgaben mit dem Ziel das Vorhandensein oder das Fehlen bestimmter Persönlichkeitseigenschaften zu identifizieren, die Fähigkeit eine bestimmte Tätigkeit durchzuführen.

Teste (рум.) – sarcinile special concepute pentru a identifica prezența sau absența anumitor caracteristici ale persoanei, capacitatea de a efectua anumite activități.

Testy (слов.) - špeciálne navrhnuté úlohy s cieľom identifikovať prítomnosť alebo absenciu určitých osobnostných znakov, schopnosť vykonávať určité činnosti.

Титульний етнос (укр.) – етнос, який дав назву конкретному національно-державному утворенню.

Титульный этнос (рос.) – этнос, который дал название конкретному национально-государственному образованию.

Címzetes etnos (угор.) - ez egy ethnos, amely a nevét egy adott nemzeti-állami oktatáshoz adta.

Titularnation, die (нім.) ist eine Ethnie, die einer bestimmten national-staatlichen Bildung den Namen gab.

Entitatea etnică (рум.) – etnos, care a dat un nume unei formațiuni naționale-stat specifice.

Titulný etnos (слов.) - etnóza, ktorá dala svoj názov konkrétnemu štátnemu subjektu.

Традиції (укр.) – форми соціально-культурної наступності, які опрієнтують як на збереження надбань культури, так і на їх відтворення і розвиток.

Традиции (рос.) – формы социально-культурной наследственности,

которые ориентируют как на сохранение культурных ценностей, так и на их воспроизведение и развитие.

Hagyományok (угор.) - a szocio-kulturális öröklődés olyan formái, amelyek a kulturális értékek megőrzését, reprodukcióját és fejlődését egyaránt irányítják.

Traditionen, die (нім.) sind Formen der soziokulturellen Vererbung, die sowohl auf die Erhaltung der Kulturwerte, als auch auf ihre Reproduktion und Entwicklung ausgerichtet sind.

Tradiții (рум.) – forme de succesiune socio-culturală, care se orientează atât pe conservarea patrimoniului cultural, cât și pe reproducerea și dezvoltarea acestora.

Tradície (слов.) - formy spoločensko-kultúrnej dedičnosti, ktoré sa orientujú na zachovanie kultúrnych hodnôt, ich reprodukciu a rozvoj.

Толерантність (укр.) - терпимість до чужих думок, вірувань, поведінки, повага і визнання легітимності законних інтересів іншого, що не розходяться з мораллю, готовність до діалогу і до розширення власного досвіду у взаємодії з іншими.

Толерантность (рос.) – терпимость к чужим мыслям, вероисповеданию, поведению, уважение и признание легитимности законных интересов других людей, которые не противоречат морали, готовность к диалогу и расширению собственного опыта во взаимодействии с другими

Tolerancia (угор.) - tolerancia más emberek gondolataival, vallásával, viselkedésével, más emberek jogos érdekeinek tiszteletben tartásával és elismerésével, akik nem ellentétesek az erkölcsiséggel, a párbeszédre való készséggel és a saját tapasztalataik kiterjesztésével más.

Toleranz, die (нім.) ist Duldsamkeit gegenüber den Gedanken, der Religion, dem Verhalten, der Achtung und die Anerkennung der Legitimität der Interessen von anderen Menschen, die nicht der Moral, der Bereitschaft zum Dialog und der Erweiterung eigener Erfahrungen in Kooperation mit den anderen widersprechen.

Toleranță (рум.) – toleranță față de opiniile altora, convingeri, comportament, respect și recunoaștere a legitimității intereselor legitime ale altora, care nu se abat de la moralitate și de sinceritate în ceea ce privește experiența,

disponibilitatea de dialog și extinderea propriei experiențe în interacțiunea cu ceilalți.

Tolerancia (слов.) - tolerantnosť voči cudzím myšlienkam, náboženstvu, správaniu, rešpektovaniu a uznaniu legitimacy právnych záujmov iných, ktoré nie sú v rozpore s morálkou, ochotou dialógu a rozširovaním vlastných skúseností v spolupráce s ostatnými.

Толерантність вікова (укр.) – неупередженість до апіорних недоліків людини, пов'язаних з її віком. Зазвичай, це можуть бути неповнолітні або особи похилого віку.

Толерантность возрастная (рос.) – неупреждённость к апприорным недостаткам человека, связанным с его возрастом. Обычно, это могут быть несовершеннолетние и люди пожилого возраста.

Kor toleranciája (угор.) - a korához kapcsolódó személy hiányosságainak hiánya. Általában kiskorúak és haladó korú emberek lehetnek.

Alterstoleranz, die (нім.) ist eine unvoreingenommene Einstellung zu den menschlichen Schwächen, die mit dem Alter verbunden ist. Es handelt es sich meist um die Minderjährige und ältere Menschen.

Toleranța vârstei (рум.) – imparțialitate față de deficiențele a priori ale unei persoane asociate cu vârsta ei. De regulă, pot fi minori sau persoane în vârstă.

Veková tolerancia (слов.) - objektivita k apriorným nedostatkom človeka, súvisiacich z jeho vekom. Obvykle, to môžu byť neplnoletí alebo starší ľudia.

Толерантність гендерна (укр.) – неупереджене ставлення до представників іншої статі, неприпустимість апіорного приписування людині певних вад і недоліків іншої статі, відсутність ідей про перевагу однієї статі над іншою.

Толерантность гендерная (рос.) – отношение без упреждения к представителям другого пола, недопустимость апприорного приписывания человеку определённых недостатков, связанных с его принадлежностью к определённому полу, отсутствие идей о половом превосходстве.

Nemi tolerancia (yrop.) - nem proaktív magatartást jelent az ellenkező neműek képviselőivel szemben, a személyeknek a bizonyos nemhez való tartozásával kapcsolatos bizonyos hiányosságok, a szexuális fölényre vonatkozó elgondolások hiánya miatt a priori hozzárendelés elfogadhatatlansága.

Geschlechtliche Toleranz, die (нім.) ist eine unvoreingenommene Einstellung zu den Vertretern des anderen Geschlechts, die Unzulässigkeit der vorläufigen Unterstellung einer Person den bestimmten Mängel, die mit der Zugehörigkeit zu einem bestimmten Geschlecht verbunden sind; das Ausbleiben von Ideen über sexuelle Dominanz.

Toleranța este genul (рум.) – o atitudine imparțială față de reprezentanții unui alt gen, inadmisibilitatea atribuției apriori unei persoane unor defecte și dezavantaje ale unui alt gen, lipsa de idei despre superioritatea unui sex față de altul

Pohlavná tolerancia (слов.) - postoje bez toho, aby boli dotknuté predstavitelia druhého pohlavia, neprípustnosť apriorného pripisovania osobe určitým nevýhodám súvisiacim s jeho príslušnosťou k určitému pohlavi, nedostatok myšlienok o pohlavnej nadržanosti.

Толерантність географічна (укр.) – неупередженість до жителів невеликих або провінційних міст, сіл та інших регіонів з боку столичних жителів і навпаки, або ж до жителів інших країн.

Толерантность географическая (рос.) – отношение без предубеждений к жителям небольших или провинциальных городов, сёл и других регионов со стороны столичных жителей и наоборот, или же к жителям других стран.

Tolerancia földrajzi (yrop.) - attitűd a kisvárosi vagy vidéki városok, falvak és más régiók lakóinak sérelme nélkül a nagyvárosi lakosok és fordítva, vagy más országok lakosai számára.

Geografische Toleranz, die (нім.) ist eine unvoreingenommene Einstellung gegenüber den Einwohnern von Mittel- oder Landstädten, Dörfern und anderen Regionen seitens der Hauptstädter und umgekehrt, oder den Bewohnern anderer Länder.

Toleranța geografică (рум.) – imparțialitate locuitorilor orașenilor mici sau provinciale, satelor și altor regiuni de către rezidenții metropolitani și vi-

ceversa sau rezidenților din alte țări.

Geografická tolerancia (слов.) - postoj, ktorý nemá vplyv na obyvateľov malých alebo provinčných miest, dedín a iných regiónov zo strany obyvateľov kapitálu a naopak, alebo voči obyvateľom iných krajín.

Толерантність маргінальна (укр.) – терпиме ставлення до бездомних, жебраків, наркоманів, алкоголіків, ув'язнених і т.д.

Толерантность маргинальная (рос.) – терпимое отношение к бездомным, нищим, наркоманам, алкоголикам, заключённым и т.п.

Tolerancia marginális (угор.) - a hajléktalanok, koldusok, kábítószerfüggők, alkoholisták, fogvatartottak.

Marginale Toleranz, die (нім.) ist ein duldsames Verhalten gegenüber Obdachlosen, Bettlern, Drogenabhängigen, Alkoholikern, Gefangenen usw.

Toleranța este marginală (рум.) – atitudinea tolerantă față de persoanele fără adăpost, cerșetorii, dependenții de droguri, alcoolicii, prizonierii

Marginálna tolerancia (слов.) - tolerantný postoj k bezdomovcom, chudobným, drogovu závislým, alkoholikom, väzňom atď.

Толерантність міжнаціональна (укр.) – терпиме ставлення до представників різних націй, етносів, здатність не переносити недоліки і негативні дії окремих представників національності на інших людей, ставитися до будь-якої людини з позиції презумпції національної невинності.

Толерантность межнациональная (рос.) – терпимое отношение к представителям разных наций, этносов, способность не переносить недостатки и негативные действия отдельных представителей конкретной национальности на других людей, отношение к любому человеку с позиции презумпции национальной невиновности.

Tolerancia interetnikus (угор.) - toleráns hozzáállás a különböző nemzetek, etnikai csoportok képviselői számára, képes arra, hogy ne tolerálja az adott nemzetiség egyes képviselőinek hiányosságait és negatív cselekményeit más emberekkel szemben, sem a nemzeti ártatlanság vélelmének szempontjából sem.

Internationale Toleranz, die (нім.) ist ein duldsames Verhalten gegen-

über Vertretern verschiedener Nationen, Ethnien; die Fähigkeit, die Schwächen und negative Handlungen einzelner Vertreter einer bestimmten Nationalität auf andere Menschen nicht zu ertragen.

Toleranța la intranet (рум.) – atitudinea tolerantă față de reprezentanții diferitelor națiuni, grupurile etnice, abilitatea de a nu suporta dezavantajele și efectele negative ale reprezentanților individuali ai naționalității asupra altora, de a trata orice persoană din punctul de vedere al prezumției de nevinovăție națională.

Medzinárodná tolerancia (слов.) - tolerantný postoj k predstaviteľom rôznych národov, etnických skupín, schopnosť neprenášať nevýhody a negatívne činy niektorých predstaviteľov určitej národnosti iným ľuďom, postoj k akejkoľvek osobe z postavenia prezumpcie národnej nevinnosti.

Толерантність освітня (укр.) – побудова таких взаємовідносин з людьми різного освітнього рівня, де рівень освіти суб'єктів не є вирішальним чинником.

Толерантность образовательная (рос.) – выстраивание таких отношений с людьми разного образовательного уровня, где уровень образования субъектов не является решающим фактором.

Oktatási tolerancia (угор.) - ilyen kapcsolatok kiépítése különböző oktatási szintű emberekkel, ahol a tárgyak oktatási szintje nem döntő tényező.

Bildungstoleranz die (нім.) ist der Aufbau solcher Beziehungen mit Menschen unterschiedlicher Bildungsebene, bei denen das Bildungsniveau nicht ausschlaggebend ist.

Toleranța educativă (рум.) – construirea de relații cu persoane de diferite niveluri educaționale, unde nivelul de educație al subiecților nu este un factor decisiv

Vzdelávacia tolerancia (слов.) - vytváranie takýchto vzťahov s ľuďmi rôznych stupňov vzdelania, kde úroveň vzdelania predmetov nie je rozhodujúcim faktorom.

Толерантність політична (укр.) - терпиме ставлення до діяльності різних партій, організацій і об'єднань, позиції їх членів.

Толерантность политическая (рос.) – терпимое отношение к деятельности разных партий, организаций, объединений, позиции их членов.

Politikai tolerancia (угор.) - toleráns hozzáállás a különböző pártok, szervezetek, egyesületek tevékenységéhez, tagjaik álláspontjához.

Politische Toleranz, die (нім.) ist ein duldsames Verhalten gegenüber den Aktivitäten verschiedener Parteien, Organisationen, Verbände, Positionen Ihrer Mitglieder.

Toleranța este politică (рум.) – atitudinea toleranta față de activitățile diferitelor partide, organizatii și asociații, pozițiile membrilor lor.

Politická tolerancia (слов.) - tolerabný postoj k aktivitám rôznych strán, organizácií, združení, postavenia ich členov.

Толерантність расова (укр.) – відсутність упереджень до представників іншої раси.

Толерантность расовая (рос.) – отсутствие предубеждений по отношению к представителям другой расы.

Faji tolerancia (угор.) - a másik faj tagjainak előítéletességének hiánya.

Rassische Toleranz, die (нім.) ist die Abwesenheit von Vorurteilen gegenüber Vertretern einer anderen Rasse.

Rasová tolerancia (слов.) - absencia predsudkov voči členom inej rasy.

Толерантність релігійна (укр.) – терпиме ставлення до догматів різних конфесій, релігійності з боку віруючих і невіруючих, представників різних конфесійних груп.

Толерантность религиозная (рос.) – терпимое отношение к догматам разных конфессий, религиозности со стороны верующих и неверующих, к представителям разных конфессий.

Vallási tolerancia (угор.) - toleráns hozzáállása a különböző hitek dogmáihoz, vallásosság a hívőktől és a nem hívőktől, a különböző hitek képviselőihez.

Religiöse Toleranz, die (нім.) ist ein duldsames Verhalten gegenüber den Dogmen verschiedener Konfessionen, Religiosität seitens der Gläubigen und Ungläubigen gegenüber Vertretern verschiedener Konfessionen.

Toleranța este religioasă (рум.) – atitudinea tolerantă față de dogmele diferitelor confesiuni, religiozitatea de către credincioși și necreștini, reprezentanți ai diferitelor grupări confesionale.

Náboženská tolerancia (слов.) - tolerantný postoj k princípom rôznych vyznaní, nábožnosť veriacich a neveriacich a zástupcovia rôznych vyznaní.

Толерантність фізична (укр.) - терпиме ставлення до хворих, інвалідів, фізично і розумово неповноцінних, осіб із недоліками зовнішності тощо.

Толерантность физическая (рос.) – терпимое отношение к больным, инвалидам, физически и психически неполноценным, людям с внешними недостатками.

Fizikai tolerancia (угор.) - toleráns hozzáállás a beteg, fogyatékkal élő, fizikailag és szellemileg fogyatékkal élő, külső hiányosságokkal rendelkező emberekkel szemben.

Physische Toleranz, die (нім.) ist ein duldsames Verhalten gegenüber Kranken, Behinderten, Menschen mit äußeren Mängeln.

Toleranța este fizică (рум.) – atitudine tolerantă față de pacienți, invalizi, persoane cu dizabilități fizice și mentale, persoane cu dezavantaje de aspect

Fyzická tolerancia (слов.) - tolerantný postoj voči chorým, zdravotne postihnutým, fyzický a metálne postihnutým ľuďom s vonkajšími poruchami.

Ф

Факультатив (укр.) – навчальний предмет або курс, який вивчається учнями (студентами) за власним бажанням з метою поглиблення знань.

Факультатив (рос.) – учебный предмет или курс, который изучается учащимися (студентами) по собственному желанию с целью углубления знаний.

Opcionális (угор.) - tárgy vagy tanfolyam, amelyet a hallgatók (hallgatók) tanulmányoznak saját akaratukból, tudásuk elmélyítése céljából.

Nebenfachstudium, das (нім.) ist ein Lehrfach oder eine Ausbildungs-

kurs, was von den Schülern (Studenten) auf ihren eigenen Wunsch studiert wird mit dem Ziel die Kenntnisse zu vertiefen.

Opțională (рум.) – un subiect sau un curs predat de studenți (studenți) la voia lor, în scopul aprofundării cunoașterii

Fakultatív (слов.) - akademický predmet alebo kurz, ktorý študenti študia podľa vlastného uváženia s cieľom prehľbiť vedomosti.

Фізичне виховання (укр.) – система соціально-педагогічних заходів, спрямованих на оздоровлення, загартування організму, гармонійний розвиток особистості.

Физическое воспитание (рос.) – система социально-педагогических мероприятий, направленных на оздоровление, закаливание организма, гармоническое развитие личности.

Fizikális nevelés (угор.) - a társadalmi fejlődés és a pedagógiai tevékenység olyan rendszere, amely a test javítására, testének megerősítésére, az egyén harmonikus fejlődésére irányul.

Sportunterricht, der (нім.) ist ein System sozialpädagogischer Maßnahmen zur Gesundung, Körperabhärtung, harmonischen Persönlichkeitsentwicklung.

Educație fizică (рум.) – un sistem de măsuri social-pedagogice, care vizează vindecarea, dezvoltarea armonioasă a personalității

Telesná výchova (слов.) - systém socio-pedagogických činností zameraných na zlepšenie zdravia, vytvrdzovanie tela, harmonický rozvoj jednotlivca.

Фундаментальні дослідження в педагогіці (укр.) – дослідження, що мають на меті розкриття загальних особливостей педагогічних явищ, наукове обґрунтування педагогічної діяльності.

Фундаментальные исследования в педагогике (рос.) – исследования, цель которых в раскрытии общих особенностей педагогических явлений, научное обоснование педагогической деятельности.

Pedagógiai alapkutatás (угор.) - kutatás, amelynek célja a pedagógiai jelenségek általános jellemzőinek feltárása, a pedagógiai tevékenység tudományos megalapozása.

Grundlagenforschung in der Pädagogik (нім.) ist eine Forschung, deren Zweck ist es den allgemeinen Charakter der pädagogischen Erscheinungen, die wissenschaftliche Begründung der pädagogischen Tätigkeit zu offenbaren.

Cercetare fundamentală în pedagogie (рум.) – cercetări care vizează dezvoltarea trăsăturilor generale ale fenomenelor pedagogice, fundamentarea științifică a activității pedagogice.

Základné štúdií v pedagogike (слов.) - štúdie zamerané na zverejnenie všeobecných črt pedagogických javov, vedecké zdôvodnenie pedagogickej činnosti.

X

Характер (укр.) – комплекс сталих психічних властивостей людини, що виявляється в її поведінці, діяльності, у ставленні до суспільства, до інших людей, до самої себе.

Характер (рос.) – комплекс устойчивых психических особенностей человека, который проявляется в его поведении, деятельности, отношении к обществу, к другим людям, к самому себе.

Jellem (угор.) - egy személy stabil mentális jellemzőinek összetétele, amely viselkedése, tevékenysége, a társadalomhoz való hozzáállás, más emberekhez, önmagához fordul.

Charakter, der (нім.) ist ein Komplex von nachhaltigen psychischen Eigenschaften einer Person, die sich in seinem Verhalten, seiner Aktivität, seiner Einstellung zur Gesellschaft, zu anderen Menschen, zu sich selbst ausdrückt.

Natură (рум.) – complexul de proprietăți mentale durabile ale omului, manifestat în comportamentul, activitatea sa, în relația cu societatea, cu alți oameni, cu el însuși.

Charakter (слов.) - komplex stabilných mentálnych charakteristík človeka, ktorý sa prejavuje vo svojom správaní, aktivite, postoji voči spoločnosti, voči iným ľuďom, voči sebe.

Харизматичні риси (укр.) – неординарні чітко виражені індивідуально-психологічні властивості особистості, які викликають інтерес, за-

хоплення, позитивне ставлення людей.

Харизматические свойства (рос.) – неординарные, чётко выраженные индивидуально-психологические свойства личности, которые вызывают интерес, увлечение, восхищение, положительное отношение людей.

Karizmatikus tulajdonságok (угор.) - nem rendes, egyértelműen kifejezve az egyén egyedi pszichológiai tulajdonságait, amely érdeklődést, lelkesedést, csodálatot, emberek pozitív hozzáállását okozza.

Charismatische Eigenschaften, die (нім.) sind außergewöhnliche, klar ausgedrückte individualpsychologische Eigenschaften einer Persönlichkeit, die Interesse, Leidenschaft, Bewunderung, positive Einstellung der Menschen verursachen.

Caracteristici carismatice (рум.) – extraordinar exprimate în mod clar proprietățile individuale și psihologice ale personalității, care provoacă interes, entuziasm, atitudine pozitivă a oamenilor.

Charizmatické vlastnosti (слов.) - mimoriadne, jasne vyjadrené individuálne psychologické vlastnosti človeka, ktoré vyvolávajú záujem, nadšenie, obdiv a pozitívny postoj.

Ц

Ціннісні орієнтації (укр.) – узагальнена концепція природи, місця в ній людини, взаємовідносин людини з навколишнім світом.

Ценностные ориентации (рос.) – обобщённая концепция природы, места человека в ней, взаимоотношений человека с окружающей средой.

Értékkorientációk (угор.) - a természet általános felfogása, az ember helyének helye, az ember és a környezet viszonya.

Wertorientierungen, die (нім.) sind das verallgemeinerte Naturkonzept, der Platz des Menschen in ihm, die Beziehung des Menschen zur Umwelt.

Orientări valoroase (рум.) – conceptul generalizat al naturii, locul în ea, relațiile umane cu lumea exterioară

Hodnotová orientácia (слов.) - všeobecná koncepcia prírody, miesto človeka v ňom, vzťah človeka k životnému prostrediu.

Ціннісний ідеал особистості (укр.) – історично обумовлений зразок позитивних особистісних властивостей, манер, які впливають на поведінку індивіда.

Ценностный идеал личности (рос.) – исторически обусловленный образец позитивных личностных свойств, манер, влияющих на поведение индивида.

Személyiség értékes eszméje (угор.) - a pozitív személyiségjegyek, az egyén viselkedését befolyásoló szokások történelmileg kondicionált mintázata.

Wertideal der Persönlichkeit (нім.) ist ein historisch bedingtes Vorbild positiver Persönlichkeitseigenschaften, Manieren, die das Verhalten des Individuums beeinflussen.

Valoriu ideal de personalitate (рум.) – din punct de vedere istoric, un model de trăsături pozitive de personalitate, maniere care afectează comportamentul individului.

Hodnotový ideál jednotlivca (слов.) - historicky určený vzor pozitivních osobnostných znakov, správanie ovplyvňujúce individuálne správanie.

Цінності (укр.) – орієнтири, норми, ідеали, концепції, які регулюють поведінку людини та характеризується змінністю (загальнолюдські, національні, громадянські, сімейні, особисті).

Ценности (рос.) – ориентиры, нормы, идеалы, концепции, которые регулируют поведение человека и могут меняться (общечеловеческие, национальные, гражданские, семейные, личные).

Értékek (угор.) - iránymutatók, normák, eszmék, fogalmak, amelyek szabályozzák az emberi viselkedést és változhatnak (univerzális, nemzeti, polgári, családi, személyes).

Werte, die (нім.) sind Orientierungspunkte, Normen, Ideale, Konzepte, die menschliches Verhalten steuern und sich verändern können (allgemein menschlich, national, bürgerlich, familiär, persönlich).

Valorile (рум.) – orientări, norme, idealuri, concepte care reglementează comportamentul uman și care se caracterizează prin variabilitate. Împărțit în cinci componente principale: 1) fundamentale, de bază sau universale; 2) valorile naționale (valori ale culturii naționale); 3) valorile civice (valorile

unei societăți democratice); 4) valorile familiale (valori de viață de familie); 5) valorile personale (valori personale, personale).

Hodnoty (слов.) - orientačné body, normy, ideály, koncepty, ktoré regulujú ľudské správanie a môžu sa meniť (univerzálne, národné, občianske, rodinné, osobné).

Цінності соціальні (укр.) – фундаментальні соціальні блага, які забезпечують функціонування і розвиток суспільства (мир, соціальна справедливість, життя людини, її гідність тощо).

Ценности социальные (рос.) – фундаментальные социальные блага, которые обеспечивают функционирование и развитие общества (мир, социальная справедливость, жизнь человека, его достоинство и т.п.)

Társadalmi értékek (угор.) - olyan alapvető társadalmi előnyök, amelyek biztosítják a társadalom működését és fejlődését (béke, társadalmi igazságosság, emberi élet, méltóság stb.).

Soziale Werte, die (нім.) sind grundlegende soziale Güter, die das Funktionieren und die Entwicklung der Gesellschaft (Frieden, soziale Gerechtigkeit, menschliches Leben, Würde usw.) gewährleisten.

Valorile sunt sociale (рум.) – beneficiile sociale fundamentale care asigură funcționarea și dezvoltarea societății (pace, justiție socială, viața umană, demnitate etc.).

Sociálne hodnoty (слов.) - základné sociálne výhody, ktoré zabezpečujú fungovanie a rozvoj spoločnosti (mier, sociálna spravodlivosť, ľudský život, jeho dôstojnosť atď.).

Ш

Шкільна дезадаптація (укр.) – труднощі в пристосуванні дитини до умов навчання в школі, прийнятті нового соціального статусу учня. В майбутньому може проявитися в порушеннях дисципліни, неуспішності.

Школьная дезадаптация (рос.) – трудности в приспособлении ребёнка к условиям обучения в школе, принятии нового социального статуса ученика. В дальнейшем может проявиться в нарушениях дисци-

плины, неуспеваемости.

Iskola eltérés (yrop.) - nehézségek a gyermek iskolai körülményekhez való alkalmazkodásában, a hallgató új társadalmi státuszának elfogadásában. A jövőben megnyilvánulhat a fegyelem és a gyenge előrehaladás megsértése miatt.

Desadaptation, die (нім.) sind Schwierigkeiten bei der Anpassung des Kindes an die Bedingungen der Schule und die Annahme eines neuen sozialen Status des Schülers. In Zukunft kann in Form von Verstößen gegen Disziplin, Leistungsversagen zum Vorschein kommen.

Dezadaptarea școlară (рум.) – dificultăți în adaptarea copilului la condițiile de studiu la școală, adoptarea unui nou statut social al elevului. În viitor, se poate manifesta prin încălcări ale disciplinei, eșecului.

Školská dezadaptácia (слов.) - ťažkosti pri prispôsobovaní dieťaťa podmienkam školskej dochádzky, prijatiu nového spoločenského postavenia študenta. V budúcnosti sa môže prejaviť v porušovaní disciplíny, akademického zlyhania.

Шовінізм (укр.) – форма прояву націоналізму, яка виражається в неповазі до представників інших національностей, розпалюванні національної ненависті і ворожнечі.

Шовинизм (рос.) – форма проявления национализма, которая выражается в неуважении к представителям других национальностей, разжигании национальной ненависти и вражды.

Chauvinizmus (yrop.) - a nacionalizmus egyfajta megnyilvánulása, amelyet más nemzetiségű képviselők megvetéssel fejez ki, a nemzeti gyűlöletet és ellenségeskedést.

Chauvinismus, der (нім.) ist eine Form des Nationalismus, die in der Verachtung gegenüber Vertretern anderer Nationalitäten, der Aufstachelung zu nationalem Hass und der Feindschaft ausgedrückt wird.

Șovinism (рум.) – o formă de manifestare a naționalismului, exprimată în lipsă de respect față de reprezentantul altor naționalități, incitare la ură și ostilitate națională.

Šovinizmus (слов.) - forma prejavy nacionalizmu, ktorá je vyjadrená pohrdaním predstaviteľov iných národností, podnecovaním národnej nenávisťi a nepriateľstva.

Шок (укр.) – сильний переляк, подив, відчуття ніби система організму людини тимчасово припиняє функціонування.

Шок (рос.) – сильный испуг, удивление, ощущение прекращения функционирования системы организма.

Shock (угор.) - erős ijedtség, meglepetés, érzés, hogy megállítsák a testrendszer működését.

Schock, der (нім.) ist ein starker Schreck, Überraschung, ein Gefühl, dass die Tätigkeit des Körpersystems gestoppt wird.

Їоч (рум.) – o teamă puternică, o uimire, un sentiment că sistemul organismului uman nu mai funcționează temporar.

Šok (слов.) - silný strach, prekvapenie, zmysel pre ukončenie fungovania telesného systému.

Я-концепція (укр.) – система уявлень людини про себе, яка містить усвідомлення своїх властивостей, емоційно-ціннісних відносин, поведінкових дій.

Я-концепция (рос.) – система представлений человека о себе, которая предполагает осознание своих особенностей, эмоционально-ценностных отношений, поведенческих действий.

Énkép (угор.) - egy emberi reprezentációs rendszer, amely magában foglalja saját sajátosságainak, érzelmi-érték viszonyainak, viselkedési akcióknak a megvalósítását.

Selbstkonzept, das (нім.) ist ein System von menschlichen Ansichten über sich selbst, die die Erkenntnis über eigene Besonderheiten, emotionale Wertbeziehungen und Verhaltensmaßnahmen beinhaltet.

Ja-koncepcia (слов.) - systém reprezentací člověka o sebe, čo predpokladá uvedomenie si vlastných vlastností, emočno-axiologických vzťahov, behaviorálnych akcií.

Якість життя (укр.) – сприйняття індивідами їхнього становища у контексті культури і системи цінностей, в яких вони існують, відповідно до особистісних цілей, очікувань, стандартів та інтересів.

Качество жизни (рос.) – восприятие индивидами их положения в контексте культуры и системы ценностей, в которых они существуют, в

соответствии с личными целями, ожиданиями, стандартами, интересами.

Az életminőség (угор.) - az egyének azon álláspontja, hogy a kultúrában és az értékrendben, amelyben léteznek, a személyes célok, elvárások, normák, érdekek szerint.

Lebensqualität, die (нім.) ist die Wahrnehmung von Individuen ihrer Stelle im Kontext der Kultur und des Wertesystems, wo sie existieren, in Übereinstimmung mit persönlichen Zielen, Erwartungen, Standards und Interessen.

Calitatea vieții (рум.) – percepția indivizilor prin poziția lor în contextul culturii și a sistemului valorilor în care acestea există și în conformitate cu scopurile, așteptările, Kvalita standardele și interesele personale.

Kvalita života (слов.) - individuálne vnímanie ich postavenia v kontexte kultúry a hodnotového systému, v ktorom existujú, v súlade s ich osobnými cieľmi, očakávaniami, normami a záujmami.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Англо-український термінологічний словник-довідник із соціальної роботи / Укладачі : А. Журавський, І. Байбакова, Н. Гайдук та ін.. - Львів : «Малті- М», 2004 – 213 с.
2. Андрущенко В. Культура. Ідеологія. Особистість / В. Андрущенко, Л. Губерський, М. Михальченко. – К. : Знання України, 2002. – 587 с.
3. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту : становлення і розвиток в Україні. – К.: Знання, 2005. – 381 с.
4. Banks J. Multiethnic Education : Theory and Practice / J. Banks. – Boston: Allyn and Bacon, 1981. – 326 p.
5. Все про соціальну роботу (Навчально-енциклопедичний словник–довідник) / За ред В.М. Пічі. – Львів : «Новий Світ –2000», 2013. – 616 с.
6. Волинець Л. Соціальне становище дітей в Україні / Л. Волинець. – К. : Інститут соціальних досліджень, 2000. – 318 с.
7. Гіптерс З.В. Культурологічний словник-довідник / З.В.Гіптерс. – К. «Професіонал», 2006. – 220 с.
8. Громада як осередок соціальної роботи / За ред. І.Зверєвої. – Київ : Науковий світ, 2004. – 170 с.
9. Гуренко О.І. Формування етнокультурної компетентності студентів педагогічного університету в умовах поліетнічного середовища: Автореф. канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Ольга Іванівна Гуренко. – Харків, 2005. – 20 с.
10. Довгополова Я. В. Формування толерантних відносин студентів у полікультурному середовищі вищого навчального закладу : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / Довгополова Яна Володимирівна. – Х. : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2007. – 206 с.
11. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. – 2–ге видання/ За заг. ред. І.Д.Зверєвої. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. – 536 с.
12. Everett M. Rogers, Thomas M. Steinfatt. Intercultural Communication / M. Everett Rogers, M. Thomas Steinfatt. – Waveland Press, Inc. Prospect Heights, Illinois, 1999. – 292 p.
13. Іванова О. Соціальна політика в Україні. – К. : КМ Академія, 2003.

- 107 с.
14. International Dictionary of Education. – Oxford, 1994. – Vol. 7. – 3963 p.
 15. Концепція національного виховання // Рідна школа. – 1995. – № 6. – С. 3-8.
 16. Концепція громадянського виховання. Міністерство освіти і науки України // Інф. зб. Мін. освіти України. – 2000. – № 22. – С. 7–20.
 17. Освіта України. Нормативно-правові документи. – К. : Міленіум, 2001. – 472 с.
 18. Основы социальной работы / Отв.ред. П.Д.Павленок. – Москва: ИНФРА, 2002. – 395 с.
 19. Платонов Ю.П. Этническая психология // Ю.П.Платонов. – СПб «Речь», 2001. – 120 с.
 20. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка // Т.І. Поніманська. – К.: Академвидав, 2006. – 456 с.
 21. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О.М.Степанов. – К. : Академвидав, 424 с.
 22. Ramsey P., Williams L. Multicultural Education: A Source Book / P.Ramsey,L.Williams. - RoutledgeFalmer, New York and London, 2003. – 295 p.
 23. Рюль В. Соціалізація дітей трудових мігрантів Закарпаття / В.Рюль. – Ужгород : ФОП Брежа, 2013. – 222 с.
 24. Савчин М.В. Загальна психологія / М.В.Савчин. – К. : Академвидав, 2011, - 464 с.
 25. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків / І.А.Сайтарли. – К.: Академвидав, 2007. – 240 с.
 26. Сідун Л. Ю. Короткий термінологічний словник з полікультурної освіти / Л. Ю. Сідун.- Ужгород : УжНУ, 2018. – 30 с.
 27. Скуратівський В.А. Етносоціальна культура як саморегульована система / В.А.Скуратівський: Навч. посібник. – К.: УСДО, 1993. – 200 с.
 28. Соколова Э. Образование – путь к культуре мира и толерантности / Э. Соколова // Народное образование. – 2002. – №2. – С. 111–113.
 29. Социальная работа: Словарь-справочник / Под ред. В.И.Филоненко. - М.:Контур, 1998. – 480 с.
 30. Фіцула М.М. Педагогіка // М.М.Фіцула. – К.: Академвидав, 2009. –

560 с.

31. Якса Н. В. Професійна підготовка майбутніх учителів до взаємодії суб'єктів освітнього процесу в умовах полікультурності кримського регіону : дис. ... д-ра. пед. н. : 13.00.04 / Якса Наталія Володимирівна. – К. : НАПН, 2009. – 574 с.

А

Авторитарний стиль керівництва, 7
Авторитет, 7
Агресивна поведінка, 8
Адаптація етнічна, 8
Адаптація професійна, 9
Акселерація, 9
Активність соціальна, 10
Акультурація, 10
Антропогенез, 11
Апартеїд, 11
Архетип, 11
Асиміляція, 12
Афронт, 12

Б

Безпека соціальна, 13
Бесіда, 13
Біженець, 14
Білінгвальна освіта, 14
Білінгвізм, 15

В

Валеологія, 15
Вербальне спілкування, 16
Вимушена міграція, 18
Вимушений переселенець, 19
Виховання, 19
Виховний ідеал, 20, 21
Відкрите суспільство, 16
Вікова педагогіка, 17
Вікова періодизація, 17
Вміння, 21
Вправи, 18

Г

Гарантії соціальні, 22
Гармонія соціальна, 22
Гендер, 23
Гендерна субкультура, 23
Генеалогія, 24
Геноцид, 24
Геополітика, 25
Гетерогенність, 25
Гетто, 25
Гідність, 26

Гомогенність, 26

Громада, 26

Громадянські права, 27

Група, 28

Групово навчальна діяльність, 28

Гуманізм, 28

Д

Девіації, 29

Деетнізація, 31

Делікатність, 29

Демократичний стиль керівництва, 30

Депопуляція, 30

Депортація, 31

Десегрегація, 31

Дефектологія, 32

Дивергенція етнічна, 33

Дидактика, 33

Дидактична гра, 34

Динамічний етнос, 34

Дискримінація, 35

Диференційоване навчання, 35

Діаспора, 32

Діяльність, 33

Дошкільна педагогіка, 36

Дошкільний навчальний заклад, 36

Духовна культура, 37

Духовний розвиток, 38

Духовні цінності, 40

Духовність, 37

Е

Еволюціонізм, 41

Екологічне виховання, 41

Економічне виховання, 42

Еліта, 42

Емпатія, 43

Естетичне виховання, 43

Етика, 44

Етикет, 44

Етнізація, 44

Етнічна антропологія, 45

Етнічна домінанта, 45

Етнічна ідентифікація, 46

Етнічна ієрархія, 46

Етнічна регенерація, 47

Етнічна самосвідомість, 51

Етнічна спільнота, 46

Етнічний гомеостаз, 48

Етнічний імператив поведінки, 48

Етнічний контакт, 49

Етнічний конфлікт, 49

Етнічний маргінал, 50

Етнічний стереотип, 50

Етнічний темперамент, 50

Етнічний характер, 51

Етнічні експектації, 48

Етнічні почуття, 47

Етнічність, 52

Етногенеза, 52

Етногенетична міксація, 53

Етнографія, 52

Етнолінгвістика, 53

Етнологія, 54

Етнопсихологічна подвійність, 54

Етнос, 55

Етносфера, 55

Етноцентризм, 55

Етос, 56

Ж

Життєвий потенціал, 56

Життєвий простір, 57

З

Загальна освіта, 58

Задатки, 57

Заохочення, 59

Засоби навчання, 58

Звичаї, 59

Звичка, 59

Здібності, 60

Зміст освіти, 60

І

Ідеал, 61

Ідентифікація, 61

Імігрант, 62

Індивідуалізація, 62

Індивідуальність, 63

Інкультурація, 63

Інструктаж, 65

Інтелект, 64

Інтерес, 65

Історична пам'ять етносу, 65

К

Касти, 66

Каузальна атрибуція, 66

Класифікація, 67

Колоніалізм, 67

Компліментарність, 68

Комунікативна компетентність, 68

Комунікація, 69

Конвергенція, 69

Консолідація, 69

Конфесія, 70

Конфліктна поведінка, 70

Конфліктна ситуація, 70

Конформізм, 71

Корінний етнос, 71

Космополітизм, 72

Криза вікова, 72

Крос-культурна комунікація, 73

Крос-культурні рівні, 74

Ксенофобія, 72

Культура, 74

Культура міжособистісних стосунків, 75

Культура спілкування, 75

Культуризація, 76

Культурна дистанція, 76

Культурна ідентичність, 77

Культурний релятивізм, 77

Культурний шок, 78

Культурологія, 78

Л

Лекція, 79

Ліберальний стиль керівництва, 79

Людство, 80

Людський капітал, 80

М

Манери, 81

Менталітет, 81

Меншина етнічна, 82

Меншина расова, 82

Метод науково-педагогічного дослідження, 83

Методи виховання і навчання, 83

Методологія педагогіки, 84

Мислення, 87

Міграція населення, 84

Міжгрупова дискримінація, 84

Міжкультурна компетентність, 86
Міжкультурна комунікативна компетентність, 86
Міжкультурна комунікація, 85
Модульно-рейтингове навчання, 87
Мораль, 88
Моральна норма, 89
Моральне виховання, 89
Мотивація, 88

Н

Навички, 90
Навчальна програма, 90
Навчальний план, 91
Навчання, 91
Народ, 92
Народна педагогіка, 92
Народність, 93
Народонаселення, 93
Натуралізація, 93
Науковий світогляд, 99
Націоналізм, 94
Національна ідеологія, 94
Національна ідея, 95
Національна психологія, 96
Національна свідомість, 97
Національне виховання, 96
Національний стереотип, 98
Нація, 98
Невербальне спілкування, 100
Нігілізм, 100

О

Обдарованість, 101
Обскурація, 101
Оптимум населення, 101
Освіта, 102
Особистість, 102

П

Патерналізм, 103
Патріотизм, 103
Педагогіка, 104
Педагогічна діяльність, 104
Педагогічна технологія, 105
Педагогічне спостереження, 105
Педагогічний експеримент, 106
Персоніфікація, 106
Повага, 107

Поведінка, 107
Позакласна робота, 108
Позашкільні навчально-виховні заклади, 108
Покарання, 109
Покоління, 109
Поліетнічний регіон, 110
Полікультуралізм, 110
Полікультуралізм демографічний, 111
Полікультурна освіта, 111
Полікультурне середовище, 112
Полікультурне середовище навчального закладу, 113
Правове виховання, 114
Прийом виховання, 114
Принципи виховання, 115
Принципы воспитания, 115
Проблемне навчання, 115
Програмоване навчання, 116
Професійна орієнтація, 116
Професійна освіта, 117
Професійна придатність, 117
Психологічна культура, 118
Психологічна культура етносу, 118
Психологічний дискомфорт, 119

Р

Расизм, 119
Реіміграція, 120
Ритуал, 121
Рід, 120
Розвиток, 121
Розумове виховання, 122

С

Сакральний, 122
Сегрегація, 122
Сексизм, 123
Сепаратизм, 123
Сепарація, 124
Система освіти, 124
Соціалізація, 125
Соціальна дистанція, 125
Соціальна експансивність, 127
Соціальна педагогіка, 125
Соціальна установка, 126
Соціальний контроль, 127
Соціальний стереотип, 127
Соціум, 128

Спадковість, 128

Статеве виховання, 129

Стереотип, 129

Субетнос, 130

Суспільство, 130

Т

Такт педагогічний, 131

Тактовність, 130

Талант, 131

Творчість, 132

Темперамент, 132

Тести, 132

Титульний етнос, 133

Толерантність, 134

Толерантність вікова, 135

Толерантність гендерна, 135

Толерантність географічна, 136

Толерантність маргінальна, 137

Толерантність міжнаціональна, 137

Толерантність освітня, 138

Толерантність політична, 138

Толерантність расова, 139

Толерантність релігійна, 139

Толерантність фізична, 140

Традиції, 133

Ф

Факультатив, 140

Фізичне виховання, 141

Фундаментальні дослідження в педагогіці, 141

Х

Характер, 142

Харизматичні риси, 142

Ц

Ціннісний ідеал особистості, 144

Ціннісні орієнтації, 143

Цінності, 144

Цінності соціальні, 145

Ш

Шкільна дезадаптація, 145

Шовінізм, 146

Шок, 147

Я

Якість життя, 147

Я-концепція, 147

Навчально-методичне видання

**КОРОТКИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК
ОСНОВ ПЕДАГОГІКИ І ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ**

В авторській редакції

Підписано до друку 14.11. 2018.